

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-041/25-19955/2

Podgorica, 16.07.2025. godine

Za: MINISTARSTVO PRAVDE, Vuka Karadžića 3, Podgorica

gospodinu, mr Bojanu Božoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti

Veza: Vaš akt br. 01-040/25-4722/2 od 10.06.2025. godine

Poštovani gospodine Božoviću,

Povodom *Predloga zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni materijal, utvrđeno je da se predloženi akt odnosi na stvaranje uslova za efikasnije vršenje poslova iz nadležnosti Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, jačanje institucionalnih kapaciteta Uprave, resocijalizaciju pritvorenih i osuđenih lica, jačanje prevencije i zaštite od zlostavljanja, poštovanje ljudskih prava, kao i smanjenja stope povratništva. Nadalje, potreba za donošenjem predmetnog Zakona zasniva se i na prepoznavanju značaja dodatnog osiguravanja prava zatvorenika, kroz uvođenje prava na rad, naknadom za rad za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, ali i kroz propisivanje mogućnosti korišćenja telefona o trošku Uprave u situacijama kada zatvorenik nema mogućnosti da snosi troškove telefoniranja, a u ciljem omogućavanja održavanja socijalnih kontakata, kao elementa od izuzetne važnosti za emocionalni i socijalni oporavak zatvorenika.

U tekstu Predloga zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti i Izvještaju o analizi uticaja propisa u djelu procjene fiskalnog uticaja, navedeno je da za implementaciju predmetnog Predloga nijesu potrebna dodatna izdvajanja finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore za 2025. godinu. Takođe, navedeno je da sprovođenjem Zakona ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze, kao i da nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijska obaveza.

S tim u vezi, a imajući u vidu da za implementaciju predmetnog Predloga zakona nije potrebno obezbjeđivati dodatna sredstva iz Budžeta Crne Gore za 2025. godinu, obavještavamo Vas da Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na *Predlog zakon o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti*, te ukazuje na neophodnost da sve finansijske obaveze koje mogu proisteći iz predmetnog Zakona, a koje se odnose na obezbjeđivanje finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore budu usklađene sa sredstvima koja se planiraju godišnjim zakonom o budžetu.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo pravde

NAZIV PROPISA

Zakon o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Zakonom o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti uređuje se izvršenje kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, prava i obaveze zatvorenika, službenički odnosi, odnosno prava, obaveze i ovlaštenja zaposlenih u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, kao i druga pitanja od značaja za izvršenje krivičnih sankcija.

Donošenje Zakona proizilazi iz potrebe usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore, ali i potrebe da, nakon što je Ustavni sud Crne Gore ukinuo odredbu člana 121 stav 2 važećeg Zakona (odluka U-I br. 2/20 objavljena u "Službenom listu CG", br. 11/2024 od 14.02.2024. godine) bude drugačije propisan sadržaj izvještaja koji se od strane Uprave za izvršenje krivičnih sankcija dostavlja sudu u postupku odlučivanja o molbi za uslovni otpust.

Razlog za donošenje ovog Zakona proizilazi nadalje iz potrebe za modernizacijom sistema izvršenja krivičnih sankcija koji će biti baziran na najvišim međunarodnim standardima poštovanja ljudskih prava lica lišenih slobode. Praktična primjena važećeg Zakona ukazala je na potrebu izmjene postojećih zakonskih rješenja u cilju stvaranja uslova za efikasnije vršenje poslova iz nadležnosti Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, jačanje institucionalnih kapaciteta Uprave, resocijalizaciju pritvorenih lica i osuđenika, jačanje prevencije i zaštite od zlostavljanja i poštovanja ljudskih prava i u krajnjem smanjenja stope povratništva.

Novi zakon teži integraciji osuđenika u društvo kroz rehabilitaciju i edukaciju osuđenih lica, pa u tom pravcu Zakonom se uvode specijalizovani programi tretmana i programa pripremanja zatvorenika za otpust, kao i otvaranje mogućnosti da se podzakonskim propisom detaljno uredi utvrđivanje i sprovođenje programa tretmana i reintegracije zatvorenika, vrste klasifikacionih grupa i bliži kriterijumi za razvrstavanje zatvorenika u odgovarajuću klasifikacionu grupu, kao i druga pitanja od značaja za klasifikaciju i reklasifikaciju zatvorenika i program tretmana. Takođe, u istom pravcu prepoznata je i potreba za propisivanjem mogućnosti brisanja disciplinskih mjera zatvoreniciima koji su pokazali napredak u svom ponašanju i odnosu prema pravilima ponašanja u Upravi.

Nadalje, potreba donošenja Zakona zasniva se i na prepoznavanju značaja dodatnog osiguravanja prava zatvorenika, kroz uvođenje novina u vezi s pravom na rad i naknadom za rad za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, ali i kroz propisivanje mogućnosti korišćenja telefona o trošku Uprave u situacijama kada zatvorenik nema mogućnosti da snosi troškove telefoniranja, a sa ciljem omogućavanja održavanja socijalnih kontakata, kao elementa od izuzetne važnosti za emocionalni i socijalni oporavak zatvorenika.

U dijelu službeničkih odnosa, a iz prepoznate potrebe za stvaranjem sigurnijeg, efikasnijeg i humanijeg zatvorskog sistema, Zakonom se uvode dodatni uslovi za zasnivanje radnog odnosa u Upravi, a cijeneći povećanu složenost zatvorskog sistema, uvode se nova zvanja zaposlenih, čime će se omogućiti modernizacija, unapređenje profesionalnosti i povećanje efikasnosti, kao i bolje usmjeravanje stručnosti i specijalizacije među zaposlenima u Upravi.

Razvoj i zadržavanje kvalifikovanog kadra u zatvorskom sistemu, posebno u kontekstu visokih zahtjeva i stresa s kojima se zaposleni suočavaju, zahtijeva primjenu stimulativnih i podržavajućih mjera, pa u tom smislu zakon uvodi nove i posebne slučajeve osposobljavanja i zasnivanja radnog odnosa u Upravi.

Uvođenje staža osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem za sve zaposlene u zatvorskom sistemu, kao i povoljniji uslovi za odlazak u penziju, omogućit će zaposlenima da ranije ostvaruju prava na penziju i druge oblike socijalne zaštite, ali će s druge strane, kao stimulativne mjere, biti korisni za zadržavanje iskusnog kadra koji je već akumulirao specifična znanja i vještine

Zakon na drugačiji način tretira i disciplinsku odgovornost zaposlenih u Upravi za težu povredu službene dužnosti, pa se u tom smislu uvode pored postojećih, nove teže povrede službene dužnosti i nove disciplinske mjere, a takođe se propisuje da disciplinski postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti zaposlenog u Upravi za učinjenu težu povredu službene dužnosti vodi i predlaže odluku Disciplinska komisija, koju imenuje starješina Uprave.

Donošenje Zakona se temelji i na potrebi propisivanja novih ovlašćenja za službenike obezbjeđenja u vršenju poslova obezbjeđenja, zaštite objekata i imovine Uprave, pri čemu su neka od njih samo dobila zakonski oblik, dok su faktički i ranije bila u primjeni. Takođe, Zakonom se realizuje potreba za omogućavanjem veće sigurnosti, odgovornosti i transparentnosti u procesu izvršenja krivičnih sankcija, kroz propisivanje snimanja radnji službenika obezbjeđenja Uprave.

Prepoznata je i potreba za detaljnijim uređenjem postupka izvršenja kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, kao i postupka izvršenja mjera bezbjednosti zabrana približavanja i udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje, te uvođenje stručnog nadzora nad izvršenjem navedenih krivičnih sankcija, na koji način se pruža dodatna zaštita u ostvarivanju prava osuđenih lica tokom postupka izvršenja.

Po prvi put se uvodi i licenciranje nevladinih organizacija koje žele da u okviru svoje djelatnosti pružaju usluge zatvorenicima, čime će se dodatno garantovati da ta organizacija ispunjava osnovne profesionalne standarde, da posjeduje odgovarajuće stručno znanje u oblastima rehabilitacije i resocijalizacije, kao i zaštite ljudskih prava i da je u krajnjem sposobna da doprinese efikasnosti penološkog sistema.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Glavni ciljevi donošenja ovog Zakona su stvaranje uslova za efikasnije vršenje poslova iz nadležnosti Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, jačanje institucionalnih kapaciteta Uprave, resocijalizaciju pritvorenih lica i osuđenika, jačanje prevencije i zaštite od zlostavljanja i poštovanja ljudskih prava i u krajnjem smanjenja stope povratništva.

U Srednjoročnom programu rada Vlade Crne Gore 2024-2027, sadržano je da sistem izvršenja krivičnih sankcija u Crnoj Gori predstavlja složenu mrežu nezavisnih, ali istovremeno i međusobno zavisnih institucija, te da kao sistem, različite institucije zajednički rade u cilju: jačanja postojećeg zakonodavnog okvira; jačanja mehanizma za ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava lica lišenih slobode; poboljšanja uslova u zatvorima; smanjenja zatvorske populacije; reforme obrazovanja i resocijalizaciju zatvorenika/ca sa mogućnostima za rad i zapošljavanje; promovisanja sistema izvršenja krivičnih sankcija; poboljšanja uslova rada za zaposlene u sistemu izvršenja krivičnih sankcija; poboljšanja upravljanja ljudskim resursima i obuke zaposlenih u cjelokupnom sistemu.

Donošenje Zakona je u skladu i sa utvrđenim aktivnostima iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije za izvršenje krivičnih sankcija, koji je prateći dio Strategije za izvršenje krivičnih sankcija 2023-2026, a kao aktivnost koju treba preduzeti u cilju izgradnje funkcionalnijeg i održivog sistema izvršenja krivičnih sankcija.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Donošenje zakona kojim će se izmijeniti i dopuniti važeće zakonsko uređenje oblasti izvršenja kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti predviđeno je pratećim akcionim planom Strategije za izvršenje krivičnih sankcija 2023-2026.

Donošenje novog Zakona, umjesto Zakona o izmjenama i dopunama važećeg Zakona, u skladu je sa Pravno-tehničkim pravilima za izradu propisa ("Službeni list CG", 2/2010), kojim je određeno da je, ako se više od polovine članova osnovnog propisa mijenja, odnosno dopunjava, potrebno pristupiti donošenju novog propisa.

Donošenje novog Zakona jedini je prepoznati način koji će omogućiti stvaranje neophodnih uslova za ispunjenje postavljenih ciljeva, unapređenje pojedinih zakonskih rješenja i rješavanje uočenih nedostataka u praktičnoj primjeni važećeg Zakona.

Bez donošenja ovog Zakona, a u odsustvu drugih opcija, ne bi se mogli prevazići nedostaci primijećeni u praktičnoj primjeni važećeg Zakona, a koji se odnose na unaprijeđenje određenih prava zatvorenika, zatim prava, obaveza i ovlaštenja zaposlenih u Upravi za izvršenje krivičnih, te unaprijeđenje sistema upravljanja zatvorom, kao ni bitnije uticati na smanjenje mogućnosti recidivizma kroz usmjeravanje na resocijalizaciju i reintegraciju osuđenih lica, a time i na stvaranje pravednijeg i inkluzivnijeg društva.

Nedonošenjem ovog zakona postojale bi određene nejasnoće u primjeni važećeg zakona, kao i neusklađenost sa drugim zakonskim propisima.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Nova zakonska rješenja imaće značajan direktan uticaj na zatvorenike i zaposlene u Upravi, a indirektno na društvo, kao i na pravosudni sistem u celini.

Pozitivni uticaji za zatvorenike ogledaju se u poboljšanju uslova života u zatvoru, povećanju mogućnosti za uspješnu reintegraciju, kao i mogućnost da kroz kvalitetnu rehabilitaciju realizuju raniji povratak u zajednicu. Postavljanjem rehabilitacije i reintegracije kao prioriteta, postoji mogućnost smanjenja broja zatvorenika koji se vraćaju u kriminal, čime bi se povećala bezbjednost u društvu.

Za zaposlene u Upravi, nova zakonska rješenja svakako predstavljaju poboljšanje radnih uslova, veći stepen motivacije, bolji radni učinak, poboljšanje njihove profesionalnosti, spremnosti i posvećenosti poslu koji obavljaju. Takođe nova zakonska rješenja predstavljaju i podsticaj za zapošljavanje novog kadra u zatvorskom sistemu, na upražnjenim radnim mjestima, a koji kadar je do sada bilo vrlo teško obezbijediti, što će u bitnom uticati i na unapređenje prava lica lišenih slobode.

Efikasna primjena novih zakonskih rješenja može smanjiti pritisak na pravosudni sistem i smanjiti troškove koji nastaju zbog visokog broja zatvorenika, jer je fokus zakona na jačanju resocijalizacije i reintegracije

zatvorenika, a što kroz efikasnu primjenu utvrđenih programa tretmana direktno utiče na smanjenje stope povratništva.

Ono što se eventualno može javiti kao negativna pojava jeste postojanje u praksi nedovoljno resursa za sprovođenje postupka rehabilitacije, izražen kroz ograničene resurse za pružanje obrazovanja ili mentalne podrške, što može umanjiti efekte zakona.

Indirektno, novim zakonskim rješenjima može se podstaći društvo na razmišljanje o reformama u pravdi i humanijem pristupu kažnjavanju, što može dovesti do većeg društvenog angažovanja u vezi sa pitanjima reforme pravosudnog sistema.

Donošenjem Zakona omogućiće se i efikasniji pravni okvir za izvršenje krivičnih sankcija koje se njime uređuju.

Donošenjem Zakona neće se stvoriti troškovi građanima i privredi.

Donošenjem ovog Zakona ne utiče se na stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju.

Donošenjem Zakona neće se stvoriti administrativna opterećenja i biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbjeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za implementaciju ovog zakona iz budžeta Crne Gore nije potrebno obezbjeđivati dodatna sredstva za 2025. godinu.

Implementacijom ovog Zakona ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Usvajanjem Zakona predviđeno je donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze u iznosu koji do donošenja tih akata nije moguće precizno utvrditi.

Implementacijom ovog Zakona neće se ostvariti prihod za budžet Crne Gore.

Zakon još nije dostavljan na mišljenje Ministarstvu finansija, iz kojeg razloga ne postoje sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga Zakona.

Implementacijom ovog Zakona ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Prilikom donošenja ovog Zakona nije korišćena eksterna ekspertska podrška.

U skladu sa Uredbom o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija ("Službeni list CG", broj 41/ 18), ministar pravde je obrazovao Radnu grupu za izradu Nacrta Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.

Osim predstavnika Ministarstva pravde, za članove Radne grupe određeni su i predstavnici suda, državnog tužilaštva, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i nevladinog sektora, koji su aktivno uzeli učešće u pripremi nacrta zakona kroz davanje komentara, predloga i sugestija. Ministarstvo pravde je organizovalo i javnu raspravu na Nacrt zakona, u vremenskom periodu od 4. do 24. aprila 2025. godine, upućivanjem poziva zainteresovanoj javnosti da se uključe u javnu raspravu i daju svoj doprinos u razmatranju Nacrta zakona, dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija. U predviđenom roku dostavljeni su predlozi od strane dva lica, ali isti nisu prihvaćeni. Izvještaj sa javne rasprave je objavljen na internet stranici Ministarstva pravde dana 29.04.2025. godine.

<https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-nacrt-zakona-o-izvršenju-kazni-zatvora-novcane-kazne-i-mjera-bezbjednosti>

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Nema potencijalnih prepreka za implementaciju Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.

Mjere koje će biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi, prije svega se ogledaju u promociji novih rješenja iz zakonskog teksta.

Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva jeste veći stepen resocijalizacije i reintegracije zatvorenika, izražen kroz smanjenje stope povratništva.

Za monitoring propisa je nadležno Ministarstvo pravde.

Podgorica, 24. jun 2025. godine

MINISTAR,
mr Bojan Božović

PREDLOG

ZAKON O IZVRŠENJU KAZNI ZATVORA, NOVČANE KAZNE I MJERA BEZBJEDNOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se izvršenje kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, prava i obaveze osuđenih, kao i druga pitanja od značaja za izvršenje krivičnih sankcija.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na izvršenje kazne zatvora i novčane kazne izrečenih u prekršajnom postupku, ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

Izvršenje stranih sudskih odluka

Član 2

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na izvršenje stranih sudskih odluka u skladu sa zakonom kojim se uređuje međunarodna pravna pomoć u krivičnim stvarima i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Svrha izvršenja

Član 3

Izvršenje sankcija iz člana 1 ovog zakona ima za cilj da osuđeni tokom izvršenja sankcije kroz sistem programa tretmana usvoji društveno prihvatljive vrijednosti radi ponovnog uključivanja u društvo.

Načelo humanosti

Član 4

Sankcije iz člana 1 ovog zakona izvršavaju se na način kojim se jemči humano postupanje i poštovanje ljudskog dostojanstva svakog pojedinca.

Osuđeni se ne smije podvrgavati bilo kakvom obliku mučenja, neljudskom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

Zabrana diskriminacije

Član 5

Zabranjena je diskriminacija osuđenog kome je izrečena sankcija iz člana 1 ovog zakona, po osnovu rase, boje kože, nacionalne pripadnosti, društvenog ili etničkog porijekla, veze sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili drugog mišljenja, pola, rodnog identiteta, seksualne orijentacije, zdravstvenog stanja, invaliditeta, starosne dobi, imovnog stanja, bračnog ili porodičnog stanja, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i po osnovu drugih ličnih svojstava.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 6

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. IZVRŠENJE KAZNI ZATVORA

1. Način izvršenja

Nadležnost za izvršenje

Član 7

Kazna zatvora i kazna dugotrajnog zatvora izvršavaju se u organu uprave nadležnom za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu: Uprava), osim ako je pravosnažnom odlukom suda određeno da se kazna zatvora izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje.

Uprava

Član 8

U Upravi se obavljaju poslovi obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika, zdravstvene zaštite, tretmana i reintegracije zatvorenika, stručnih obuka i rada zatvorenika, stručnog osposobljavanja i usavršavanja službenika Uprave i drugi poslovi od značaja za izvršenje krivičnih sankcija.

Poslove iz stava 1 ovog člana obavljaju službenici za poslove obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika (u daljem tekstu: službenici obezbjeđenja), zdravstveni radnici, službenici tretmana, instruktori za rad i stručno osposobljavanje zatvorenika i drugi zaposleni (u daljem tekstu: zaposleni u Upravi).

Zatvor

Član 9

Kazna zatvora i kazna dugotrajnog zatvora izvršavaju se u organizacionim jedinicama Uprave (u daljem tekstu: zatvor).

Osuđeni izdržava kaznu iz stava 1 ovog člana u zatvoru organizovanom prema mjesnoj nadležnosti suda i dužini trajanja kazne.

U zavisnosti od nivoa bezbjednosti, vrste programa tretmana i reintegracije, kao i obima ograničenja sloboda i prava osuđenog, kazna iz stava 1 ovog člana izvršava se u prostorijama zatvorenog, poluotvorenog i otvorenog tipa.

Upućivanje na izvršenje kazne iz stava 1 ovog člana u odgovarajući zatvor, u smislu stava 2 ovog člana, vrši se u skladu sa propisom organa državne uprave nadležnog za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Prava zatvorenika

Član 10

Zatvorenik ima pravo na zaštitu prava utvrđenih Ustavom, potvrđenim međunarodnim ugovorima, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i ovim zakonom.

Zatvorenik je osuđeni koji je započeo izdržavanje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora.

Zatvorenik ima pravo na sudsku kontrolu akata koji se odnose na njegova prava i obaveze, u skladu sa ovim zakonom.

Uslovi života u zatvoru treba da budu što je moguće približniji pozitivnim aspektima života u zajednici.

Ograničenje prava zatvorenika

Član 11

Zatvoreniku mogu biti ograničena određena prava u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima, u mjeri koja odgovara prirodi i sadržini izrečene sankcije i na način kojim se obezbjeđuje poštovanje njegove ličnosti i dostojanstva.

U toku izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, prava zatvorenika na fizički integritet, slobodu, tajnost pošte i telekomunikacija, mogu biti ograničena u skladu sa ovim zakonom.

Ograničenja iz stava 2 ovog člana treba da budu minimalna, neophodna i srazmjerna cilju zbog kojeg su nametnuta.

Pravo zatvorenika na pritužbu

Član 12

Zatvorenik ima pravo da podnese pritužbu starješini Uprave, radi zaštite prava i interesa tokom izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora.

Starješina Uprave dužan je da ispita navode iz pritužbe i donese rješenje, u roku od 15 dana od dana prijema pritužbe.

Rješenje iz stava 2 ovog člana dostavlja se zatvoreniku, bez odlaganja.

Nepismenom zatvoreniku Uprava će omogućiti podnošenje pritužbe, u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana zatvorenik ima pravo žalbe Ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

O žalbi iz stava 5 ovog člana, Ministarstvo odlučuje u roku od 15 dana od dana prijema žalbe.

Protiv odluke iz stava 6 ovog člana, kao i u slučaju da odluka nije donijeta u roku iz stava 6 ovog člana, može se pokrenuti upravni spor.

Pristupanje izvršenju

Član 13

Kazna zatvora i kazna dugotrajnog zatvora izvršavaju se nakon što su odluke suda kojima su te kazne izrečene postale pravosnažne i izvršne i po redoslijedu njihovog prijema.

Izuzetno, izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora može započeti i prije pravosnažnosti odluke suda, u slučajevima propisanim Zakonom o krivičnom postupku.

Izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora može se odložiti u slučajevima propisanim ovim zakonom.

Upućivanje na izvršenje

Član 14

Na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora osuđenog upućuje osnovni sud na čijem području osuđeni ima prebivalište ili boravište.

Sud iz stava 1 ovog člana dužan je da, radi izvršenja kazne iz stava 1 ovog člana, preduzme potrebne radnje odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema pravosnažne odluke suda.

Ako je prebivalište ili boravište osuđenog nepoznato, za upućivanje na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora nadležan je sud koji je donio odluku u prvom stepenu.

Ako je odluku u prvom stepenu donio viši sud, za upućivanje na izvršenje kazne iz stava 1 ovog člana nadležan je osnovni sud u sjedištu višeg suda.

Uputni akt

Član 15

Sud iz člana 14 ovog zakona dužan je da pozove osuđenog radi uručjenja akta za upućivanje na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora (u daljem tekstu: uputni akt).

Prilikom određivanja dana javljanja na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, sud iz člana 14 ovog zakona dužan je da osuđenom, radi pripreme, ostavi rok od najmanje osam, ali ne duži od 15 dana do početka izvršenja kazne.

Uz uputni akt, sud Upravi dostavlja prepis odluke o izrečenoj kazni zatvora ili kazni dugotrajnog zatvora.

Ako osuđeni koji se upućuje na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora ima djecu do navršenih 18 godina života ili se stara o drugim licima, sud iz člana 14 ovog zakona, prije upućivanja osuđenog na izvršenje kazne, o tome obavještava centar za socijalni rad prema prebivalištu ili boravištu osuđenog (u daljem tekstu: centar za socijalni rad).

Naredba za dovođenje i potjernica

Član 16

Ako se uredno pozvani osuđeni dana određenog u uputnom aktu ne javi radi izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, Uprava o tome, u roku od tri dana, obavještava sud iz člana 14 ovog zakona, koji izdaje naredbu za prinudno dovođenje, koju dostavlja organizacionoj jedinici organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove koja vrši policijske poslove (u daljem tekstu: policija) da osuđenog prinudno dovede na izvršenje.

Za osuđenog koji se krije ili se nalazi u bjekstvu, sud iz člana 14 ovog zakona donosi naredbu za izdavanje potjernice, koju dostavlja policiji.

Policija je dužna da obavijesti sud iz člana 14 ovog zakona o postupanju po naredbi za izdavanje potjernice.

Troškovi prinudnog dovođenja iz stava 1 ovog člana padaju na teret suda, a konačno na teret osuđenog.

Izvršenje kazni zatvora nakon izvršenja mjere bezbjednosti

Član 17

Ako je osuđenom, uz kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora, izrečena mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, mjera bezbjednosti obavezno liječenje alkoholičara ili mjera bezbjednosti obavezno liječenje narkomana, osuđeni se upućuje na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora nakon izvršenja ovih mjera.

Odlaganje izvršenja

Član 18

Osuđenom koji se nalazi na slobodi može se, na njegov zahtjev, odložiti izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora ako:

1) je obolio od teže akutne bolesti ili se njegova hronična bolest pogoršala, a u Upravi ne postoje uslovi za liječenje ili se nalazi na bolničkom liječenju ili postbolničkom rehabilitacionom tretmanu;

2) mu je član uže porodice umro ili je obolio od teže akutne bolesti zbog koje mu je potrebna pomoć i njega drugog lica, a u užoj porodici nema drugih članova koji mogu pružiti potrebnu pomoć ili se ta pomoć ne može pružiti na drugi način;

3) je odlaganje potrebno radi izvršenja ili završetka radova izazvanih elementarnom nepogodom ili drugim nesrećnim slučajem, a u užoj porodici nema radno sposobnih članova;

4) je odlaganje potrebno zbog završetka njegovog redovnog školovanja ili polaganja ispita;

5) je odlaganje potrebno radi završetka započetog posla čijim bi neobavljanjem nastala znatna materijalna šteta;

6) su zajedno sa njim, osuđeni na kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora njegov supružnik ili drugi članovi uže porodice ili ako se oni već nalaze na izdržavanju tih kazni, a upućivanjem svih ovih lica na izdržavanje kazne bi bilo ugroženo izdržavanje starih, bolesnih ili maloljetnih članova uže porodice;

7) je osuđena žena koja ima dijete mlađe od jedne godine života ili je trudnica.

Izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora može se odložiti:

- u slučaju iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana, dok bolest, bolničko liječenje ili postbolnički rehabilitacioni tretman traje, odnosno dva mjeseca nakon smrti člana uže porodice;

- u slučaju iz stava 1 tač. 3, 4 i 5 ovog člana, najduže dva mjeseca;

- u slučaju iz stava 1 tačka 6 ovog člana, najduže šest mjeseci;

- u slučaju iz stava 1 tačka 7 ovog člana, do navršene jedne godine života djeteta.

U slučaju iz stava 1 tač. 1, 2 i 7 ovog člana, izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora može se odložiti samo na osnovu nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke. Troškovi vještačenja padaju na teret osuđenog.

Članovima uže porodice, u smislu ovog zakona, smatraju se bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola, djeca, roditelji, brat, sestra, usvojilac i usvojenik.

Zahtjev za odlaganje izvršenja

Član 19

Zahtjev za odlaganje izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora podnosi se sudu iz člana 14 ovog zakona, u roku od tri dana od dana prijema uputnog akta.

Ako je razlog za odlaganje izvršenja iz člana 18 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona, nastao poslije roka iz stava 1 ovog člana, zahtjev za odlaganje izvršenja kazne može se podnijeti do dana kad osuđeni treba da se javi radi izvršenja kazne.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana, rješenjem odlučuje predsjednik suda iz člana 14 ovog zakona, u roku od tri dana od dana prijema zahtjeva.

Primjerak rješenja iz stava 3 ovog člana dostavlja se Upravi, u roku od tri dana.

U slučaju da je osuđenom ranije bila izrečena kazna rada u javnom interesu, uslovna osuda, uslovna osuda sa zaštitnim nadzorom ili je bio uslovno otpušten sa izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora ili je kaznu zatvora izvršavao u prostorijama za stanovanje, prije donošenja rješenja iz stava 3 ovog člana, može se zatražiti mišljenje Ministarstva.

Rješenje o odlaganju izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, predsjednik suda iz člana 14 ovog zakona može rješenjem ukinuti ako prestanu razlozi zbog kojih je odlaganje odobreno.

Do donošenja rješenja po zahtjevu za odlaganje izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, zastaće se sa upućivanjem na izvršenje te kazne.

Žalba protiv rješenja o odlaganju izvršenja

Član 20

Protiv rješenja iz člana 19 st. 3 i 6 ovog zakona osuđeni može podnijeti žalbu predsjedniku višeg suda, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Predsjednik višeg suda dužan je da o žalbi iz stava 1 ovog člana odluči u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Nakon pravosnažnosti rješenja kojim je odbijen zahtjev za odlaganje izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, novi zahtjev za odlaganje izvršenja ne odlaže izvršenje tih kazni, osim ako predsjednik suda iz člana 14 ovog zakona ne odluči drukčije.

Odlaganje izvršenja po zahtjevu državnog tužioca

Član 21

Kad državni tužilac zatraži odlaganje izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, sud iz člana 14 ovog zakona ne poziva osuđenog radi uručenja uputnog akta, a ako ga je već pozvao, a rok iz člana 15 stav 2 ovog zakona nije istekao, donijeće rješenje o odlaganju izvršenja.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, odlaganje izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora traje dok državni tužilac ne obavijesti sud iz člana 14 ovog zakona da se može otpočeti sa izvršenjem kazne ili dok ne bude donesena nova odluka suda.

Prijem u zatvor

Član 22

Prilikom javljanja na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora utvrđuje se identitet i zdravstveno stanje osuđenog.

Osuđeni se identifikuje na osnovu lične karte, pasoša ili druge javne isprave na osnovu koje se može utvrditi identitet, uzimanjem otisaka prstiju i dlana, fotografisanjem, utvrđivanjem spoljnih fizičkih karakteristika i uzimanjem mjera tjelesne težine i visine.

U roku od tri dana od kad osuđeni započne sa izdržavanjem kazne, Uprava je dužna da o tome obavijesti sud iz člana 14 ovog zakona, kao i da od Ministarstva zatraži izvod iz kaznene, odnosno prekršajne evidencije, a od centra za socijalni rad nalaz i mišljenje o socijalno-ekonomskoj situaciji porodice zatvorenika.

Ako se pojavi sumnja u identitet osuđenog lica koji se javlja na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora obavijestit će se policija radi utvrđivanja identiteta.

Ako osuđeni u slučaju privođenja na izdržavanje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora od strane policije nema ličnu kartu, pasoš ili drugu javnu ispravu na osnovu koje se može utvrditi identitet, identitet će se utvrditi na osnovu pisane potvrde policije.

Matična knjiga i lični dosije

Član 23

Prilikom prijema na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora zatvorenik se upisuje u matičnu knjigu zatvorenika i za njega se obrazuje lični dosije.

U slučaju premještanja zatvorenika u drugi zatvor, dostavlja se i njegov lični dosije.

Obrada podataka iz matične knjige i ličnog dosijea i drugih podataka o zatvoreniku vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Bliži sadržaj, način vođenja i čuvanja matične knjige i ličnog dosijea propisuje Ministarstvo.

Pretres i zdravstveni pregled zatvorenika

Član 24

Prilikom prijema na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora vrši se pretres zatvorenika i njegovih ličnih stvari.

Pretres iz stava 1 ovog člana vrši službenik obezbjeđenja istog pola kao zatvorenik.

U slučaju kad postoji sumnja da zatvorenik iz stava 1 ovog člana u tjelesnim otvorima drži stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru, pretres zatvorenika uključuje skidanje odjeće i pregled njegovih tjelesnih otvora.

Pregled tjelesnih otvora zatvorenika može da vrši samo doktor medicine ili kvalifikovani medicinski tehničar.

Ako se prilikom pretresa iz stava 1 ovog člana, kod zatvorenika nađu stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru, te stvari se oduzimaju i čuvaju u skladu sa aktom kojim se uređuje kućni red u Upravi (u daljem tekstu: Pravilnik o kućnom redu).

Zdravstveni pregled zatvorenika obavlja se odmah, a najkasnije u roku od 24 časa po prijemu na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora.

Pregledom iz stava 6 ovog člana utvrđuje se zdravstveno stanje zatvorenika, kao i postojanje eventualnih povreda, o čemu se sačinjava pisani izvještaj, čiji primjerak se uručuje zatvoreniku.

Prilikom pregleda iz stava 6 ovog člana, otvara se zdravstveni karton zatvorenika.

Ako se prilikom pregleda iz stava 6 ovog člana utvrdi da je zatvorenik mentalno obolio ili pokazuje znake mentalnog poremećaja i poremećaja ponašanja, a u Upravi nema uslova za njegovo liječenje, zatvorenik se upućuje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu.

Prilikom pretresa iz stava 1 ovog člana i pregleda iz stava 6 ovog člana, nije dozvoljeno prisustvo drugih zatvorenika.

Pravilnik o kućnom redu donosi Ministarstvo.

Obavještavanje porodice

Član 25

Zatvoreniku se, neposredno po prijemu na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, omogućava da kontaktira člana uže porodice ili izuzetno, treće lice čiji identitet mora biti poznat.

Kontakt sa članom uže porodice ili trećim licem omogućuje se i u slučajevima premještanja u drugi zatvor, premještanja u drugu ustanovu ili obavještenja o ozbiljnoj bolesti ili povredi koju doživi zatvorenik.

Zatvoreniku koji je stranac omogućava se da, pisanim putem ili putem telefona, kontaktira sa diplomatsko-konzularnim predstavništvom države porijekla ili države koja štiti njegove interese.

Ako zatvorenik ima djecu do navršених 18 godina života ili druga lica o kojima se stara, Uprava o prijemu zatvorenika na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora obavještava centar za socijalni rad.

Upoznavanje sa pravima i obavezama

Član 26

Sa pravima i obavezama za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora zatvorenik se upoznaje na jeziku koji razumije i omogućava mu se uvid u ovaj zakon i Pravilnik o kućnom redu.

Nepismeno, odnosno gluvo, nijemo ili gluvonijemo lice se o pravima i obavezama iz stava 1 ovog člana obavještava usmeno, odnosno preko tumača.

Zatvoreniku se, na njegov zahtjev, omogućava pristup i drugim propisima kojima se uređuje izvršenje kazni zatvora.

Smještaj

Član 27

Zatvorenik kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora, po pravilu, izdržava zajedno sa drugim zatvorenicima, a odvojeno samo kad to zahtijeva njegovo zdravstveno stanje, kad je to propisano ovim zakonom ili u slučaju kad zatvorenik uživa zaštitu na osnovu programa zaštite svjedoka, propisanog posebnim zakonom.

Zatvorenici i zatvorenice kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora izdržavaju odvojeno.

Trudnice i porodilje sa djetetom smještaju se odvojeno od drugih zatvorenika.

Dijete koje je rođeno dok se majka nalazi na izdržavanju kazne zatvora, može da ostane u zatvoru sa majkom do navršene prve godine života samo ako je to u najboljem interesu djeteta, o čemu odlučuje organ državne uprave nadležan za poslove socijalnog staranja.

U slučaju da dijete boravi u zatvoru sa majkom, Uprava je dužna da obezbijedi posebnu prostoriju za boravak djeteta, kao i nadzor od strane posebno obučenog lica zaposlenog u Upravi.

Zatvorenici sa invaliditetom smještaju se na način primjeren vrsti i stepenu invaliditeta.

Zatvorenici koji prvi put izdržavaju kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora, po mogućnosti, kaznu izdržavaju odvojeno od zatvorenika koji su i ranije izdržavali kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora.

Prilikom smještaja zatvorenika uzimaju se u obzir starost zatvorenika, dužina kazne, ranija osuđivanost, fizičko i mentalno zdravlje, zahtjevi za posebnim tretmanom, prebivalište, odnosno boravište uže porodice, njegova bezbjednost i bezbjednost drugih zatvorenika, kao i druge okolnosti od značaja za resocijalizaciju i reintegraciju u društvo.

Ispitivanje ličnosti zatvorenika

Član 28

Po prijemu na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora vrši se procjena kriminogenog rizika i tretmanskih potreba zatvorenika, kao i druge dijagnostičke procedure iz oblasti kriminologije, psihologije i socijalnog rada, od značaja za izradu programa tretmana i reintegracije zatvorenika.

Procjena i druge dijagnostičke procedure iz stava 1 ovog člana mogu trajati 30 dana, a u složenim dijagnostičkim procedurama najduže 60 dana.

Program tretmana i reintegracije zatvorenika

Član 29

Na osnovu ispitivanja iz člana 28 ovog zakona i nalaza i mišljenja iz člana 22 stav 3 ovog zakona, a radi razvijanja individualnog osjećaja odgovornosti kod zatvorenika i podsticanja samoinicijative za reintegraciju u društvo, utvrđuje se program tretmana i reintegracije zatvorenika.

Program iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) razvrstavanje u klasifikacionu grupu;
- 2) razvrstavanje u kolektiv;
- 3) radno angažovanje;
- 4) stručne obuke i obrazovanje;
- 5) učešće u kulturnim i sportskim aktivnostima;
- 6) specijalizovane programe tretmana;
- 7) posebne mjere predostrožnosti;
- 8) pogodnosti tokom izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora;
- 9) porodične veze i kontakte sa spoljnim svijetom;
- 10) program pripremanja zatvorenika za otpust.

Razvrstavanje u klasifikacionu grupu iz stava 2 tačka 1 ovog člana vrši se na osnovu vrste krivičnog djela, dužine izrečene kazne, ranije osuđivanosti i drugih propisanih kriterijuma.

Program tretmana i reintegracije zatvorenika utvrđuje lice koje rukovodi zatvorom i može se mijenjati u zavisnosti od stepena realizacije i drugih relevantnih okolnosti.

Program tretmana i reintegracije zatvorenika odlaže se u lični dosije zatvorenika.

Način utvrđivanja i sprovođenja programa tretmana i reintegracije zatvorenika, vrste klasifikacionih grupa, kriterijume za razvrstavanje zatvorenika u odgovarajuću klasifikacionu grupu, kao i druga pitanja od značaja za taj program propisuje Ministarstvo.

Premještanje zatvorenika

Član 30

Premještanje zatvorenika u drugi zatvor može se izvršiti ako se na taj način doprinosi boljem tretmanu zatvorenika, njegovoj reintegraciji u društvo ili ako je to neophodno iz organizacionih, bezbjednosnih, zdravstvenih i drugih opravdanih razloga.

Rješenje o premještanju zatvorenika donosi starješina Uprave.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana zatvorenik ima pravo žalbe Ministarstvu, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Ministarstvo odlučuje o žalbi iz stava 3 ovog člana u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Žalba iz stava 3 ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

Protiv odluke iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Nakon premještanja u drugi zatvor, zatvorenik ima pravo da o tome obavijesti člana uže porodice ili izuzetno, treće lice čiji identitet mora biti poznat.

Pogodnosti

Član 31

Radi poboljšanja položaja zatvorenika, održavanja odnosa sa članovima uže porodice i drugim licima, podsticanja učešća u ostvarivanju programa tretmana i reintegracije zatvorenika i jačanja odgovornosti i samopouzdanja, zatvorenik može ostvariti određene pogodnosti.

Vrste pogodnosti

Član 32

Pogodnosti, u smislu člana 31 ovog zakona, su:

- 1) korišćenje vikenda u krugu uže porodice;
- 2) odsustvo u trajanju do sedam dana u toku jedne godine;
- 3) korišćenje cijelog ili dijela godišnjeg odmora u krugu porodice;
- 4) korišćenje vlastitog televizijskog prijemnika;
- 5) samostalno spremanje hrane i sokova;
- 6) češće primanje paketa;
- 7) novčano nagrađivanje do 30% ostvarene zarade u posljednjem mjesecu;
- 8) duža posjeta člana uže porodice;
- 9) korišćenje zatvorskog telefona o trošku Uprave;
- 10) duže korišćenje biblioteke i čitaonice;
- 11) posjeta teško bolesnom članu uže porodice;
- 12) prisustvo sahrani člana uže porodice;
- 13) prisustvo rođenju, vjenčanju i drugom važnom događaju u užoj porodici;
- 14) izlazak radi obavljanja neodložnog i drugog važnog posla;
- 15) posjeta bez nadzora u posebnoj prostoriji;
- 16) vanredna posjeta.

Uslovi i način ostvarivanja pogodnosti

Član 33

Pogodnosti iz člana 32 ovog zakona odobravaju se zatvoreniku na osnovu ponašanja tokom izdržavanja kazne i postignutog stepena realizacije programa tretmana i reintegracije zatvorenika, kao i na osnovu procjene bezbjednosti koju vrši Uprava.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za pogodnosti iz člana 32 stav 1 tač. 1, 2, 3 i tač. 11 do 14 ovog zakona, zatražiće se i procjena bezbjednosti od policije u skladu sa propisom iz člana 29 stav 6 ovog zakona.

Pogodnosti iz člana 32 stav 1 tač. 1, 2, 3 i tač. 11 do 14 ovog zakona, na molbu zatvorenika, a po pribavljenom mišljenju ili na predlog lica koje rukovodi zatvorom, odobrava starješina Uprave.

Pogodnosti iz člana 32 stav 1 tač. 4 do 10 i tač. 15 i 16 ovog zakona, na molbu zatvorenika ili po sopstvenoj ocjeni, odobrava lice koje rukovodi zatvorom.

Uz molbu za odobravanje pogodnosti iz člana 32 stav 1 tač. 11 do 14 ovog zakona, zatvorenik prilaže dokumentaciju u vezi razloga zbog kojeg traži izlazak.

Pogodnosti iz člana 32 stav 1 tač. 11 do 14 ovog zakona, odobravaju se u trajanju do tri dana neprekidno, pod nadzorom ili bez nadzora službenika obezbjeđenja, po pravilu, o trošku zatvorenika.

Pogodnosti iz člana 32 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona zatvorenik koristi u svom mjestu prebivališta, odnosno mjestu prebivališta uže porodice.

Prilikom korišćenja pogodnosti iz člana 32 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona zatvorenik je dužan da se javi policiji.

Prilikom korišćenja pogodnosti iz člana 32 stav 1 tač. 11 do 14 ovog zakona zatvorenik je dužan da se javi policiji, osim u slučaju kad se pogodnost ostvaruje pod nadzorom službenika obezbjeđenja.

U slučaju da zatvorenik koji koristi pogodnosti iz člana 32 stav 1 tač. 1, 2 i 3 i tač. 11 do 14 ovog zakona neopravdano kasni u trajanju dužem od osam časova od isteka vremena za korišćenje pogodnosti, starješina Uprave izdaje naredbu za izdavanje potjernice.

Bliže uslove i način ostvarivanja pogodnosti iz člana 32 ovog zakona, način njihovog korišćenja, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje pogodnosti propisuje Ministarstvo.

Legitimacija zatvorenika

Član 34

Prilikom korišćenja pogodnosti iz člana 32 stav 1 tač. 1, 2 i 3 i tač. 11 do 14 ovog zakona, Uprava zatvoreniku izdaje legitimaciju.

Legitimacija iz stava 1 ovog člana izdaje se na propisanom obrascu.

Sadržaj i obrazac legitimacije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Kratak izlazak iz zatvora

Član 35

Starješina Uprave može, radi ostvarivanja prava, o sopstvenom trošku, dozvoliti zatvoreniku odlazak u sud ili drugi organ ili javnu ustanovu, pod nadzorom službenika obezbjeđenja.

Ako je to neophodno iz posebnih razloga, zatvorenik se izvodi iz zatvora pod nadzorom službenika obezbjeđenja i bez njegovog pristanka.

Prekid izvršenja kazni

Član 36

Prekid izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora može se odobriti na zahtjev zatvorenika ili člana njegove uže porodice uz njegovu saglasnost ili na predlog starješine Uprave, ako je zatvorenik:

1) obolio od teže akutne bolesti ili se njegova hronična bolest pogoršala, a u Upravi ne postoje uslovi za liječenje ili se nalazi na bolničkom liječenju ili postbolničkom rehabilitacionom tretmanu;

2) žena koja ima dijete mlađe od jedne godine života ili je trudnica.

Vrijeme prekida izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora ne uračunava se u vrijeme izvršenja kazne.

Prekid izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora odobriće se i na zahtjev državnog tužioca kad je podnio zahtjev za zaštitu zakonitosti ili kad je određen pritvor zbog osnovane sumnje da je osuđeni učinio krivično djelo.

Rješenje o prekidu izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora donosi Ministarstvo.

Izuzetno, zatvoreniku koji ima preko 50 godina života i koji je obolio od teže akutne bolesti ili se njegova hronična bolest pogoršala, zbog čega prijete smrtni ishod, može se odobriti na neodređeni vremenski period prekid izvršenja kazne zatvora, uz prethodno pribavljen nalaz i mišljenje nadležnog ljekarskog konzilijuma.

U slučaju kad je zahtjev za prekid izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora podnio zatvorenik ili član njegove uže porodice pribavlja se mišljenje starješine Uprave, a ako se zahtijeva prekid izvršenja kazne zbog liječenja pribavlja se nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke o trošku podnosioca zahtjeva.

Nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke dostavlja se na izjašnjenje zatvoreniku, odnosno članu njegove uže porodice koji je podnio zahtjev za prekid uz saglasnost zatvorenika.

Ako je sud dozvolio odlaganje izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, a osuđeni je započeo sa izdržavanjem kazne, rješenje o prekidu izvršenja kazne donosi se bez odlaganja.

Nastavljanje izvršenja kazni

Član 37

Ako se u toku trajanja prekida izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je prekid bio odobren ili to zahtijevaju razlozi bezbjednosti ili ponašanje zatvorenika, Ministarstvo donosi rješenje o nastavljaju izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, osim u slučaju kad je prekid izvršenja kazne odobren na zahtjev državnog tužioca.

Rješenje iz stava 1 ovog člana, dostavlja se policiji radi izvršenja.

Prostorija za boravak

Član 38

Zatvoreniku se obezbjeđuje smještaj u zatvoru koji mora biti u skladu sa odgovarajućim higijenskim i klimatskim uslovima.

Prostorija u kojoj zatvorenici borave mora imati najmanje 4 m² prostora po zatvoreniku i dovoljnu količinu prirodnog i vještačkog osvjetljenja potrebnog za rad i čitanje, kao i grijanje i ventilaciju.

Prostorija iz stava 2 ovog člana ne smije biti vlažna i mora biti opremljena odgovarajućim sanitarnim instalacijama i drugim uređajima koji su neophodni za održavanje lične higijene.

Aktivnosti na otvorenom prostoru

Član 39

Zatvoreniku se obezbjeđuje rekreacija radi održavanja zdravlja i boravak najmanje dva časa dnevno na otvorenom prostora tokom slobodnog vremena.

Prostor iz stava 1 ovog člana mora biti na odgovarajući način zaštićen od loših vremenskih uslova.

Način sprovođenja aktivnosti iz stava 1 ovog člana propisuje se Pravilnikom o kućnom redu.

Higijena

Član 40

Zatvorenik je dužan da održava ličnu higijenu i higijenu prostorija u kojima boravi, kao i drugih prostorija i otvorenih prostora u Upravi.

Radi higijene zatvorenika i higijene prostorija iz stava 1 ovog člana, zatvorenici mora biti obezbijedena dovoljna količina hladne i tople vode i odgovarajuća toaletna sredstva i sredstva za čišćenje.

Prostorije i uređaji za ličnu higijenu moraju da obezbijede dovoljno privatnosti i da budu održavani i čisti.

Vrijeme provedeno na održavanju higijene iz stava 1 ovog člana ne smije biti na uštrb vremena predviđenog za odmor.

Generalno čišćenje prostorija iz stava 1 ovog člana vrši se najmanje jednom mjesečno, a po potrebi i više puta.

Opremanje prostorije u kojoj zatvorenik boravi njegovim stvarima

Član 41

Lice koje rukovodi zatvorom može dozvoliti zatvoreniku opremanje prostorije u kojoj boravi svojim stvarima, u skladu sa Pravilnikom o kućnom redu.

Zabranjeno je opremanje prostorije iz stava 1 ovog člana uređajima i predmetima koji onemogućavaju vršenje nadzora nad prostorijom ili koji ugrožavaju bezbjednost ili red u zatvoru na bilo koji način.

Odjeća

Član 42

Zatvorenik ima pravo na odgovarajuću radnu odjeću, obuću i opremu potrebnu za rad koji obavlja.

Zatvoreniku koji ne može da radi, a nema sredstava za nabavku sopstvene odjeće, Uprava će obezbijediti adekvatnu odjeću.

Bliži izgled odjeće koju nose zatvorenici propisuje se Pravilnikom o kućnom redu.

Ishrana

Član 43

Zatvorenik ima pravo na tri obroka dnevno, u skladu sa aktom o tablicama ishrane, koji su primjereni njegovoj starosnoj dobi, zdravlju, kao i vjerskim i kulturnim potrebama.

Zaposleni u Upravi koji vrši kontrolu uzoraka hrane iz dnevnog jelovnika svakog dana provjerava kvalitet hrane, o čemu daje mišljenje koje unosi u knjigu zapažanja o kvalitetu hrane i, ako je potrebno, preduzima i predlaže odgovarajuće mjere.

Zatvorenik koji obavlja teže fizičke poslove ili poslove pod naročito teškim uslovima, zatvorenik koji je bolestan, kao i zatvorenica trudnica ili porodilja imaju pravo na ishranu koju im je preporučio zatvorski ljekar.

Način posluživanja hrane u zatvoru vrši se u skladu sa Pravilnikom o kućnom redu.

Akt o tablicama ishrane iz stava 1 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja.

Saradnja sa Institutom za javno zdravlje

Član 44

Doktor medicine koji je zaposlen u Upravi (u daljem tekstu: zatvorski ljekar) i zaposleni iz člana 43 stav 2 ovog zakona dužni su da sarađuju sa Institutom za javno zdravlje, radi obavljanja kontrole i nadzora nad higijenom i čistoćom zatvora i zatvorenika, sanitarijama, grijanjem, osvjetljenjem i ventilacijom zatvora, urednošću, čistoćom odjeće i posteljine zatvorenika, odnosno radi obavljanja kontrole i nadzora nad količinom, kvalitetom hrane i vode, pripremom i serviranjem hrane i pića.

Kupovina prehrambenih i drugih proizvoda

Član 45

Zatvorenik može unutar zatvora da kupuje prehrambene i druge proizvode, od novca sa zatvorskog depozita.

Uprava obezbjeđuje vrste proizvoda iz stava 1 ovog člana, uzimajući u obzir uobičajene potrebe zatvorenika.

Prema nalogu zatvorskog ljekara, zatvoreniku može biti djelimično ili u cjelosti zabranjeno da kupuje pojedine prehrambene ili druge proizvode ukoliko postoji opasnost da bi mogli negativno uticati na njegovo zdravlje.

Zatvor mora imati prostoriju za prodaju prehrambenih i drugih proizvoda (u daljem tekstu: zatvorska prodavnica).

Vrste proizvoda, količina, način na koji se vrši kupovina i radno vrijeme zatvorske prodavnice propisuju se Pravilnikom o kućnom redu.

Zdravstvena zaštita

Član 46

Zatvorenik ima pravo na zdravstvenu zaštitu, u skladu sa zakonom.

Na prava zatvorenika u vezi sa ostvarivanjem zdravstvene zaštite shodno se primjenjuje zakon kojim se uređuju prava pacijenata.

Zdravstvena zaštita zatvorenika ostvaruje se u Upravi, u skladu sa propisima kojima se uređuje zdravstvena zaštita.

Zatvorenik koji zdravstvenu zaštitu ne može ostvariti u Upravi ostvaruje je u zdravstvenoj ustanovi, u skladu sa zakonom.

Zdravstvena zaštita iz stava 4 ovog člana ostvaruje se uz legitimaciju zatvorenika iz člana 34 ovog zakona.

Vrijeme provedeno na liječenju van Uprave uračunava se u vrijeme izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, osim u slučaju prekida izvršenja kazne, u skladu sa ovim zakonom.

Lice koje rukovodi zatvorom može, uz saglasnost zatvorskog ljekara, odobriti zatvoreniku da se liječi u zdravstvenoj ustanovi koja nema zaključen ugovor sa Fondom za zdravstveno osiguranje Crne Gore.

Sredstva za zdravstvenu zaštitu zatvorenika

Član 47

Sredstva za zdravstvenu zaštitu zatvorenika obezbjeđuju se u skladu sa zakonom.

Kad zatvorenik, u skladu sa ovim zakonom, ostvari pravo na zdravstvenu zaštitu u ustanovi koja nema zaključen ugovor sa Fondom za zdravstveno osiguranje Crne Gore, troškovi liječenja, prevoza i obezbjeđenja zatvorenika padaju na njegov teret.

Ljekarski pregledi

Član 48

Pružanje zdravstvene zaštite zatvoreniku obezbjeđuje se putem redovnih ljekarskih pregleda i ljekarskih pregleda po potrebi.

Zatvorski ljekar dužan je da svakodnevno obilazi i, po potrebi, pregleda zatvorenike sa zdravstvenim poteškoćama, zatvorenike koji su prijavili bolest ili povredu, zatvorenike u samici i zatvorenike čije stanje zahtijeva posebnu njegu.

Zatvorski ljekar dužan je da licu koje rukovodi zatvorom odmah prijavi postojanje bolesti, odnosno pogoršanje zdravstvenog stanja ili povrede kod zatvorenika koja zahtijeva poseban tretman.

Zatvorenik za koga postoji sumnja ili je utvrđeno da boluje od infektivne ili zarazne bolesti mora odmah biti izolovan i podvrgnut liječenju.

Zdravstvena zaštita zatvorenica

Član 49

Uprava će za zatvorenice obezbijediti pružanje zdravstvene zaštite reproduktivnog zdravlja, u skladu sa zakonom.

Trudnicama i porođiljama koje izdržavaju kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora može se obezbijediti posebna prostorija radi obezbjeđivanja dodatne njege.

Zatvorenica se upućuje na porođaj u zdravstvenu ustanovu čije usluge su obuhvaćene obaveznim zdravstvenim osiguranjem.

Na zahtjev zatvorenice, lice koje rukovodi zatvorom može joj odobriti da se porodi u zdravstvenoj ustanovi čije usluge nijesu obuhvaćene obaveznim zdravstvenim osiguranjem.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, troškovi porođaja, prevoza i obezbjeđenja zatvorenice porođilje padaju na njen teret.

Zatvorenici porođilji uz koju je i novorođenče obezbjeđuju se posebni uslovi za potrebnu njegu i uslovi za odgajanje djeteta.

Uslove iz stava 6 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove socijalnog staranja, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Odbijanje medicinskog tretmana

Član 50

Zatvorenik ima pravo da bude obaviješten o svom medicinskom tretmanu.

Zatvorenik može da odbije pružanje zdravstvene zaštite, u skladu sa posebnim zakonom.

U slučaju iz stava 2 ovog člana, zatvorski ljekar organizuje konstantno praćenje zdravstvenog stanja i vitalnih funkcija zatvorenika, i o tome svakodnevno obavještava lice koje rukovodi zatvorom.

Ako zatvorenik odbijanjem uzimanja hrane ili tečnosti dovede svoj život u opasnost, prema njemu se mogu, i bez njegovog pristanka, primijeniti odgovarajuće medicinske mjere, po nalogu zatvorskog ljekara.

Mjere iz stava 4 ovog člana mogu se izvršiti isključivo uz saglasnost starješine Uprave i pod nadzorom zatvorskog ljekara, osim u slučaju gdje bi svako odlaganje predstavljalo opasnost po život zatvorenika.

Uslovi smještaja i zdravstveno stanje

Član 51

Kad smatra da uslovi u kojima zatvorenik izdržava kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora nepovoljno utiču ili mogu uticati na njegovo fizičko ili mentalno zdravlje, zatvorski ljekar o tome obavještava lice koje rukovodi zatvorom.

Informacije o zdravstvenom stanju i pravo na prigovor

Član 52

Zatvorenik ima pravo uvida u svoj zdravstveni karton, kao i da dobije kopiju medicinske dokumentacije o svom trošku.

Sa podacima o zdravstvenom stanju zatvorenika postupa se u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava pacijenata.

Zatvorenik kome je uskraćeno pravo na zdravstvenu zaštitu, odnosno koji nije zadovoljan pruženom zdravstvenom uslugom ili postupkom zatvorskog ljekara ili medicinskog tehničara, može podnijeti prigovor organu državne uprave nadležnom za poslove zdravlja.

Smrt zatvorenika

Član 53

Ako zatvorenik umre u zatvoru, smrt se utvrđuje u skladu sa posebnim zakonom.

O smrti zatvorenika Uprava, bez odlaganja, obavještava članove uže porodice, sud iz člana 14 ovog zakona i državno tužilaštvo, a ako je zatvorenik stranac obavještava se diplomatsko-konzularno predstavništvo države porijekla, odnosno države ili organizacije koja štiti njegove interese.

Po obavještenju iz stava 2 ovog člana sud donosi rješenje o obustavi izvršenja.

U slučaju da porodica umrlog zatvorenika ne prihvati da izvrši sahranu ili zatvorenik nema užu porodicu, umrli zatvorenik će se sahraniti o trošku Uprave na mjesnom groblju opštine u kojoj se zatvor nalazi, vodeći računa o dostojanstvu umrlog i uz poštovanje vjerskih i drugih običaja.

Rad i druge aktivnosti

Član 54

Rad, aktivnosti u slobodno vrijeme, stručne obuke i obrazovanje, kao i druge aktivnosti u toku radnog vremena zatvorenici obavljaju zajedno.

Zatvorenik može provoditi slobodno vrijeme sa drugim zatvorenicima.

U zavisnosti od uslova u zatvoru u pogledu prostora, kadra i organizacije starješina Uprave može uvesti posebna pravila za učešće u zajedničkim aktivnostima.

Zajedničke aktivnosti zatvorenika u toku radnog i slobodnog vremena mogu biti ograničene ako:

- 1) postoji opasnost od negativnog uticaja na drugog zatvorenika;
- 2) se vrši ispitivanje ličnosti zatvorenika, u skladu sa članom 28 ovog zakona;
- 3) to nalaže održavanje bezbjednosti i reda u zatvoru.

Pravo na rad zatvorenika

Član 55

Zatvorenik tokom izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora ima pravo da radi.

Tokom izdržavanja kazne zatvora zatvorenik se podstiče da radi, u skladu sa mogućnostima Uprave, programom tretmana i reintegracije zatvorenika, potrebama i zdravstvenim stanjem zatvorenika.

Vrsta posla određuje se u skladu sa mogućnostima Uprave, potrebama zatvorenika, programom tretmana i reintegracije zatvorenika, zdravstvenim stanjem, psihofizičkim sposobnostima i kvalifikacijama stečenim tokom izdržavanja kazne.

Zatvorenik radi pod nadzorom službenika obezbjeđenja ili nadzorom drugih zaposlenih u Upravi, kao i bez nadzora, u skladu sa propisom iz člana 29 stav 6 ovog zakona.

Uslove za rad zatvorenika Uprava obezbjeđuje u okviru zatvorskih aktivnosti, proizvodnje unutar zatvora, preduzetničkih aktivnosti ili zaključivanjem ugovora u skladu sa članom 58 ovog zakona.

Svrha rada

Član 56

Zatvoreniku rad ne smije biti nametnut kao oblik disciplinske kazne.

Svrha rada zatvorenika je razvijanje njegovih radnih sposobnosti, sticanje radnog iskustva i znanja, kako bi se po izdržanoj kazni omogućila bolja reintegracija u društvo.

Radni status

Član 57

Rad zatvorenika ne računa se u radni staž.

Vrijeme koje zatvorenik provede na održavanju higijene prostorije u kojoj boravi, kao i drugih prostorija i otvorenih prostora u Upravi, ne uračunava se u vrijeme provedeno na radu.

Aktivnosti iz stava 2 ovog člana, zatvorenik obavlja bez naknade.

Radna mjesta, vrste poslova, uslove rada, radno vrijeme, prekovremeni rad i naknadu za rad, odmor i zaštitu na radu zatvorenika propisuje Ministarstvo.

Upućivanje zatvorenika na rad van zatvora

Član 58

Zatvorenika koji kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora izdržava u prostorijama poluotvorenog ili otvorenog tipa Uprava može uputiti na rad van zatvora, kod poslodavca čija je djelatnost pogodna za obavljanje tog rada.

Upućivanje iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu ugovora koji Uprava zaključuje sa poslodavcem iz stava 1 ovog člana.

Za upućivanje zatvorenika na rad van zatvora neophodna je pisana saglasnost zatvorenika.

Zatvorenik može povući svoju saglasnost pisanim putem ili na zapisnik kod lica koje rukovodi zatvorom.

Povlačenje saglasnosti iz stava 4 ovog člana neće se smatrati odbijanjem rada.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, zatvorenik prestaje da radi posljednjeg dana u mjesecu koji slijedi poslije mjeseca u kojem je zatvorenik povukao saglasnost.

Zatvorenik se ne smije uputiti na rad na teškim, rizičnim ili poslovima za koje je potrebna posebna stručna kvalifikacija koju zatvorenik nema.

Ugovorom iz stava 2 ovog člana utvrđuju se uslovi rada, naknada za rad i vrsta stručne obuke neophodne za obavljanje posla na koji se zatvorenik upućuje i druga pitanja od značaja za rad zatvorenika.

Naknadu za rad zatvorenika poslodavac iz stava 1 ovog člana dužan je da uplati na račun Uprave.

Bliži način i uslove za upućivanje zatvorenika na rad van zatvora, propisuje Ministarstvo.

Naknada za rad zatvorenika koji rade u zatvoru

Član 59

Zatvorenik koji radi u zatvoru ima pravo na naknadu za rad, koja se utvrđuje u odnosu na svako pojedinačno radno mjesto u skladu sa propisom iz člana 57 stav 4 ovog zakona.

Naknada za rad iz stava 1 ovog člana određuje se u visini od najmanje 25% minimalne neto zarade za puno radno vrijeme, u skladu sa propisima o radu.

Raspolaganje naknadom za rad zatvorenika

Član 60

Od naknade za rad iz člana 58 stav 9 i člana 59 ovog zakona zatvoreniku se odbijaju potraživanja na osnovu izvršavanja obaveza u skladu sa zakonom, a preostali dio se uplaćuje na depozit zatvorenika.

Radno vrijeme i odmori

Član 61

Zatvorenik može raditi puno i nepuno radno vrijeme.

Puno radno vrijeme zatvorenika iznosi 40 časova nedjeljno.

Vrijeme koje zatvorenik provede na stručnoj obuci ili nastavi uračunava se u radno vrijeme.

Zatvoreniku se mora omogućiti najmanje jedan dan odmora nedjeljno i dovoljno vremena za obrazovne i ostale aktivnosti.

Zatvorenik ima pravo na godišnji odmor.

Pravo na naknadu štete zatvoreniku u slučaju povrede na radu

Član 62

Ako zatvorenik pretrpi povredu ili štetu na radu ili u vezi sa radom, Uprava odnosno poslodavac kod kojeg je zatvorenik upućen na rad u skladu sa članom 58 ovog zakona, dužan je da mu nadoknadi štetu.

Shodna primjena propisa o radu i zaštiti na radu

Član 63

Na uslove rada, prekovremeni rad i zaštitu na radu zatvorenika shodno se primjenjuju opšti propisi o radu i propisi kojima se uređuje zaštita na radu, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Pravo intelektualne svojine

Član 64

Zatvorenik koji za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora stvori autorsko djelo, otkrića i tehničke inovacije, ostvaruje prava po tom osnovu u skladu sa posebnim zakonom.

Stručna obuka i obrazovanje

Član 65

Za zatvorenike koji nemaju završenu osnovnu školu, može se omogućiti da steknu osnovno obrazovanje, u skladu sa posebnim zakonom.

Radi sticanja određenih vještina i znanja, zatvoreniku se može omogućiti da stekne srednje opšte obrazovanje, stručno obrazovanje i visoko obrazovanje, kao i drugu stručnu kvalifikaciju, o svom trošku.

Za sticanje osnovnog obrazovanja i prvu kvalifikaciju, kao i za programe obrazovanja koji se finansiraju iz javnih prihoda, a koji su obuhvaćeni godišnjim planom obrazovanja odraslih zatvorenik ne plaća troškove obrazovanja.

Radi sticanja obrazovanja iz st. 1 i 2 ovog člana, zatvoreniku se može dozvoliti izlazak van prostorija Uprave, o trošku zatvorenika, koji obuhvataju troškove prevoza i obezbjeđenja.

Za nepismene zatvorenike se organizuju posebni kursevi za opismenjavanje.

Radi sprovođenja stručnih obuka, organizovanja obrazovanja iz st. 1 i 2 ovog člana i sticanja određenih vještina i znanja, obrazovanja i kvalifikacija, Uprava sarađuje sa organima, ustanovama i organizacijama u čijem djelokrugu rada je njihovo sprovođenje, čiji predstavnici po odobrenju starješine Uprave mogu ulaziti u zatvor.

Uvjerjenja o stečenim stručnim kvalifikacijama

Član 66

U uvjerenju o stečenim stručnim kvalifikacijama po završetku stručne obuke ili obrazovanja zatvorenika ne navodi se da su kvalifikacije stečene za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora.

Vjerski obredi

Član 67

Zatvorenik ima pravo na vjerske obrede i učešće u vjerskim aktivnostima, u skladu sa ovim zakonom.

Radi organizovanja obreda i aktivnosti iz stava 1 ovog člana u zatvoru, Ministarstvo zaključuje sporazume sa vjerskim zajednicama.

Uprava je dužna da obezbijedi odgovarajuću prostoriju i uslove za obavljanje vjerskih obreda i aktivnosti, kao i uslove za obavljanje individualnih vjerskih obreda.

Predstavnik vjerske zajednice može, po odobrenju zatvorskog ljekara, da posjeti zatvorenika koji se nalazi na liječenju u Upravi ili u zdravstvenoj ustanovi.

Bliži način organizovanja vjerskih obreda i aktivnosti zatvorenika uređuje se Pravilnikom o kućnom redu.

Zabrana učešća u vjerskim aktivnostima

Član 68

Učešće u vjerskim obredima i aktivnostima zatvoreniku može biti zabranjeno ako je to neophodno zbog održavanja reda u zatvoru ili iz drugih bezbjednosnih razloga.

Predstavniku vjerske zajednice zabraniće se vršenje vjerskih obreda i aktivnosti u slučaju zloupotrebe ili iz bezbjednosnih razloga.

Vjerska literatura i predmeti

Član 69

Zatvoreniku će se dozvoliti posjedovanje vjerske literature i predmeta koji se koriste u vjerske svrhe.

U slučaju zloupotrebe, literatura i predmeti iz stava 1 ovog člana mogu se oduzeti od zatvorenika.

Sportske, rekreativne, kulturne i druge aktivnosti

Član 70

U zatvoru moraju biti obezbijeđeni uslovi za organizovanje sportskih, rekreativnih, kulturnih i drugih aktivnosti u slobodno vrijeme, koje su od značaja za održavanje fizičkog i mentalnog zdravlja zatvorenika.

Aktivnosti iz stava 1 ovog člana organizuju se u skladu sa programom tretmana i reintegracije zatvorenika.

Zatvorska biblioteka i nabavka knjiga i štampanih medija

Član 71

Zatvor mora imati biblioteku.

Zatvorenik ima pravo da koristi knjige iz biblioteke, uključujući stručne publikacije, propise i časopise.

Zatvorenik ima pravo da naručuje knjige i štampane medije (domaće i strane), čija se distribucija vrši na teritoriji Crne Gore, o svom trošku, ako se na taj način ne ugrožavaju bezbjednost i svrha izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora.

Pravo na posjete

Član 72

Zatvorenik ima pravo na posjetu od strane bračnog ili vanbračnog supružnika, odnosno partnera u zajednici života lica istog pola, djece, roditelja, braće, sestara i tazbinskog srodnika u prvom stepenu srodstva, koje je označio prilikom prijema na izdržavanje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, dva puta mjesečno, u trajanju do dva časa.

Lica iz stava 1 ovog člana mogu posjetiti zatvorenika u grupi od po troje, pri čemu se u taj broj ne ubrajaju maloljetna djeca.

Zatvoreniku se može dozvoliti posebna posjeta, po odobrenju lica koje rukovodi zatvorom, ako ta posjeta služi za rješavanje ličnih, pravnih ili poslovnih pitanja koja

zatvorenik ne može riješiti pisanim putem ili posredstvom trećeg lica ili koja se ne mogu odložiti do otpuštanja zatvorenika iz zatvora, dva puta mjesečno u trajanju od 30 minuta.

Bliži način ostvarivanja prava zatvorenika na posjete propisuje se Pravilnikom o kućnom redu.

Posjete branioca, punomoćnika, notara i predstavnika nevladinih organizacija

Član 73

Zatvorenik ima pravo na posjete branioca, punomoćnika, notara i predstavnika nevladine organizacije koja se bavi zaštitom ljudskih prava zatvorenika, na osnovu sporazuma o saradnji.

Prilikom posjeta lica iz stava 1 ovog člana, neće se vršiti pregled sadržaja dokumentacije koju ta lica donesu sa sobom.

Izuzetno, ako je to neophodno za vođenje krivičnog postupka ili iz razloga bezbjednosti, na osnovu odluke suda, izvršiće se pregled sadržaja dokumentacije iz stava 2 ovog člana.

Posjete lica iz stava 1 ovog člana vrše se pod nadzorom službenika obezbjeđenja, osim posjeta branioca i predstavnika nevladinih organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava zatvorenika, koje su pod vizuelnim nadzorom.

Porodična posjeta u posebnim prostorijama

Član 74

Pored posjeta iz člana 72 ovog zakona, zatvorenik ima pravo na porodičnu posjetu od strane bračnog ili vanbračnog supružnika, odnosno partnera u zajednici života lica istog pola i djece, koja se obavlja u posebnoj za to namijenjenoj prostoriji, jednom mjesečno u trajanju do tri časa.

Prostorija iz stava 1 ovog člana mora biti dovoljno prostrana, klimatizovana, sa potrebnim namještajem, kupatilom i prilagođena za boravak djece.

Bliži izgled prostorija iz stava 1 ovog člana, bliži uslovi iz stava 2 ovog člana, kao i način realizacije posjete iz stava 1 ovog člana propisuju se Pravilnikom o kućnom redu.

Posjete za strance

Član 75

Zatvorenik koji je stranac, pored prava na posjetu lica iz čl. 72, 73 i 74 ovog zakona, ima pravo na posjetu predstavnika diplomatsko-konzularnog predstavništva države porijekla, odnosno države ili organizacije koja štiti njegove interese.

Nadzor nad posjetama

Član 76

Nadzor nad posjetama zatvoreniku vrši službenik obezbjeđenja, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Zabrana i prekid posjeta

Član 77

Starješina Uprave može zabraniti posjete zatvoreniku ako:

- 1) je ugrožena bezbjednost ili su nastupile druge vanredne okolnosti u zatvoru;
- 2) postoji opasnost da posjetioci mogu negativno uticati na proces resocijalizacije i rehabilitacije zatvorenika;

3) je posjetilac lica koje je unijelo ili pokušalo da unese u Upravu stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljene u zatvoru, prilikom posjete, slanja paketa ili na drugi način;

Službenik obezbjeđenja prekinuće posjetu u slučaju unošenja stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru ili narušavanja reda u prostorijama za posjete.

Službenik obezbjeđenja neće dozvoliti posjetu u slučaju da posjetilac narušava red na prijavnici Uprave ili pokuša da unese stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru.

U slučajevima iz st. 1, 2 i 3 ovog člana starješina Uprave može posjetiocu zabraniti ulazak u Upravu dok traju razlozi za zabranu, a najduže u trajanju do jedne godine.

Dopisivanje

Član 78

Zatvorenik ima pravo da se dopisuje o svom trošku.

Zatvorenik prima i šalje pisane pošiljke preko Uprave.

Zatvoreniku se može uskratiti prijem i slanje pisanih pošiljki samo na osnovu odluke suda.

Zatvorenik ima pravo da odmah, pisanim putem obavijesti užu porodicu ili diplomatsko-konzularno predstavništvo države porijekla, odnosno države koja štiti njegove interese ili organizaciju koja štiti njegove interese o teškom oboljenju ili o premještanju u drugi zatvor, a ako nije u mogućnosti da to sam uradi, o tome ih obavještava Uprava.

Kontrola pisanih pošiljki

Član 79

Kontrolu pisanih pošiljki koje zatvorenik prima ili šalje vrši lice koje rukovodi zatvorom ili lice koje on ovlasti.

Kontrola iz stava 1 ovog člana ne podrazumijeva čitanje pisanog sadržaja.

Izuzetno, neće se vršiti kontrola pisanih pošiljki između zatvorenika i branioca, državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave u Crnoj Gori, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, diplomatsko-konzularnog predstavništva strane države, Evropskog parlamenta, Evropskog suda za ljudska prava, Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i Evropske komisije za ljudska prava.

Pisane pošiljke iz stava 3 ovog člana šalju se primaocu i uručuju zatvoreniku, bez odlaganja.

Bliži način primanja i slanja pisanih pošiljki iz člana 78 stav 2 ovog zakona i kontrole primanja i slanja pisanih pošiljki iz stava 1 ovog člana uređuje se Pravilnikom o kućnom redu.

Čuvanje pisanih pošiljki i bilješki

Član 80

Pisane pošiljke i bilješke koje zatvorenik sačini u zatvoru mogu se predati na čuvanje sa njegovim ličnim stvarima.

Korišćenje telefona

Član 81

Zatvorenik ima pravo da koristi zatvorski telefon na način propisan Pravilnikom o kućnom redu i u skladu sa propisom iz člana 29 stav 6 ovog zakona.

Troškove telefoniranja snosi zatvorenik, a izuzetno, troškove može snositi i Uprava.

Telefonski razgovori zatvorenika mogu, iz razloga bezbjednosti, biti pod vizuelnim nadzorom, u skladu sa zakonom.

U prostorijama otvorenog tipa zatvorenik može koristiti svoj mobilni telefon.

Paketi

Član 82

Zatvorenik ima pravo da prima i šalje pakete.

Zatvorenik ima pravo da prima pakete težine do 5 kg, sa stvarima za ličnu upotrebu, jednom mjesečno.

Paket iz stava 2 ovog člana ne može da sadrži hranu.

Kontrolu sadržine paketa vrše službenici obezbjeđenja u prisustvu zatvorenika kome je paket namijenjen.

Ako se prilikom kontrole iz stava 4 ovog člana pronađu stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru, te stvari vratiće se pošiljaocu o trošku zatvorenika, o čemu će se obavijestiti zatvorenik.

Bliži način prijema, slanja i kontrole paketa propisuje se Pravilnikom o kućnom redu.

Držanje stvari

Član 83

Zatvorenik kod sebe može držati samo stvari čije su držanje i upotreba dozvoljeni u zatvoru, u skladu sa Pravilnikom o kućnom redu.

Stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru su: vatreno oružje, hladno oružje, sve vrste alata, mobilna telekomunikaciona sredstva, personalni prenosivi računari, prenosive elektronske memorije, aparati za audio ili audiovizuelno snimanje, sve vrste lijekova, alkohol i stvari čija se sadržina ne može utvrditi.

Ako postoje za to naročito opravdani razlozi, starješina Uprave ili lice koje on ovlasti može dozvoliti unos pojedinih stvari iz stava 2 ovog člana, a može donijeti i odluku o zabrani držanja i upotrebe drugih stvari čija upotreba i držanje nijesu zabranjeni u smislu stava 2 ovog člana.

U slučaju da prilikom pretresa bude pronađena stvar za koju postoji sumnja da je upotrijebljena ili namijenjena za izvršenje krivičnog djela, ta stvar će se oduzeti i o tome će se odmah obavijestiti policija ili nadležno tužilaštvo.

Stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru, a za koje se utvrdi da nijesu upotrijebljene ili namijenjene za izvršenje krivičnog djela i za koje nije moguće utvrditi vlasništvo, smatraće se da su vlasništvo Uprave.

Stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru, a za koje je utvrđeno da su vlasništvo zatvorenika, oduzimaju se i čuvaju u skladu sa Pravilnikom o kućnom redu.

U slučaju da se među stvarima zatvorenika nađe stvar koju je neophodno uništiti, ta stvar se uništava, o čemu se zatvorenik obavještava.

O stvarima iz st. 4 do 7 ovog člana vodi se posebna evidencija.

Novac

Član 84

Novac koji zatvorenik ima kod sebe prilikom prijema na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, novac koji zaradi radom u zatvoru ili van zatvora, kao i novac koji dobije za vrijeme izdržavanja kazne mora se položiti na depozit zatvorenika.

Nepotrošeni dio novca sa depozita zatvorenika isplaćuje se zatvoreniku, prilikom otpuštanja iz zatvora.

Bliži način raspolaganja novcem sa depozita zatvorenika propisuje se Pravilnikom o kućnom redu.

Pravna pomoć

Član 85

Uprava je dužna da omogući pružanje pravne pomoći zatvoreniku radi zaštite njegovih prava utvrđenih ovim zakonom.

Pretres

Član 86

U slučaju kad postoji opasnost po bezbjednost i red u zatvoru, kao i u drugim opravdanim slučajevima kad se procijeni da je to potrebno, može se izvršiti pretres zatvorenika, njegovih stvari i prostorija u kojima boravi.

U slučaju kad postoji sumnja da zatvorenik u tjelesnim otvorima drži stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru, pretres zatvorenika uključuje skidanje odjeće i pregled njegovih tjelesnih otvora.

Pretres iz st. 1 i 2 ovog člana vrši se u skladu sa članom 24 ovog zakona.

Kad ocijeni da je to potrebno, starješina Uprave može izdati naredbu za opšti pretres zatvorenika, njihovih stvari i prostorija u kojima borave.

Lice koje rukovodi zatvorom, najmanje jednom godišnje, narediće opšti pretres zatvorenika, njihovih stvari i prostorija u kojima borave, nakon čega će u pisanoj formi o tome obavijestiti starješinu Uprave.

Prilikom pretresa vodi se računa o poštovanju dostojanstva zatvorenika.

O izvršenom pretresu sačinjava se službena zabilješka koja se dostavlja licu koje rukovodi zatvorom.

Posebne mjere predostrožnosti

Član 87

U slučaju kad postoji opasnost od bjekstva, napada na lica ili imovinu, samoubistva ili samopovređivanja ili postoji sumnja na postojanje zaraznih bolesti, korišćenje alkohola, opojnih droga ili drugih psihoaktivnih supstanci ili iz drugih opravdanih razloga propisanih zakonom, prema zatvoreniku se mogu preduzeti posebne mjere predostrožnosti, i to:

- 1) oduzimanje i zadržavanje stvari čije držanje i upotreba nijesu zabranjeni u smislu člana 83 stav 2 ovog zakona;
- 2) posmatranje u toku noći;
- 3) odvajanje od ostalih zatvorenika;
- 4) usamljenje;
- 5) uskraćivanje ili ograničavanje aktivnosti na otvorenom;
- 6) testiranje na zarazne bolesti, alkohol, opojne droge ili druge psihoaktivne supstance;
- 7) zatvaranje u posebno obezbijeđenu prostoriju.

Naredbu za uvođenje mjera iz stava 1 ovog člana izdaje lice koje rukovodi zatvorom ili lice koje on ovlasti, o čemu se obavještava starješina Uprave.

Mjere predostrožnosti iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana mogu se preduzeti i na zahtjev zatvorenika.

Zatvoreniku prema kome su preduzete mjere predostrožnosti iz stava 1 tač. 4, 6 i 7 ovog člana omogućiće se posjeta zatvorskog ljekara.

U slučaju kad se zatvorenik prema kome treba preduzeti mjere predostrožnosti iz stava 1 tač. 4, 6 i 7 ovog člana nalazi na liječenju ili je njegovo mentalno stanje razlog za primjenu tih mjera, prije njihovog preduzimanja neophodno je pribaviti mišljenje zatvorskog ljekara.

U slučaju iz stava 5 ovog člana, ako je iz razloga hitnosti neophodno odmah preduzeti propisanu mjeru, mišljenje zatvorskog ljekara će se pribaviti naknadno.

Kada za to postoje opravdani razlozi u cilju zaštite bezbjednosti i zdravlja zatvorenika, može se vršiti vizuelno snimanje prostorija u kojima boravi zatvorenik prema kome su preduzete mjere predostrožnosti iz stava 1 tač. 2, 3, 4 i 7 ovog člana, a po pribavljenom mišljenju organizacione jedinice koja vrši poslove obezbjeđenja zatvorenika, odnosno zatvorskog ljekara.

O preduzetim mjerama predostrožnosti u Upravi se vodi posebna evidencija.

Bliži način izvršavanja mjera iz stava 1 ovog člana i izgled prostorija u kojima se izvršavaju mjere iz stava 1 tač. 4 i 7 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Usamljenje

Član 88

Mjera predostrožnosti usamljenje može se preduzeti prema zatvoreniku koji uporno ometa redovan rad i život u Upravi i prema kome izrečenim disciplinskim mjerama nije postignuta svrha disciplinskog kažnjavanja, a on predstavlja ozbiljnu opasnost po druge zatvorenike i bezbjednost u zatvoru.

Mjera iz stava 1 ovog člana može se primjenjivati neprekidno najduže šest mjeseci u toku jedne godine.

Zatvoreniku prema kome je preduzeta mjera iz stava 1 ovog člana uskraćuje se kontakt sa drugim zatvorenicima za vrijeme njenog trajanja.

Tokom trajanja mjere iz stava 1 ovog člana, zatvoreniku se dozvoljava boravak najmanje dva časa dnevno van zatvorenog prostora.

Izvršenje mjere iz stava 1 ovog člana prekinuće se kad zatvorski ljekar utvrdi da dalje izvršenje mjere negativno utiče na zdravlje zatvorenika ili kad se ocijeni da su prestali razlozi zbog kojih je mjera preduzeta.

Testiranje na zarazne bolesti, alkohol, opojne droge ili druge psihoaktivne supstance

Član 89

Kad postoji sumnja na postojanje zaraznih bolesti, zatvorenik će se izolovati i testirati u skladu sa posebnim zakonom.

Kad postoji sumnja da zatvorenik koristi alkohol, opojne droge ili druge psihoaktivne supstance, testiranje se vrši pomoću odgovarajućih sredstava i metoda za utvrđivanje prisustva alkohola, opojnih droga ili drugih psihoaktivnih supstanci kod zatvorenika.

Zatvaranje u posebno obezbijeđenu prostoriju

Član 90

Mjera predostrožnosti zatvaranje u posebno obezbijeđenu prostoriju može se preduzeti ako postoji opasnost da će zatvorenik izvršiti samoubistvo ili samopovređivanje.

Mjera iz stava 1 ovog člana može se primjenjivati najduže do 48 časova.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, lice koje rukovodi zatvorom formira tim stručnjaka koji će ispitati slučaj i predložiti mjere radi otklanjanja uzroka koji su doveli zatvorenika u takvo stanje.

Priprema za otpuštanje

Član 91

U svrhu pripreme za otpuštanje iz zatvora, zatvorenik može biti premješten iz prostorija zatvorenog tipa u prostorije poluotvorenog ili otvorenog tipa.

Prilikom pripreme za otpuštanje iz zatvora, zatvoreniku se daju savjeti u vezi njegovih ličnih, finansijskih i socijalnih pitanja i obezbjeđuje spisak organa i ustanova nadležnih za socijalnu pomoć i zapošljavanje.

Zatvoreniku koji se nalazi na izdržavanju kazne zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci ili kazne dugotrajnog zatvora, a kojem je do redovnog isteka te kazne ostalo najviše tri mjeseca može se radi pripreme za otpuštanje iz zatvora dozvoliti izlazak iz zatvora u trajanju najduže tri dana.

Pomoć nakon otpuštanja

Član 92

Ako je zatvoreniku potrebna pomoć nakon otpuštanja iz zatvora, Uprava će uz njegov pristanak, prije otpuštanja iz zatvora, o tome obavijestiti centar za socijalni rad.

Otpuštanje

Član 93

Zatvorenik se otpušta iz zatvora onog dana kad mu ističe kazna zatvora ili kazna dugotrajnog zatvora.

Otpuštanje iz zatvora vrši se u jutarnjim časovima, a najkasnije do 12 časova.

Ako posljednji dan izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora pada u nedjelju, državni, vjerski ili drugi praznik, otpuštanje zatvorenika iz zatvora vrši se u subotu, odnosno posljednjeg radnog dana koji prethodi državnom, vjerskom ili drugom prazniku u skladu sa zakonom.

Ako je zatvorenik stranac, Uprava o njegovom otpuštanju obavještava policiju.

Zatvorenik se oslobađa rada i ostalih aktivnosti najmanje tri dana prije dana otpuštanja iz zatvora.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, u slučaju kad se zatvorenik otpušta sa izdržavanja kazne na osnovu odluke o pomilovanju, rješenja o amnestiji, rješenja o uslovnom otpustu ili rješenja o apsolutnoj zastarjelosti izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, otpuštanje se vrši najkasnije u roku od 24 časa po prijemu odluke, odnosno rješenja.

Zdravstveni pregled prilikom otpuštanja

Član 94

Zatvorski ljekar će zatvorenika pregledati najkasnije tri dana prije otpuštanja iz zatvora, o čemu sačinjava izvještaj, a podaci o zdravlju i fizičkoj sposobnosti zatvorenika unose se u njegov zdravstveni karton.

Ako se prilikom pregleda iz stava 1 ovog člana utvrdi da su zatvoreniku potrebni lijekovi, prilikom otpuštanja zatvorenik dobija potrebnu količinu lijekova za tri dana.

Ako je zatvorenik, u vrijeme kad se otpušta sa izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, teško tjelesno ili duševno bolestan i usljed toga nesposoban za putovanje, Uprava će ga smjestiti u najbližu zdravstvenu ustanovu čije usluge su obuhvaćene obaveznim zdravstvenim osiguranjem.

Otpusni list

Član 95

Prilikom otpuštanja iz zatvora, zatvoreniku se uručuje otpusni list koji sadrži njegove lične podatke, datum prijema u zatvor, datum otpuštanja iz zatvora i, po potrebi, datum kad zatvorenik mora da se javi policiji.

Otpusni list služi kao dokaz o identitetu zatvorenika ako nema ličnu kartu, pasoš ili drugu javnu ispravu na osnovu koje se može utvrditi njegov identitet, dok ne stigne u mjesto svog prebivališta ili boravišta.

Otpusni list dostavlja se sudu iz člana 14 ovog zakona, policiji, centru za socijalni rad i Ministarstvu.

Vraćanje stvari prilikom otpuštanja

Član 96

Prilikom otpuštanja iz zatvora, zatvoreniku se vraćaju stvari koje su čuvane u Upravi.

Troškovi prevoza nakon otpuštanja

Član 97

Ako zatvorenik prilikom otpuštanja iz zatvora nema sopstvenih sredstava, Uprava će mu platiti troškove prevoza (autobusom ili željeznicom) do mjesta njegovog prebivališta, odnosno boravišta, a zatvoreniku koji je stranac do graničnog prelaza ili aerodroma.

2. Disciplinska i materijalna odgovornost zatvorenika

Osnov disciplinske odgovornosti

Član 98

Zatvorenik je disciplinski odgovoran za povrede odredaba ovog zakona i Pravilnika o kućnom redu.

Odgovornost zatvorenika za krivično djelo ili prekršaj ne isključuje disciplinsku odgovornost.

Zabrana ponovnog vođenja disciplinskog postupka

Član 99

Protiv zatvorenika koji je u disciplinskom postupku oglašen odgovornim ili je oslobođen disciplinske odgovornosti ne može se povodom istog disciplinskog prekršaja pokrenuti novi disciplinski postupak.

Disciplinski prekršaj

Član 100

Disciplinski prekršaji zatvorenika mogu biti lakši i teži.

Lakši disciplinski prekršaji

Član 101

Lakši disciplinski prekršaji zatvorenika su:

- 1) narušavanje reda i mira u zatvoru;
- 2) posjedovanje ili uzimanje lijekova bez odobrenja zatvorskog ljekara;
- 3) pripremanje hrane u prostorijama koje nijesu namijenjene za tu svrhu;
- 4) dolaženje bez najave i obraćanje bez odobrenja starješini Uprave, pomoćniku starješine Uprave, licu koje rukovodi zatvorom, službeniku obezbjeđenja ili drugim licima;
- 5) držanje novca kod sebe;
- 6) zanemarivanje i izbjegavanje radnih obaveza;
- 7) neuredno održavanje lične higijene, kao i prostorija u kojima boravi i drugih prostorija i otvorenih prostora u Upravi;
- 8) podstrekavanje drugog zatvorenika na izvršenje lakšeg disciplinskog prekršaja;
- 9) vrijeđanje, klevetanje ili nepristojno ponašanje prema drugom zatvoreniku;
- 10) kretanje ili boravak u nedozvoljenom prostoru.

Teži disciplinski prekršaji

Član 102

Teži disciplinski prekršaji zatvorenika su:

- 1) zagađivanje prostorije u kojoj zatvorenik boravi, kao i drugih prostorija u zatvoru i znatnije zanemarivanje kolektivne i lične higijene;
- 2) ugrožavanje svog zdravlja samopovređivanjem, tetoviranjem ili na drugi način, osim u slučajevima izazvanim psihičkim smetnjama;
- 3) posjedovanje ili uzimanje sedativa, steroida ili drugih sličnih supstanci;
- 4) vrijeđanje, prijetnja, klevetanje ili nepristojno ponašanje prema zaposlenom u Upravi ili drugom licu;
- 5) kretanje ili boravak u zabranjenoj zoni;
- 6) bavljenje kockom;
- 7) podučavanje o načinu izvršenja krivičnih djela prenošenjem ličnog iskustva ili na drugi način;
- 8) neprijavlivanje, odnosno neodjavljivanje policiji prilikom korišćenja pogodnosti van zatvora;

- 9) neopravdano kašnjenje nakon korišćenja pogodnosti iz člana 32 stav 1 tač. 1, 2, 3 i tač. 11 do 14 ovog zakona;
- 10) uzastopno ponavljanje tri disciplinska prekršaja u četiri mjeseca;
- 11) nedozvoljena trgovina i razmjena stvari i predmeta;
- 12) izrađivanje ili posjedovanje stvari čije držanje i upotreba u zatvoru nijesu dozvoljeni;
- 13) prevara ili obmanjivanje zatvorenika ili zaposlenih u Upravi;
- 14) odbijanje testiranja na zarazne bolesti, alkohol, opojne droge ili druge psihoaktivne supstance;
- 15) nepostupanje po usmenoj ili drugoj naredbi, u skladu sa ovim zakonom;
- 16) učestvovanje u tuči ili nanošenje tjelesnih povreda;
- 17) zadržavanje drugog zatvorenika protiv njegove volje;
- 18) protivpravno prisvajanje tuđih pokretnih stvari;
- 19) oštećenje ili uništavanje svoje ili tuđe imovine;
- 20) oštećenje ili uništavanje prostorije u kojoj zatvorenik boravi i drugih prostorija u zatvoru;
- 21) iznuda;
- 22) ucjenjivanje;
- 23) pripremanje ili organizovanje pobune zatvorenika ili učestvovanje u pobuni;
- 24) sprečavanje ili učestvovanje u grupi koja sprečava službenika obezbjeđenja u vršenju službene radnje pružanjem aktivnog ili pasivnog otpora;
- 25) pozivanje zatvorenika na aktivan ili pasivan otpor;
- 26) nasilničko ponašanje;
- 27) izrađivanje, nabavljanje ili posjedovanje oružja ili sredstava namijenjenih za ugrožavanje života i tijela;
- 28) neovlašćeno nabavljanje, posjedovanje ili uzimanje alkohola, opojnih droga ili drugih psihoaktivnih supstanci;
- 29) omogućavanje uživanja alkohola, opojnih droga ili drugih psihoaktivnih supstanci;
- 30) podstrekavanje drugog zatvorenika na izvršenje težeg disciplinskog prekršaja;
- 31) pripremanje, organizovanje, pokušaj bjekstva ili bjekstvo iz zatvora ili bjekstvo tokom sprovođenja ili obezbjeđivanja van Uprave;
- 32) pomoć u bjekstvu drugom zatvoreniku;
- 33) zloupotreba pogodnosti ili prekida kazne.

Disciplinske mjere za lakši disciplinski prekršaj

Član 103

Disciplinske mjere za lakši disciplinski prekršaj zatvorenika su:

- ukor;
- uskraćivanje mogućnosti na posebnu posjetu;
- ograničenje raspolaganja novcem sa depozita zatvorenika.

Mjere iz stava 1 al. 2 i 3 ovog člana mogu se izreći u trajanju do šest mjeseci.

Disciplinske mjere za teži disciplinski prekršaj

Član 104

Disciplinske mjere za teži disciplinski prekršaj zatvorenika su:

- uskraćivanje pogodnosti;
- uskraćivanje mogućnosti na posebnu posjetu;
- upućivanje u samicu.

Mjere iz stava 1 al. 1 i 2 ovog člana mogu se izreći u trajanju do jedne godine, a mjera iz stava 1 alineja 3 ovog člana do 14 dana.

Pokretanje disciplinskog postupka

Član 105

Disciplinski postupak pokreće se podnošenjem disciplinske prijave protiv zatvorenika.

Disciplinsku prijavu podnosi lice koje rukovodi zatvorom, u roku od tri dana od dana saznanja za disciplinski prekršaj i učinioca, na osnovu predloga službenika obezbjeđenja ili drugih zaposlenih u Upravi.

Zatvoreniku se mora uručiti disciplinska prijava, najkasnije u roku od 24 časa od časa pokretanja disciplinskog postupka.

Od uručjenja disciplinske prijave zatvoreniku do dana održavanja rasprave ne može proteći manje od 48 časova.

Disciplinska komisija

Član 106

Disciplinski postupak protiv zatvorenika vodi i disciplinsku mjeru predlaže disciplinska komisija.

Disciplinsku komisiju iz stava 1 ovog člana čine predsjednik i dva člana.

Predsjednik disciplinske komisije iz stava 1 ovog člana ima zamjenika.

Predsjednika, zamjenika predsjednika i članove disciplinske komisije iz stava 1 ovog člana određuje starješina Uprave iz reda zaposlenih u Upravi, za svaki zatvor posebno.

U sastavu disciplinske komisije iz stava 1 ovog člana ne može biti podnosilac disciplinske prijave.

Predsjednik i zamjenik predsjednika disciplinske komisije iz stava 1 ovog člana, moraju imati najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, pravni fakultet i najmanje tri godine radnog iskustva na pravnim poslovima.

Disciplinski postupak

Član 107

Disciplinski postupak je hitan.

U disciplinskom postupku vodi se rasprava.

U disciplinskom postupku zatvorenik može imati advokata po svom izboru i o svom trošku, koga je dužan da angažuje u roku od 24 časa od uručjenja disciplinske prijave.

Ako zatvorenik u roku iz stava 3 ovog člana ne angažuje advokata, disciplinski postupak će se nastaviti bez prisustva advokata.

U disciplinskom postupku primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Rasprava

Član 108

Rasprava pred disciplinskom komisijom iz člana 106 stav 1 ovog zakona počinje saslušanjem zatvorenika.

Na raspravi se sasluša zatvorenik, pribavlja izvještaj o njegovom radu i vladanju i izvode svi potrebni dokazi.

U disciplinskom postupku zatvorenik ima pravo da predlaže dokaze, postavlja pitanja svjedocima i vještacima i stavlja primjedbe na njihove iskaze i pisane dokaze.

Odlučivanje o disciplinskoj prijavi

Član 109

Disciplinsku mjeru zatvoreniku izriče starješina Uprave, na predlog disciplinske komisije iz člana 106 stav 1 ovog zakona.

Disciplinska komisija iz člana 106 stav 1 ovog zakona dužna je da predlog odluke iz stava 1 ovog člana dostavi starješini Uprave, u roku od tri dana od dana zaključenja rasprave.

Starješina Uprave, u roku od tri dana od dana prijema predloga odluke iz stava 1 ovog člana, rješenjem odlučuje o disciplinskoj prijavi.

Rješenje iz stava 3 ovog člana uručuje se zatvoreniku, bez odlaganja, i objavljuje na oglasnoj tabli zatvora.

Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana zatvorenik ima pravo žalbe Ministarstvu, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Žalba odlaže izvršenje rješenja iz stava 3 ovog člana.

Postupanje po žalbi

Član 110

O žalbi iz člana 109 stav 5 ovog zakona, Ministarstvo odlučuje u roku od pet dana od dana njenog prijema.

Protiv odluke iz stava 1 ovog člana zatvorenik može pokrenuti upravni spor.

Zastarjelost

Član 111

Pokretanje disciplinskog postupka za lakši disciplinski prekršaj zastarijeva u roku od mjesec dana od dana saznanja za lakši disciplinski prekršaj, odnosno u roku od tri mjeseca od dana kad je učinjen lakši disciplinski prekršaj.

Pokretanje disciplinskog postupka za teži disciplinski prekršaj zastarijeva u roku od tri mjeseca od dana saznanja za teži disciplinski prekršaj, odnosno u roku od šest mjeseci od dana kad je učinjen teži disciplinski prekršaj.

Vođenje disciplinskog postupka zastarijeva kad protekne dva puta onoliko vremena koliko je zakonom utvrđena zastarjelost pokretanja, a najkasnije u roku od dvije godine od dana saznanja za disciplinski prekršaj.

Zastarjelost ne teče za vrijeme kad disciplinski postupak nije moguće pokrenuti, odnosno voditi.

Izvršenje disciplinskih mjera

Član 112

Disciplinska mjera se, po pravilu, izvršava bez odlaganja.

Disciplinska mjera upućivanje u samicu izvršava se u za tu svrhu namijenjenoj prostoriji.

Prostorija iz stava 2 ovog člana mora da bude površine najmanje 8 m² i mora da ima sanitarni uređaj, dnevnu svjetlost, vodu za piće, krevet sa posteljinom, sto, stolicu, grijanje i zvono.

Prije upućivanja zatvorenika u samicu obavezan je lječarski pregled.

U toku izvršenja disciplinske mjere iz stava 2 ovog člana, zatvorenik ima pravo da boravi na svježem vazduhu, najmanje jedan čas van zatvorenog prostora, ima pravo na jednu redovnu posjetu u trajanju do jednog časa i posjetu zatvorskog lječara ili zdravstvenog radnika Uprave, najmanje jednom dnevno.

Na zahtjev zatvorenika koji izdržava disciplinsku mjeru upućivanje u samicu, omogućiće se individualni vjerski obred.

Ako je zatvorenik radno angažovan, disciplinska mjera iz stava 2 ovog člana može se izvršavati nakon završetka dnevnih radnih aktivnosti.

Bliži način izvršenja disciplinskih mjera protiv zatvorenika propisuje se Pravilnikom o kućnom redu.

Odlaganje i prekid izvršenja disciplinske mjere

Član 113

Izvršenje disciplinske mjere, osim mjere ukora, starješina Uprave može uslovno odložiti za vrijeme do šest mjeseci.

Prilikom odlučivanja da li će se uslovno odložiti izvršenje disciplinske mjere iz stava 1 ovog člana, starješina Uprave uzeće u obzir ličnost zatvorenika, odnos prema učinjenom disciplinskom prekršaju i njegovo ranije ponašanje u zatvoru.

Odluka o odlaganju izvršenja disciplinske mjere sastavni je dio rješenja kojim se izriče disciplinska mjera.

Disciplinska mjera čije je izvršenje odloženo neće se izvršiti ako zatvorenik za vrijeme provjeravanja iz stava 1 ovog člana, ne učini novi disciplinski prekršaj.

Izvršenje izrečene disciplinske mjere, osim mjere ukora, starješina Uprave može prekinuti, na obrazloženi predlog zatvorskog ljekara, zbog bolesti zatvorenika ili ako ocijeni da je sa izdržanim dijelom mjere postignuta svrha disciplinske mjere.

Ako su zatvoreniku izrečene dvije ili više disciplinskih mjera upućivanje u samicu, u ukupnom trajanju dužem od 14 dana, izvršenje tih mjera će se prekinuti nakon svakog 14. dana, u trajanju najmanje dva dana, nakon čega će se nastaviti sa izvršenjem tih mjera.

Izuzetno od stava 6 ovog člana, neće se prekidati izvršenje disciplinskih mjera ukoliko zatvorenik to zahtijeva.

Evidencija o disciplinskim mjerama

Član 114

O izrečenim disciplinskim mjerama Uprava vodi posebnu evidenciju.

Disciplinska mjera briše se iz evidencije disciplinskih mjera ako zatvoreniku ne bude izrečena nova disciplinska mjera u roku od godinu dana od dana izrečene disciplinske mjere za lakše disciplinske prekršaje, odnosno u roku od tri godine od dana izrečene disciplinske mjere za teže disciplinske prekršaje.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, disciplinske mjere izrečene za disciplinske prekršaje iz člana 102 stav 1 tač. 23 i 31 ovog zakona ne mogu se brisati iz evidencije iz stava 1 ovog člana.

Sadržaj i način vođenja evidencije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Materijalna odgovornost

Član 115

Zatvorenik koji namjerno ili iz grube nepažnje prouzrokuje materijalnu štetu za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, obavezan je da je nadoknadi.

O naknadi štete u iznosu do 200,00 eura odlučuje se u disciplinskom postupku, a ako je šteta veća od 200,00 eura Uprava svoje pravo može ostvariti u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Rješenje o izrečenoj disciplinskoj mjeri sadrži i odluku o naknadi materijalne štete ako je pričinjena.

Ako je žalba na rješenje iz stava 3 ovog člana izjavljena samo u dijelu odluke o naknadi štete, žalba zadržava izvršenje rješenja samo u tom dijelu.

3. Uslovni otpust

Nadležnost i podnošenje molbe za uslovni otpust

Član 116

Zatvorenik koji ispunjava uslove za uslovni otpust sa izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, u smislu Krivičnog zakonika, može podnijeti molbu za uslovni otpust sudu koji je donio odluku u prvom stepenu.

Molbu za uslovni otpust može podnijeti i punomoćnik zatvorenika iz stava 1 ovog člana.

O molbi za uslovni otpust odlučuje sud koji je donio odluku u prvom stepenu u vijeću od troje sudija u skladu sa članom 24 stav 7 Zakonika o krivičnom postupku, u roku od 30 dana od dana prijema molbe.

Prethodno ispitivanje molbe za uslovni otpust

Član 117

Po prijemu molbe za uslovni otpust vijeće iz člana 116 stav 3 ovog zakona ispituje da li su ispunjeni zakonom propisani uslovi za podnošenje molbe i rješenjem će odbaciti molbu ako utvrdi da:

- je podnijeta od strane neovlašćenog lica; ili
- zatvorenik nije izdržao dvije trećine odnosno jednu polovinu izrečene kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora.

Ako ne odbaci molbu za uslovni otpust, vijeće će zatražiti izvještaj od Uprave o okolnostima koje se odnose na vladanje zatvorenika za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora i izvršavanje radnih obaveza prema njegovoj radnoj sposobnosti, a naročito da li je disciplinski kažnjavao.

Izvještaj iz stava 2 ovog člana sadrži i podatke o realizaciji programa tretmana i reintegracije zatvorenika.

Odlučivanje bez održavanja ročišta

Član 118

Vijeće iz člana 116 stav 3 ovog zakona može donijeti rješenje o uslovnom otpustu zatvorenika bez održavanja ročišta ako iz spisa proizilazi da su ispunjeni uslovi za odlučivanje.

Zakazivanje ročišta

Član 119

Predsjednik vijeća iz člana 116 stav 3 ovog zakona naredbom određuje dan, čas i mjesto održavanja ročišta za odlučivanje o molbi za uslovni otpust.

Na ročište predsjednik vijeća poziva zatvorenika i punomoćnika ako ga ima, a može pozvati i državnog tužioca, ako je to neophodno ili se smatra da bi bilo korisno, kao i lica koje ovlasti starješina Uprave.

U pozivu će se punomoćnik upozoriti da njegov nedolazak ne sprečava održavanje ročišta.

Licima iz stava 2 ovog člana poziv se mora dostaviti tako da od dana dostavljanja poziva do dana održavanja ročišta ostane dovoljno vremena za pripremanje za ročište, a najmanje osam dana.

Ročište se uvijek održava kad podnosilac molbe to zahtjeva.

Tok ročišta

Član 120

Ročište za odlučivanje o molbi za uslovni otpust počinje iznošenjem razloga za uslovni otpust od strane punomoćnika, a u slučaju da je punomoćnik odsutan, predsjednik vijeća iz člana 116 stav 3 ovog zakona ukratko će izložiti razloge za podnošenje molbe za uslovni otpust.

Predsjednik vijeća iz člana 116 stav 3 ovog zakona će uzeti izjavu od zatvorenika.

Ako državni tužilac prisustvuje ročištu, predsjednik vijeća ga poziva da se izjasni o molbi za uslovni otpust.

Predsjednik vijeća će saslušati lice koje ovlasti starješina Uprave, a po potrebi može pozvati i saslušati stručno lice iz određene oblasti koje može dati mišljenje o uspješnosti resocijalizacije zatvorenika.

Odlučivanje o uslovnom otpustu

Član 121

Vijeće iz člana 116 stav 3 ovog zakona će odmah po okončanju ročišta ili u slučaju iz člana 118 ovog zakona, donijeti rješenje kojim odbija ili usvaja molbu za uslovni otpust.

U rješenju kojim se usvaja molba za uslovni otpust može se odrediti da je zatvorenik dužan da ispuni jednu ili više sljedećih obaveza, i to:

- 1) uzdržavanje od kontakata sa određenim licem;
- 2) uzdržavanje od kontakata sa određenom kategorijom lica;
- 3) uzdržavanje od upotrebe droga, alkohola i drugih psihoaktivnih supstanci;
- 4) uzdržavanje od posjećivanja određenih mjesta, lokala, prostorija i javnih skupova;
- 5) nastavak liječenja;
- 6) posjećivanje određenih profesionalnih i drugih savjetovališta ili ustanova i postupanje po njihovim uputstvima;
- 7) osposobljavanje za određeno zanimanje;
- 8) traženje i prihvatanje zaposlenja koje odgovara njegovim radnim sposobnostima;
- 9) izdržavanje porodice, čuvanje i vaspitavanje djece i vršenje drugih porodičnih obaveza.

Prilikom utvrđivanja obaveza iz stava 2 ovog člana uzimaju se u obzir potrebe zatvorenika i cijeni njegova spremnost za ispunjavanje obaveza, sa ciljem da se utvrđivanjem tih obaveza kod zatvorenika razvije osjećaj odgovornosti prema zajednici, a naročito prema oštećenom.

Izvršenje obaveza iz stava 2 tač. 1, 2 i 4 ovog člana može se vršiti instaliranjem uređaja za praćenje zatvorenika.

Dostavljanje rješenja i pravo na žalbu

Član 122

Rješenje o uslovnom otpustu dostavlja se u roku od osam dana od dana donošenja, zatvoreniku i njegovom punomoćniku, državnom tužiocu, Upravi i sudu iz člana 14 ovog zakona.

Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana, žalbu mogu izjaviti državni tužilac, zatvorenik i njegov punomoćnik.

Rješenje kojim se usvaja molba za uslovni otpust dostavlja se policiji i Ministarstvu u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadzor nad uslovno otpuštenim osuđenim licem.

Ponovno podnošenje molbe

Član 123

U slučaju odbijanja molbe za uslovni otpust, nova molba se ne može podnijeti prije isteka: tri mjeseca, ako je izrečena kazna zatvora u trajanju do dvije godine; šest mjeseci, ako je izrečena kazna zatvora u trajanju od dvije godine do deset godina, odnosno jedne godine ako je izrečena kazna zatvora u trajanju dužem od deset godina, računajući od dana donošenja rješenja kojim je molba za uslovni otpust odbijena.

U slučaju odbijanja molbe za uslovni otpust kad je izrečena kazna dugotrajnog zatvora, nova molba za uslovni otpust ne može se podnijeti prije isteka dvije godine od dana donošenja rješenja kojim je molba za uslovni otpust odbijena.

4. Izvršenje kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje

Nadležnost za izvršenje

Član 124

Pravosnažnu odluku kojom se određuje da se kazna zatvora izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, sud koji je donio odluku u prvom stepenu dostavlja Ministarstvu, u roku od osam dana od dana pravosnažnosti te odluke.

U izvršenju kazne iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo:

- 1) poziva osuđenog radi obavljanja razgovora i sačinjavanja programa izvršenja kazne;
- 2) informiše osuđenog o pravima i obavezama i upozorava ga o posljedicama nepoštovanja obaveza;
- 3) instalira uređaj za praćenje osuđenog i daje detaljna uputstva o radu uređaja;
- 4) vrši kontrolu izvršenja kazne i rukuje uređajem kojim se prati kretanje osuđenog i njegov položaj u prostoru;
- 5) vrši uvid u dokumentaciju o osuđenom (sudska odluka, nalazi i mišljenja doktora medicine i drugih stručnih lica, izvještaji centra za socijalni rad i dr.) i prikuplja druge potrebne podatke o osuđenom od drugih organa, institucija i organizacija;
- 6) sačinjava izvještaje o izvršenju te kazne i dostavlja ih sudu iz stava 1 ovog člana;
- 7) vodi evidenciju o izvršenju te kazne; i
- 8) vrši druge poslove, u skladu sa zakonom.

O početku izvršenja kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, osuđeni se obavještava pisanim putem, a može se obavijestiti i telefonom ili drugim sredstvima elektronske komunikacije, ako se saglasio sa takvim načinom obavještavanja prilikom razgovora iz stava 2 tačka 1 ovog člana.

Na odlaganje izvršenja kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o odlaganju izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora.

Nedostupnost osuđenog za izvršenje kazne

Član 125

U slučaju da se osuđeni kome je izrečena kazna zatvora za koju je određeno da se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje ne odazove pozivu iz člana 125 stav 2 tačka 1 ovog zakona, Ministarstvo će o tome, bez odlaganja, obavijestiti policiju radi obezbjeđivanja prisustva osuđenog.

U slučaju da policija ne pronađe osuđenog kome je izrečena kazna zatvora za koju je određeno da se izvršava u prostorijama u kojima stanuje, dužna je da o tome obavijesti Ministarstvo, koje će o nedostupnosti osuđenog bez odlaganja obavijestiti sud iz člana 124 stav 1 ovog zakona.

Na način iz st. 1 i 2 ovog člana postupiće se i u slučaju kad osuđeni nakon obavljenog razgovora iz člana 124 stav 2 tačka 1 ovog zakona postane nedostupan Ministarstvu.

Pravo na boravak van prostorija u kojima osuđeni stanuje

Član 126

Osuđeni koji izvršava kaznu zatvora u prostorijama u kojima stanuje ima pravo da boravi jedan čas dnevno van prostorija u kojima stanuje, na način utvrđen programom iz člana 124 stav 2 tačka 1 ovog zakona, u periodu od 6 do 21 čas.

Napuštanje prostorija u kojima osuđeni stanuje

Član 127

Osuđenom se može odobriti da napusti prostorije u kojima stanuje zbog:

- 1) pružanja medicinske pomoći osuđenom ili članu njegovog domaćinstva, ako je za pružanje medicinske pomoći neophodno napuštanje prostorija;

- 2) redovnog odlaska na posao, ako krivično djelo za koje je osuđen nije u vezi sa radom;
 - 3) pohađanja nastave tokom redovnog školovanja;
 - 4) odlaska na polaganje ispita;
 - 5) teške, akutne ili hronične bolesti, radi odlaska na redovne zdravstvene preglede;
 - 6) svog vjenčanja ili smrti bliskog lica;
 - 7) obaveze staranja prema članu porodice, u skladu sa zakonom, u slučaju da tu obavezu ne može da obavlja drugo lice;
 - 8) odlaska u sud ili drugi organ radi ostvarivanja svojih prava;
 - 9) izlaska radi obavljanja neodložnog posla u vezi sa sopstvenim izdržavanjem.
- Prilikom odlučivanja da li je krivično djelo u vezi sa radom u smislu stava 1 tačka 2 ovog člana, cijeniće se sve pojedinačne radnje izvršenja krivičnog djela koje su preduzete od strane osuđenog, a naročito način izvršenja, sredstvo, vrijeme i mjesto izvršenja krivičnog dela.

Zahtjev za napuštanje prostorija u kojima osuđeni stanuje

Član 128

Zahtjev za napuštanje prostorija u kojima stanuje, osuđeni odnosno član njegove uže porodice podnosi Ministarstvu.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilaže se dokumentacija u vezi razloga zbog kojih se traži napuštanje prostorija.

U slučaju kad Ministarstvo odobri osuđenom da napusti prostorije u kojima stanuje, vrijeme koje osuđeni provede van prostorija u kojima stanuje uračunava se u vrijeme izvršenja kazne zatvora.

Izuzetno, kada je osuđenom ili članu njegovog domaćinstva potrebna hitna medicinska pomoć, osuđeni može napustiti prostorije u kojima stanuje i bez podnošenja zahtjeva, o čemu je dužan da, u roku od 24 časa, obavijesti Ministarstvo i dostavi izvještaj zdravstvene ustanove o zdravstvenom stanju.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, vrijeme koje osuđeni provede van prostorija u kojima stanuje uračunava se u vrijeme izvršenja kazne zatvora.

Ako osuđeni u slučaju iz stava 4 ovog člana, bez opravdanog razloga ne obavijesti Ministarstvo o razlozima napuštanja prostorija u kojima stanuje, smatraće se da je samovoljno napustio prostorije u kojima stanuje i to vrijeme se neće uračunati u vrijeme izvršenja kazne zatvora.

Ukidanje rješenja kojim je odobreno napuštanje prostorija

Član 129

Ministarstvo će ukinuti rješenje kojim je odobreno da osuđeni napusti prostorije u kojima stanuje, ako:

- 1) prestanu razlozi zbog kojih je osuđenom odobreno napuštanje prostorija;
- 2) se naknadno utvrdi da su podaci navedeni u zahtjevu iz člana 128 stav 1 ovog zakona netačni;
- 3) osuđeni zloupotrijebi napuštanje prostorija u kojima stanuje.

Prekid izvršenja kazne

Član 130

Prekid izvršenja kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje može se odobriti na zahtjev osuđenog ili člana njegove uže porodice uz njegovu saglasnost, ako je osuđeni:

- 1) lice čije zdravstveno stanje zahtijeva neodložno bolničko liječenje ili neodložni postbolnički rehabilitacioni tretman;
- 2) žena koja ima dijete mlađe od jedne godine života ili je trudnica.

Vrijeme prekida izvršenja kazne zatvora ne uračunava se u vrijeme izvršenja kazne. Postupak prekida izvršenja kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje može se pokrenuti i po službenoj dužnosti.

Rješenje o prekidu izvršenja kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje donosi Ministarstvo.

Izuzetno, osuđeni koji ima preko 50 godina života i koji je obolio od teže akutne bolesti ili se njegova hronična bolest pogoršala, zbog čega prijeti smrtni ishod, može se odobriti na neodređeni vremenski period prekid izvršenja kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, uz prethodno pribavljen nalaz i mišljenje nadležnog ljekarskog konzilijuma.

Ako je sud dozvolio odlaganje izvršenja kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, a osuđeni je započeo sa izvršenjem kazne, rješenje o prekidu izvršenja kazne donosi se bez odlaganja.

Nastavljanje izvršenja kazne

Član 131

Ako se u toku trajanja prekida izvršenja kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je prekid bio odobren ili to zahtijevaju razlozi bezbjednosti ili ponašanje osuđenog, Ministarstvo donosi rješenje o nastavljaju izvršenja kazne zatvora.

Obavješćavanje suda

Član 132

Ako osuđeni jednom u trajanju preko šest časova ili dva puta u trajanju do šest časova samovoljno napusti prostorije u kojima stanuje ili ometa, oštećuje ili uklanja uređaj za praćenje ili na drugi način onemogućiti ili odbija izvršenje kazne zatvora u prostorijama u kojima stanuje ili postane nedostupan, Ministarstvo će o tome bez odlaganja obavijestiti sud iz člana 124 stav 1 ovog zakona i prekinuti izvršenje do odluke suda.

Samovoljnim napuštanjem prostorija iz stava 1 ovog člana smatra se i kada osuđeni zloupotrijebi odobreno napuštanje prostorija u kojima stanuje.

Sud iz člana 124 stav 1 ovog zakona će, po prijemu obavještenja iz stava 1 ovog člana, odlučiti da li će osuđeni ostatak kazne zatvora izdržavati u zatvoru.

U slučaju da sud odluči da ostatak kazne zatvora osuđeni izdržava u zatvoru, o tome bez odlaganja obavještava Ministarstvo i upućuje osuđenog na izdržavanje ostatka kazne u zatvoru.

Nadležnost i podnošenje molbe za uslovni otpust

Član 133

Osuđeni koji ispunjava uslove za uslovni otpust sa izdržavanja kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, u smislu Krivičnog zakonika, može podnijeti molbu za uslovni otpust sudu koji je donio odluku u prvom stepenu.

Molbu za uslovni otpust može podnijeti i punomoćnik osuđenog iz stava 1 ovog člana.

O molbi za uslovni otpust odlučuje sud koji je donio odluku u prvom stepenu u vijeću od troje sudija u skladu sa članom 24 stav 7 Zakonika o krivičnom postupku, u roku od 30 dana od dana prijema molbe.

Prethodno ispitivanje molbe za uslovni otpust

Član 134

Po prijemu molbe za uslovni otpust vijeće iz člana 133 stav 3 ovog zakona ispituje da li su ispunjeni zakonom propisani uslovi za podnošenje molbe i rješenjem će odbaciti molbu ako utvrdi da:

- je podnijeta od strane neovlašćenog lica; ili
- osuđeni nije izdržao dvije trećine odnosno jednu polovinu izrečene kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje.

Ako ne odbaci molbu za uslovni otpust, vijeće će zatražiti izvještaj od Ministarstva o postupku izvršenja kazne, o okolnostima koje se odnose na vladanje osuđenog, da li je podnosio zahtjeve za napuštanje prostorija u kojima stanuje, da li mu je i zbog kojih razloga bilo odobreno napuštanje prostorija u kojima stanuje, a naročito da li je kršio odredbe člana 132 ovog zakona, kao i da li je Ministarstvo postupalo na osnovu člana 129 ovog zakona u odnosu na osuđenog.

Odlučivanje bez održavanja ročišta

Član 135

Vijeće iz člana 133 stav 3 ovog zakona može donijeti rješenje o uslovnom otpustu osuđenog bez održavanja ročišta ako iz spisa proizilazi da su ispunjeni uslovi za odlučivanje.

Zakazivanje ročišta

Član 136

Predsjednik vijeća iz člana 133 stav 3 ovog zakona naredbom određuje dan, čas i mjesto održavanja ročišta za odlučivanje o molbi za uslovni otpust.

Na ročište predsjednik vijeća poziva osuđenog i punomoćnika ako ga ima, a može pozvati i državnog tužioca, ako je to neophodno ili se smatra da bi bilo korisno.

U pozivu će se punomoćnik upozoriti da njegov nedolazak ne sprečava održavanje ročišta.

Licima iz stava 2 ovog člana poziv se mora dostaviti tako da od dana dostavljanja poziva do dana održavanja ročišta ostane dovoljno vremena za pripremanje za ročište, a najmanje osam dana.

Ročište se uvijek održava kad podnosilac molbe to zahtjeva.

Tok ročišta

Član 137

Ročište za odlučivanje o molbi za uslovni otpust počinje iznošenjem razloga za uslovni otpust od strane punomoćnika, a u slučaju da je punomoćnik odsutan, predsjednik vijeća iz člana 133 stav 3 ovog zakona ukratko će izložiti razloge za podnošenje molbe za uslovni otpust.

Predsjednik vijeća iz člana 133 stav 3 ovog zakona će uzeti izjavu od osuđenog.

Ako državni tužilac prisustvuje ročištu, predsjednik vijeća ga poziva da se izjasni o molbi za uslovni otpust.

Na odlučivanje o uslovnom otpustu, dostavljanje rješenja i pravo na žalbu, kao i na ponovno podnošenje molbe shodno se primjenjuju odredbe čl. 121, 122 i 123 ovog zakona.

Obustava izvršenja usljed smrti osuđenog

Član 138

Kad se u toku izvršenja kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje utvrdi da je osuđeni umro, Ministarstvo će o tome bez odlaganja obavijestiti sud iz člana 125 stav 1 ovog zakona, radi donošenja rješenja o obustavi izvršenja.

Podzakonski akt

Član 139

Bliži način izvršenja kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, kao i sadržaj i način vođenja evidencije iz člana 124 stav 2 tačka 7 ovog člana propisuje Ministarstvo pravde.

III. IZVRŠENJE NOVČANE KAZNE

Nadležnost za izvršenje

Član 140

Za izvršenje novčane kazne nadležan je sud koji je donio odluku u prvom stepenu, u skladu sa Krivičnim zakonikom Crne Gore.

IV. IZVRŠENJE MJERA BEZBJEDNOSTI

1. Obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi

Nadležnost za izvršenje

Član 141

Mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi izvršava se u zdravstvenoj ustanovi namijenjenoj za tu svrhu, u skladu sa zakonom.

Upućivanje na izvršenje

Član 142

Lice kome je izrečena mjera bezbjednosti iz člana 141 ovog zakona na izvršenje upućuje sud koji je izrekao tu mjeru, u roku od osam dana od dana pravosnažnosti odluke kojom je izrečena ta mjera.

Sud koji je izrekao mjeru bezbjednosti iz člana 141 ovog zakona, dostaviće organu državne uprave nadležnom za poslove zdravlja primjerak odluke iz stava 1 ovog člana.

Sprovođenje na izvršenje

Član 143

Ako se lice kome je izrečena mjera bezbjednosti iz člana 141 ovog zakona nalazi na slobodi, sprovođenje u zdravstvenu ustanovu, po naredbi suda, izvršava nadležna zdravstvena ustanova uz pomoć policije, a ako se lice nalazi u pritvoru sprovođenje vrše službenici obezbjeđenja.

Obaveza zdravstvene ustanove

Član 144

Zdravstvena ustanova u kojoj se izvršava mjera bezbjednosti iz člana 141 ovog zakona dužna je da primi lice koje je upućeno na izvršenje te mjere.

Zdravstvena ustanova iz stava 1 ovog člana, po potrebi, a najmanje jednom godišnje, o zdravstvenom stanju lica prema kome se izvršava mjera bezbjednosti, obavještava sud koji je izrekao tu mjeru, a ako ocijeni da je prestala potreba za liječenjem, o tome bez odlaganja obavještava taj sud.

Premještanje u drugu zdravstvenu ustanovu

Član 145

Lice kome je izrečena mjera bezbjednosti iz člana 141 ovog zakona može se premjestiti u drugu zdravstvenu ustanovu na lični zahtjev ili na predlog zdravstvene ustanove u kojoj se izvršava ta mjera.

O premještanju lica iz stava 1 ovog člana odlučuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja, o čemu obavještava sud koji je izrekao mjeru bezbjednosti.

Bliži način izvršenja mjere bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi

Član 146

Bliži način izvršenja mjere bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja.

2. Obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi

Nadležnost za izvršenje

Član 147

Mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi izvršava se u zdravstvenoj ustanovi namijenjenoj za tu svrhu, u skladu sa zakonom.

Upućivanje na izvršenje

Član 148

Lice kome je izrečena mjera bezbjednosti iz člana 147 ovog zakona na izvršenje upućuje sud koji je izrekao tu mjeru, u roku od osam dana od dana pravosnažnosti odluke kojom je izrečena ta mjera.

Lice kome je izrečena mjera bezbjednosti iz člana 147 ovog zakona dužno je da se u roku koji odredi sud, a najkasnije u roku od 15 dana od dana upućivanja, javi zdravstvenoj ustanovi u koju je upućeno radi liječenja.

Odluku iz stava 1 ovog člana sud koji je izrekao mjeru bezbjednosti iz člana 140 ovog zakona dostavlja zdravstvenoj ustanovi u kojoj će se mjera izvršavati.

Obaveze zdravstvene ustanove

Član 149

Zdravstvena ustanova u kojoj se izvršava mjera bezbjednosti iz člana 147 ovog zakona, dužna je da primi lice koje je upućeno na izvršenje te mjere i obavijesti sud o danu javljanja tog lica.

Ako se lice upućeno na izvršenje mjere bezbjednosti iz člana 147 ovog zakona, ne javi odnosno ne podvrgne liječenju u roku koji odredi sud, liječenje samovoljno napusti ili u toku liječenja nastupi opasnost da ponovo učini protivpravno djelo propisano zakonom kao krivično djelo tako da je potrebno njegovo liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, zdravstvena ustanova o tome, bez odlaganja, obavještava sud koji je izrekao ovu mjeru.

O zdravstvenom stanju lica prema kome se izvršava mjera bezbjednosti iz člana 147 ovog zakona, zdravstvena ustanova dužna je da, po potrebi, a najmanje jednom u šest mjeseci, obavještava sud koji je izrekao tu mjeru, a ako ocijeni da je prestala potreba za liječenjem, o tome bez odlaganja obavještava taj sud.

3. Obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe alkohola i obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe psihoaktivnih supstanci

Nadležnost za izvršenje

Član 150

Mjera bezbjednosti obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe alkohola i mjera bezbjednosti obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe psihoaktivnih supstanci izrečene uz kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora, izvršavaju se u Upravi, ako za to postoje uslovi.

Ako u Upravi ne postoje uslovi za izvršenje mjera bezbjednosti iz stava 1 ovog člana, kao i kad su mjere izrečene uz novčanu kaznu, sudsku opomenu, uslovnu osudu i kad je osuđeni oslobođen od izvršenja kazne, te mjere izvršavaju se u zdravstvenoj ustanovi namijenjenoj za tu svrhu, u skladu sa zakonom.

Ako se mjere bezbjednosti iz stava 1 ovog člana izrečene uz kaznu zatvora ne izvršavaju u Upravi, a izvršene su prije isteka kazne zatvora, na zahtjev suda koji je izrekao te mjere, policija će sprovesti osuđenog na izdržavanje kazne zatvora.

Upućivanje na izvršenje

Član 151

Na izvršenje mjere bezbjednosti iz člana 150 ovog zakona lice kome je izrečena ova mjera upućuje sud iz člana 14 ovog zakona, a ako se lice nalazi u pritvoru, upućuje ga osnovni sud u čijem sjedištu se izvršava pritvor.

Ako se mjera bezbjednosti iz člana 150 ovog zakona ne izvršava u Upravi, sud iz stava 1 ovog člana dostavlja pravosnažnu odluku zdravstvenoj ustanovi u koju je osuđeni upućen.

Lice kome je izrečena mjera bezbjednosti iz člana 150 ovog zakona dužno je da se, u roku koji odredi sud, javi zdravstvenoj ustanovi u koju je upućen radi liječenja.

Obaveze zdravstvene ustanove

Član 152

Zdravstvena ustanova u kojoj se izvršava mjera bezbjednosti iz člana 150 ovog zakona dužna je da primi lice koje je upućeno na izvršenje te mjere.

Ako se osuđeni ne javi u zdravstvenu ustanovu na liječenje ili liječenje samovoljno napusti, zdravstvena ustanova o tome, bez odlaganja, obavještava sud iz člana 14 ovog zakona.

Kad ocijeni da je prestala potreba za liječenjem lica kome je izrečena mjera bezbjednosti iz člana 150 ovog zakona, zdravstvena ustanova u kojoj se ova mjera izvršava obavještava o tome sud koji je izrekao ovu mjeru.

Bliži način izvršenja mjere bezbjednosti obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe alkohola i obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe psihoaktivnih supstanci

Član 153

Bliži način izvršenja mjere bezbjednosti obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe alkohola i mjere bezbjednosti obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe psihoaktivnih supstanci propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja.

4. Zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti

Nadležnost za izvršenje

Član 154

Pravosnažnu odluku kojom je izrečena mjera bezbjednosti zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti prvostepeni sud dostavlja privrednom društvu, pravnom licu, preduzetniku, organu ili organizaciji u kojoj je osuđeni zaposlen, organu nadležnom za

izdavanje dozvole ili odobrenja za vršenje poziva, djelatnosti ili dužnosti, kao i nadležnoj inspekciji, u skladu sa zakonom.

Kad je za vršenje poziva, djelatnosti ili dužnosti neophodna dozvola ili odobrenje nadležnog organa, mjera bezbjednosti iz stava 1 ovog člana izvršava se oduzimanjem dozvole ili odobrenja, odnosno zabranom njihovog izdavanja, u skladu sa zakonom.

5. Zabrana upravljanja motornim vozilom

Nadležnost za izvršenje

Član 155

Pravosnažnu odluku kojom je izrečena mjera bezbjednosti zabrana upravljanja motornim vozilom, prvostepeni sud dostavlja policiji prema mjestu prebivališta ili boravišta osuđenog, a ako osuđeni ima vozačku dozvolu koju je izdala druga država, pravosnažnu odluku dostavlja policiji prema mjestu izvršenja krivičnog djela.

Policija će, bez odlaganja, osuđenom oduzeti vozačku dozvolu, dok traje izvršenje mjere bezbjednosti iz stava 1 ovog člana i o tome izdati potvrdu, u skladu sa zakonom.

Ako je mjera bezbjednosti iz stava 1 ovog člana izrečena licu koje nema položen vozački ispit, policija će o tome obavijestiti organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove.

Licu iz stava 3 ovog člana, neće se izdati vozačka dozvola za vrijeme trajanja mjere bezbjednosti iz stava 1 ovog člana.

6. Oduzimanje predmeta

Nadležnost za izvršenje

Član 156

Mjeru bezbjednosti oduzimanje predmeta izvršava prvostepeni sud, u skladu sa zakonom.

Ako zakonom nije propisano obavezno uništenje oduzetih predmeta, zavisno od prirode oduzetih predmeta, sud iz stava 1 ovog člana odlučuje da li će ih prodati, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje, ustupiti državnom organu, ustanovi ili dobrotvornoj organizaciji ili će ih uništiti ili sa njima postupiti u skladu sa posebnim propisima.

Sredstva ostvarena prodajom predmeta iz stava 2 ovog člana, prihod su budžeta Crne Gore.

7. Protjerivanje stranca iz zemlje

Nadležnost za izvršenje

Član 157

Pravosnažnu odluku kojom je izrečena mjera bezbjednosti protjerivanje stranca iz zemlje, prvostepeni sud dostavlja radi izvršenja policiji, u skladu sa zakonom.

8. Zabrana približavanja

Nadležnost za izvršenje

Član 158

Pravosnažnu odluku kojom je izrečena mjera bezbjednosti zabrana približavanja, sud koji je donio odluku u prvom stepenu dostavlja, radi izvršenja, Ministarstvu, u roku od osam dana od dana pravosnažnosti.

Prilikom izvršenja mjere bezbjednosti iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo:

- 1) poziva osuđenog i oštećeno lice radi obavljanja razgovora;
 - 2) upoznaje osuđenog sa pravima i obavezama tokom izvršenja te mjere i upozorava ga o posljedicama nepoštovanja obaveza;
 - 3) instalira uređaj za praćenje osuđenog i daje detaljna uputstva o radu uređaja;
 - 4) vrši kontrolu izvršenja te mjere;
 - 5) vrši uvid u dokumentaciju o osuđenom (sudska odluka, nalazi i mišljenja doktora medicine i drugih stručnih lica, izvještaji centra za socijalni rad i dr.) i prikuplja druge potrebne podatke o osuđenom od drugih organa, institucija i organizacija;
 - 6) sačinjava izvještaje o izvršenju te mjere i dostavlja ih policiji i državnom tužilaštvu;
 - 7) vrši druge poslove, u skladu sa zakonom.
- Bliži način izvršenja mjere bezbjednosti iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Nedostupnost osuđenog za izvršenje mjere

Član 159

U slučaju da se osuđeni kome je izrečena mjera bezbjednosti zabrana približavanja ne odazove pozivu iz člana 158 stav 2 tačka 1 ovog zakona, Ministarstvo će o tome, bez odlaganja, obavijestiti policiju radi obezbjeđivanja prisustva osuđenog.

U slučaju da policija ne pronađe osuđenog kome je izrečena mjera bezbjednosti iz člana 158 ovog zakona, dužna je da o tome obavijesti Ministarstvo, koje o nedostupnosti osuđenog, bez odlaganja, obavještava sud koji je donio odluku u prvom stepenu.

Na način iz st. 1 i 2 ovog člana postupiće se i u slučaju kad osuđeni nakon obavljenog razgovora iz člana 158 stav 2 tačka 1 ovog zakona postane nedostupan Ministarstvu.

9. Udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje

Nadležnost za izvršenje

Član 160

Pravosnažnu odluku kojom je izrečena mjera bezbjednosti udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje, sud koji je donio odluku u prvom stepenu, bez odlaganja, dostavlja Ministarstvu i policiji.

Prilikom izvršenja odluke iz stava 1 ovog člana, policija će bez odlaganja udaljiti osuđenog, a Ministarstvo:

- 1) poziva osuđenog i oštećeno lice radi obavljanja razgovora;
- 2) upoznaje osuđenog o pravima i obavezama tokom izvršenja mjere bezbjednosti udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje i upozorava ga o posljedicama nepoštovanja obaveza;
- 3) ako je to potrebno, instalira uređaj za praćenje osuđenog i daje detaljna uputstva o radu uređaja;
- 4) vrši kontrolu izvršenja mjere;
- 5) vrši uvid u dokumentaciju o osuđenom (sudska odluka, nalazi i mišljenja doktora medicine i drugih stručnih lica, izvještaji centra za socijalni rad i dr.) i prikuplja druge potrebne podatke o osuđenom od drugih organa, institucija i organizacija;
- 6) sačinjava izvještaje o izvršenju mjere i dostavlja ih policiji i državnom tužilaštvu; i
- 7) vrši druge poslove, u skladu sa zakonom.

Prilikom vršenja kontrole iz stava 2 tačka 4 ovog člana, Ministarstvo može, ako je to potrebno, zatražiti pomoć policije, u skladu sa zakonom.

Bliži način izvršenja mjere bezbjednosti iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.

Nedostupnost osuđenog za izvršenje mjere

Član 161

U slučaju da se osuđeni kome je izrečena mjera bezbjednosti udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje ne odazove pozivu iz člana 160 stav 2 tačka 1 ovog zakona, Ministarstvo će o tome, bez odlaganja, obavijestiti policiju radi obezbjeđivanja prisustva osuđenog kome je izrečena mjera bezbjednosti udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje.

U slučaju da policija ne pronađe lice kome je izrečena mjera bezbjednosti udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje, dužna je da o tome obavijesti Ministarstvo, koje o nedostupnosti osuđenog, bez odlaganja, obavještava sud koji je donio odluku u prvom stepenu.

Na način iz st. 1 i 2 ovog člana postupiće se i u slučaju kad osuđeni nakon obavljenog razgovora iz člana 160 stav 2 tačka 1 ovog zakona postane nedostupan Ministarstvu.

10. Troškovi izvršenja mjera bezbjednosti

Troškovi izvršenja

Član 162

Sredstva za izvršenje mjera bezbjednosti obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore, u skladu sa posebnim zakonom.

V. ZAPOSLENI U UPRAVI

1. Ovlašćenja u vršenju poslova obezbjeđenja

Vrste ovlašćenja

Član 163

Službenici obezbjeđenja u vršenju poslova obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika, zaštite objekata i imovine Uprave i zaposlenih u Upravi, u skladu sa ovim zakonom imaju ovlašćenje da:

- 1) daju upozorenja i izdaju usmene naredbe;
- 2) upotrebljavaju sredstva prinude;
- 3) provjeravaju identitet lica i utvrđuju istovjetnost predmeta;
- 4) vrše pretres pritvorenih lica i zatvorenika;
- 5) vrše pretres zaposlenih u Upravi i drugih lica koja ulaze u Upravu i njihovih vozila;
- 6) preduzimaju radnje hvatanja odbjeglog pritvorenog lica i zatvorenika, i s tim u vezi upotrebljavaju tuđe saobraćajno sredstvo ili sredstvo veze;
- 7) privremeno ograniče slobodu kretanja;
- 8) testiraju zaposlene u Upravi na prisustvo alkohola i psihoaktivnih supstanci u organizmu;
- 9) privremeno oduzimaju i čuvaju predmete;
- 10) vrše snimanje unutar objekata i prostora Uprave, kao i prostora uz spoljašnju ogradu kruga Uprave;
- 11) obezbjeđuju mjesto događaja.

Ovlašćenja iz stava 1 ovog člana, kao i prava, obaveze i odgovornosti u vezi sa tim ovlašćenjima, imaju i starješina Uprave i pomoćnik starješine Uprave.

Tokom obavljanja pripravnčkog staža i osposobljavanja za samostalno vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika pripravnik ne može primjenjivati ovlašćenja iz stava 1 ovog člana.

Davanje upozorenja

Član 164

Službenik obezbjeđenja daje upozorenje pritvorenom licu, zatvoreniku, kao i licu koje ulazi u krug Uprave, a za koje postoji vjerovatnoća da:

1) svojim ponašanjem, djelovanjem ili propuštanjem određene radnje može dovesti u opasnost svoju ili bezbjednost drugog lica ili imovinu, ometati službenike obezbjeđenja koji vrše poslove iz svoje nadležnosti, izvršiti drugu povredu propisanu Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora ili Pravilnikom o kućnom redu;

2) može izvršiti, podstaći ili izazvati drugo lice da učini krivično djelo, prekršaj ili disciplinski prekršaj.

Službenik obezbjeđenja može dati upozorenje i drugom licu koje svojim činjenjem ili nečinjenjem može ugroziti službenika obezbjeđenja, drugog zaposlenog u Upravi, pritvoreno lice ili zatvorenika, kao i objekat, odnosno prostor van Uprave u kome se nalazi pritvoreno lice ili zatvorenik.

Izdavanje usmene naredbe

Član 165

Službenik obezbjeđenja usmenom naredbom izdaje obavezna uputstva i zabrane i nalaže radnje za koje je ovim zakonom ovlašćen.

Usmena naredba se može izdati samo u odnosu na ponašanja, odnosno djelatnosti, činjenja ili nečinjenja od kojih neposredno zavisi uspješno izvršavanje poslova i službenih zadataka službenika obezbjeđenja, odnosno primjena ovlašćenja, mjera i radnji, i to radi:

- 1) otklanjanja opasnosti po život, zdravlje, slobodu ljudi, kao i objekte i imovinu Uprave;
- 2) sprečavanja izvršenja krivičnog djela, odnosno prekršaja, hvatanja učinioca tog krivičnog djela, odnosno prekršaja, hvatanja odbjeglog pritvorenog lica ili zatvorenika, kao i pronalaženja i obezbjeđenja tragova krivičnog djela, odnosno prekršaja koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom, odnosno prekršajnom postupku;
- 3) održavanja kućnog reda u skladu sa Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora i Pravilnikom o kućnom redu;
- 4) održavanja ili uspostavljanja narušenog reda i mira u krugu zatvora ili Uprave ili prilikom sprovođenja lica;
- 5) sprečavanja pristupa i zadržavanja na prostoru gdje to u skladu sa internim pravilima Uprave nije dozvoljeno;
- 6) sprečavanja nastupanja i otklanjanja posljedica opšte opasnosti;
- 7) u drugim slučajevima propisanim ovim zakonom i podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona.

Sredstva prinude

Član 166

Sredstva prinude, u smislu ovog zakona, su:

- 1) fizička snaga,
- 2) ručni sprej sa nadražujućim dejstvom,
- 3) službena palica,
- 4) električni paralizator,
- 5) sredstva za vezivanje,
- 6) uređaj za izbacivanje mlazeva vode,
- 7) hemijska sredstva,
- 8) službeni psi,
- 9) vatreno oružje.

Upotreba sredstava prinude

Član 167

Sredstva prinude mogu se upotrijebiti kad je to neophodno da se spriječi bjekstvo pritvorenog lica ili zatvorenika, fizički napad, nasilje, samopovređivanje ili materijalna šteta, kao i kad pritvoreno lice, odnosno zatvorenik odbija da postupi po usmenoj i drugoj naredbi u skladu sa ovim zakonom i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Sredstva prinude mogu se upotrijebiti i u slučaju kad druga lica pokušaju da oslobode pritvoreno lice, odnosno zatvorenika ili organizuju njegovo bjekstvo, nezakonito uđu u Upravu ili na drugi način naruše bezbjednost Uprave.

Narušavanje bezbjednosti Uprave, u smislu ovog zakona, smatra se i neovlašćeno snimanje, fotografisanje, ostvarivanje nedozvoljene komunikacije sa licima lišenim slobode, unošenje ili pokušaj unošenja stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru, nepostupanje po upozorenju ili naređenju službenog lica, kao i druga radnja kojim se onemogućava ili otežava izvršenje službenih zadataka službenika obezbjeđenja i drugih zaposlenih u Upravi.

Sredstva prinude upotrebljavaju se samo ako su ispunjeni uslovi za njihovu upotrebu propisani ovim zakonom.

Srazmjernost upotrebe sredstava prinude

Član 168

Upotreba sredstava prinude mora biti srazmjerna potrebi zbog koje se preduzima.

Upotrebom sredstava prinude ne smiju se izazvati štetne posljedice veće od onih koje bi nastupile da ova sredstava nijesu primijenjena.

Sredstva prinude upotrebljavaju se uz minimum neophodne sile i, ako je to moguće, postupno od najblažeg prema najtežem.

Između više sredstava prinude primijenije se ono kojim se svrha može postići uz najmanje štetnih posljedica.

Opravdanost i pravilnost upotrebe sredstava prinude

Član 169

Službenik obezbjeđenja će prije upotrebe sredstva prinude na to upozoriti lice prema kome sredstvo namjerava da upotrijebi, ako je to u datoj situaciji moguće.

Neposredno nakon primjene sredstva prinude, obavezan je ljekarski pregled lica prema kome je sredstvo prinude upotrijebljeno.

O upotrebi sredstva prinude službenik obezbjeđenja podnosi pisani izvještaj licu koje rukovodi zatvorom, koje je dužno da izvještaj, bez odlaganja, dostavi starješini Uprave.

Izvještaj iz stava 3 ovog člana podnosi se najkasnije 24 časa od upotrebe sredstva prinude i sadrži podatke o licu prema kome je upotrijebljeno sredstvo prinude, vremenu i mjestu upotrebe sredstva prinude, vrsti upotrijebljenog sredstva prinude i drugim činjenicama i okolnostima od značaja za ocjenu opravdanosti i pravilnosti upotrebe sredstva prinude.

Starješina Uprave ocjenjuje opravdanost i pravilnost primjene sredstava prinude i ako ocijeni da je službenik obezbjeđenja prekoračio ili nezakonito primijenio sredstva prinude, o tome sačinjava izvještaj koji, bez odlaganja, dostavlja Ministarstvu.

Evidencija i redovni izvještaj

Član 170

O upotrebi sredstava prinude Uprava, jednom mjesečno, dostavlja izvještaj Ministarstvu.

O upotrebi sredstava prinude u Upravi se vodi posebna evidencija, na propisanom obrascu.

Sadržaj, obrazac i način vođenja evidencije iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Fizička snaga

Član 171

Upotrebom fizičke snage, u smislu ovog zakona, smatra se upotreba različitih zahvata borilačkih vještina ili njima sličnih postupaka na tijelu drugog lica, kojima je cilj odbijanje napada ili savladavanje otpora lica, uz nanošenje najmanje štetnih posljedica.

Napadom se smatra svaka radnja preduzeta da se napadnuti povrijedi ili liši života, da se nasilno uđe u Upravu ili prostor oko Uprave u koji je ulaz zabranjen.

Otporom se smatra svako suprotstavljanje usmenim naredbama koje se može vršiti oglašavanjem ili zauzimanjem klečećeg, sjedećeg, ležećeg ili sličnog položaja (pasivni otpor) ili zaklanjanjem ili držanjem za lice ili predmet, otimanjem, stavljanjem u izgled da će se lice napasti ili preduzimanjem slične radnje (aktivni otpor).

Fizička snaga upotrebljava se u skladu sa pravilima vještine samoodbrane, a sa upotrebom fizičke snage prestaje se čim prestane napad ili otpor lica prema kome je upotrijebljena.

Ručni sprej sa nadražujućim dejstvom

Član 172

Ručni sprej sa nadražujućim dejstvom može se upotrijebiti ako su ispunjeni uslovi za upotrebu fizičke snage, osim u slučajevima savladavanja pasivnog otpora.

Upotrebom ručnog spreja sa nadražujućim dejstvom, u smislu ovog zakona, smatra se i upotreba sprej doza punjenih hemijskom materijom blažeg dejstva od suzavca, koji služi za privremeno onesposobljavanje i nakon upotrebe ne ostavlja trajne posljedice po zdravlje ljudi.

Službena palica

Član 173

Službena palica može se upotrijebiti ako je upotreba fizičke snage, ručnog spreja sa nadražujućim dejstvom i električnog paralizatora bezuspješna ili ne garantuje uspjeh.

Udarci službenom palicom se ne nanose u predjelu glave, vrata, kičmenog stuba, grudnog koša, trbušnog zida, genitalija i zglobova, osim kao krajnja mjera.

Prema iznemoglim licima, licima sa teškim invaliditetom i trudnicama, službena palica se može upotrijebiti samo ako neko od tih lica vatrenim oružjem, oruđem ili drugim opasnim predmetom ugrožava život drugog lica.

Električni paralizator

Član 174

Električni paralizator može se upotrijebiti ako je upotreba blažih sredstava prinude bezuspješna, osim u slučajevima savladavanja pasivnog otpora.

Sredstva za vezivanje

Član 175

Sredstva za vezivanje mogu se upotrijebiti radi:

1) sprečavanja otpora lica ili odbijanja napada usmjerenog na zaposlenog u Upravi ili drugo lice;

2) sprečavanja bjekstva pritvorenog lica ili zatvorenika;

3) onemogućavanja samopovređivanja ili povređivanja drugog lica.

Upotrebom sredstava za vezivanje smatra se vezivanje, po pravilu, ruku lica iza leđa.

Sredstvima za vezivanje smatraju se službene lisice, plastične zatege i druga za to namijenjena sredstva.

Upotreba sredstava za vezivanje prema licu prilikom sprovođenja unutar ili van kruga Uprave ili humanog vezivanja, ne smatra se upotrebom sredstava prinude u smislu ovog zakona.

Uređaji za izbacivanje mlazeva vode

Član 176

Uređaji za izbacivanje mlazeva vode mogu se upotrijebiti samo prema grupi pritvorenih lica, odnosno zatvorenika koja se ponaša tako da može izazvati nasilje.

Hemijska sredstva

Član 177

Hemijska sredstva mogu se upotrijebiti radi odbijanja napada i savladavanja otpora koji se ne mogu obezbijediti upotrebom fizičke snage, ručnog spreja sa nadražujućim dejstvom, električnog paralizatora i službene palice; radi uspostavljanja narušene bezbjednosti i reda u zatvoru; radi udaljenja lica koja se nezakonito nalaze u Upravi ili prostoru oko Uprave; za rješavanje talačkih situacija i u slučajevima kad su ispunjeni uslovi za upotrebu vatrenog oružja, u skladu sa ovim zakonom.

Hemijskim sredstvima smatraju se suzavci za kratkotrajnu upotrebu, koji po prestanku dejstva ne ostavljaju bilo kakve posljedice na psihofizičko i opšte zdravstveno stanje, kao i hemijske materije blažeg dejstva od suzavca.

Hemijska sredstva se mogu upotrijebiti samo u krugu Uprave.

Službeni psi

Član 178

Službeni psi upotrebljavaju se za pronalaženje i otkrivanje opojnih droga i obavljanje patrolnih djelatnosti.

Službeni psi izuzetno se mogu upotrijebiti u slučajevima kad su:

- 1) u zatvoru narušeni bezbjednost i red u većem obimu;
- 2) ispunjeni uslovi za upotrebu vatrenog oružja.

Vatreno oružje

Član 179

Službenik obezbjeđenja može upotrijebiti vatreno oružje samo ako se upotrebom drugih sredstava prinude ne može ostvariti cilj zbog kojeg se ovlašćenje primjenjuje i kad je to nužno da se:

- 1) odbije neposredni napad kojim se ugrožava njegov život ili život drugog lica;
- 2) odbije napad na objekat u krugu Uprave koji obezbjeđuje;
- 3) spriječi bjekstvo zatvorenika koji kaznu zatvora izdržava u prostorijama zatvorenog tipa;
- 4) prilikom sprovođenja ili obezbjeđenja van Uprave spriječi bjekstvo zatvorenika koji izdržava kaznu zatvora u trajanju od deset godina ili duže ili bjekstvo lica kome je određen pritvor za krivično djelo za koje mu se po zakonu može izreći kazna zatvora preko deset godina.

Službenik obezbjeđenja, osim prema licu, vatreno oružje može upotrijebiti i prema životinji, prevoznom sredstvu i predmetu kojim se ugrožava njegov život ili život drugog lica.

Službenik obezbjeđenja može potezati i držati u rukama vatreno oružje u svim situacijama kad opravdano pretpostavlja da je to neophodno za obavljanje njegovih poslova i službenih zadataka.

Prije nego što službenik obezbjeđenja upotrijebi vatreno oružje, dužan je da, kad okolnosti to dopuštaju, lice prema kome će upotrijebiti vatreno oružje upozori odgovarajućim povikom.

Poslije datog usmenog upozorenja, kad to okolnosti dopuštaju, službenik obezbjeđenja pucnjem u bezbjednom smjeru upozorava lice iz stava 4 ovog člana o namjeri da upotrijebi vatreno oružje kao sredstvo prinude.

Hitac upozorenja, u situacijama kada postoji osnov za upotrebu vatrenog oružja u skladu sa ovim članom, ispaljen u bezbjednom smjeru radi upozorenja licu prema kojem se postupa, ne smatra se upotrebom vatrenog oružja.

Provjeravanje identiteta lica

Član 180

Službenik obezbjeđenja u vršenju poslova iz člana 163 stav 1 ovog zakona provjerava identitet lica:

- 1) koje ulazi u Upravu objekat ili prostor koji se obezbjeđuje;
- 2) koje treba zadržati do dolaska ovlašćenih policijskih službenika,
- 3) od koga prijeti opasnost za druga lica ili imovinu;
- 5) nad kojim se vrši pregled, pretres ili u odnosu na koje se preduzima neka druga zakonom propisana radnja;
- 6) koje se zatekne u prostoru ili u objektu van Uprave u kojem se nalazi pritvoreno lice ili zatvorenik, ako je provjera identiteta potrebna;
- 7) za koje je iz bezbjednosnih razloga neophodno provjeriti identitet;
- 8) koje može da pruži podatke korisne za vršenje poslova obezbjeđenja;
- 9) koje svojim ponašanjem, radnjama i zadržavanjem na određenom mjestu daje razlog za sumnju da predstavlja opasnost za bezbjednost Uprave, zaposlenih u Upravi, pritvorenih lica i zatvorenika.

Službenik obezbjeđenja je dužan da lice čiji se identitet provjerava, na njegov zahtjev, upozna sa razlogom provjere njegovog identiteta, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, službenik obezbjeđenja može uskratiti licu obavještenje o razlozima provjere njegovog identiteta, ako bi to onemogućilo ili bitno otežalo primjenu njegovih ovlašćenja.

Način provjere identiteta lica

Član 181

Provjera identiteta lica iz člana 180 ovog zakona vrši se uvidom u ličnu kartu ili drugu javnu ispravu sa fotografijom ili elektronski, kad lična karta ili druga javna isprava sadrži sertifikat za elektronsku identifikaciju.

Izuzetno, identitet lica može se provjeriti na osnovu izjave drugog lica čiji je identitet već provjeren, odnosno utvrđen.

Službenik obezbjeđenja može provjeriti identitet lica i bez znanja lica čiji se identitet provjerava, ako za to postoji opravdan razlog.

Ako se identitet lica ne može provjeriti u skladu sa st. 1 do 3 ovog člana ili se sumnja u vjerodostojnost lične karte ili druge javne isprave sa fotografijom, identitet lica će utvrditi organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove, odnosno Uprava policije.

Pretres zaposlenih u Upravi i drugih lica

Član 182

Prilikom ulaska u Upravu vrši se pretres zaposlenih u Upravi, kao i drugih lica koja ulaze u Upravu i njihovih vozila.

Zaposleni u Upravi i druga lica ne smiju u Upravu unijeti stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru.

Izuzetno, ako za to postoje naročito opravdani razlozi, starješina Uprave ili lice koje on ovlasti može dozvoliti unos pojedinih stvari iz stava 2 ovog člana, a može donijeti i

odluku o zabrani držanja i upotrebe drugih stvari čija upotreba i držanje nijesu zabranjeni u zatvoru, u smislu člana 83 stav 2 ovog zakona.

Hvatanje odbjeglog pritvorenog lica i zatvorenika

Član 183

O bjekstvu pritvorenog lica i zatvorenika iz Uprave ili prilikom sprovođenja ili obezbjeđenja van Uprave, službenik obezbjeđenja, bez odlaganja, obavještava neposrednog rukovodioca i istovremeno preduzima radnje hvatanja odbjeglog lica.

Hvatanje pritvorenog lica i zatvorenika preduzima službenik obezbjeđenja, bez obzira da li se nalazi na službenoj dužnosti.

Prilikom hvatanja odbjeglog pritvorenog lica i zatvorenika službenik obezbjeđenja ima pravo da legitimise građane i provjerava, odnosno utvrđuje njihov identitet.

Službenici obezbjeđenja mogu obezbijediti mjesto za koje postoji sumnja da se na tom mjestu odbjeglo pritvoreno lice, odnosno zatvorenik krije, do dolaska policije.

Prilikom vršenja radnji iz st. 2, 3 i 4 ovog člana, službenik obezbjeđenja je dužan da se legitimise.

U slučaju bjekstva pritvorenog lica, odnosno zatvorenika, Uprava o tome odmah obavještava policiju.

Upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva i sredstva veze

Član 184

Radi hvatanja odbjeglog pritvorenog lica, odnosno zatvorenika, službenik obezbjeđenja ima pravo da upotrijebi tuđe saobraćajno sredstvo i sredstvo veze do kojih može da dođe, ako službeni radnju ne može izvršiti na drugi način.

O upotrebi sredstava iz stava 1 ovog člana izdaće se potvrda vlasniku saobraćajnog sredstva, odnosno sredstva veze.

Vlasnik saobraćajnog sredstva, odnosno sredstva veze ima pravo na naknadu troškova i stvarne štete prouzrokovane upotrebom tih sredstava.

Privremeno ograničenje slobode kretanja

Član 185

Službenik obezbjeđenja u vršenju poslova iz člana 163 stav 1 ovog zakona može privremeno ograničiti pristup ili kretanje u određenom prostoru ili objektu u Upravi ili van Uprave:

- 1) ako postoji opasnost za život i zdravlje ljudi ili imovinu;
- 2) radi sprečavanja izvršenja krivičnog djela ili prekršaja;
- 3) radi zadržavanja, pronalaženja i hvatanja učinilaca krivičnog djela ili prekršaja;
- 4) radi pronalaženja tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz da je učinjeno krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti ili prekršaj za koji je propisana kazna zatvora;

Privremeno ograničenje slobode kretanja prilikom pristupa ili kretanja u određenom prostoru, objektu može trajati samo do ostvarenja cilja radi kojeg se ovo ovlašćenje primjenjuje.

Kad to dopuštaju okolnosti, službenik obezbjeđenja će licu prema kome se sprovode radnje iz stava 1 ovog člana, saopštiti razloge sprovođenja tih radnji.

O privremenom ograničenju slobode kretanja iz st. 1, 2 i 3 ovog člana službenik obezbjeđenja je dužan da, bez odlaganja, obavijesti neposrednog rukovodioca i policiju ili nadležno tužilaštvo.

Testiranje zaposlenih u Upravi na prisustvo alkohola i psihoaktivnih supstanci u organizmu

Član 186

Službenici obezbjeđenja ovlašćeni su da u vršenju poslova iz člana 163 stav 1 ovog zakona obavljaju testiranje zaposlenih u Upravi na prisustvo alkohola i psihoaktivnih supstanci u organizmu pri ulasku u Upravu ili, uz saglasnost starješine Uprave, u situaciji koja izaziva opravdanu sumnju u sposobnost zaposlenog da obavlja svoju dužnost zbog uticaja alkohola ili psihoaktivnih supstanci.

Testiranje na alkohol vrši se korišćenjem uređaja za brzo testiranje alkohola (alkotest), dok se testiranje na psihoaktivne supstance vrši korišćenjem test traka ili drugih odgovarajućih uređaja za brzo testiranje na prisustvo psihoaktivnih supstanci.

Testiranje na alkohol i psihoaktivne supstance sprovodi se samo uz opravdanu sumnju da zaposleni nije u stanju da obavlja svoje dužnosti zbog konzumacije opojnih supstanci ili u okviru redovnih preventivnih bezbjednosnih procedura Uprave.

U slučaju pozitivnog rezultata testa, zaposleni ima pravo da traži potvrdu rezultata dodatnim testiranjem, koje obavlja nadležna zdravstvena institucija.

U slučaju pozitivnog rezultata testa, kao i ako se potvrdi pozitivan rezultat u smislu stava 4 ovog člana, protiv zaposlenog će se pokrenuti postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti.

Podaci o testiranju i rezultatima testa smatraju se povjerljivim i koriste se isključivo u svrhe bezbjednosti i zaštite zdravlja zaposlenih i drugih lica koja borave u Upravi i mogu se obrađivati samo u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Privremeno oduzimanje predmeta

Član 187

Službenik obezbjeđenja u vršenju poslova iz člana 163 stav 1 ovog zakona privremeno oduzima predmet ako:

- 1) okolnosti slučaja, priroda i svojstva predmeta ukazuju da je predmet nastao izvršenjem krivičnog djela ili prekršaja ili je namijenjen za izvršenje krivičnog djela ili prekršaja;
- 2) je to neophodno radi zaštite bezbjednosti ljudi i imovine;
- 3) je predmet moguće upotrijebiti za samopovređivanje, napad, bjekstvo, skrivanje ili uništavanje dokaza o učinjenom prekršaju;
- 4) je predmet, zbog određenih okolnosti, oblika, svojstva i vrste materijala od kojeg je napravljen, podoban i može biti na bilo koji način upotrijebljen za narušavanje reda i mira unutar zatvora, da bi se neko vrijeđao ili ometao ili da bi njegovom upotrebom i korišćenjem bila ugrožena bezbjednost u objektu ili prostoru koji se obezbjeđuje;
- 5) njihovo držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru.

Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta

Član 188

Službenik obezbjeđenja izdaje potvrdu o privremeno oduzetom predmetu na propisanom obrascu.

Potvrda iz stava 1 ovog člana, sadrži potrebne podatke o službeniku obezbjeđenja koji je privremeno oduzeo predmet, podatke o privremeno oduzetom predmetu, podatke po kojima se predmet razlikuje od drugih predmeta, kao i podatke o licu od koga je predmet oduzet.

Snimanje unutar objekata i prostora Uprave, kao i prostora uz spoljašnju ogradu kruga Uprave

Član 189

Radi vršenja poslova iz člana 163 stav 1 ovog zakona vrši se nadzor i snimanje prostora Uprave i objekata, kao i prostora uz spoljašnju ogradu kruga Uprave, korišćenjem opreme za audio ili audiovizuelno snimanje i fotografisanje.

Obavještenje o prostoru i objektima Uprave, kao i prostoru uz spoljašnju ogradu kruga Uprave koji su pod video nadzorom, mora biti istaknuto na vidnom mjestu.

Odluku o prostoru i objektima koji se stavljaju pod video nadzor donosi starješina Uprave.

Izuzetno, na obrazložen zahtjev, starješina Uprave može odobriti snimanje i za potrebe koje nijesu propisane stavom 1 ovog člana.

Obezbjedjivanje mjesta događaja

Član 190

Službenik obezbjedenja u vršenju poslova iz člana 163 stav 1 ovog zakona dužan je da na mjestu izvršenja krivičnog djela, prekršaja ili drugog događaja preduzme mjere i radnje radi otklanjanja opasnosti po život i zdravlje ljudi ili imovinu i pruži pomoć povrijeđenim licima ako ih ima, kao i da preduzme sve potrebne mjere da se očuva neizmijenjeno mjesto izvršenja krivičnog djela, prekršaja ili drugog događaja, a naročito tragovi i predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz, do dolaska policije.

U cilju nesmetanog preduzimanja mjera i radnji iz stava 1 ovog člana, službenik obezbjedenja ovlašćen je da zabrani snimanje mjesta događaja.

Snimanje radnji službenika obezbjedenja Uprave

Član 191

Radnje službenika obezbjedenja mogu se snimati uređajima za audiovizuelno snimanje u cilju zaštite bezbjednosti lica i imovine prilikom vršenja poslova obezbjedenja, kontrole primjene ovlašćenja, kao i zaštite zaposlenih u Upravi.

Uređaji iz stava 1 ovog člana nalaze se na vidnom mjestu kod službenika obezbjedenja ili drugog zaposlenog u Upravi, odnosno na vidnom mjestu u službenom vozilu.

Lice prema kome se primjenjuje ovlašćenje biće upoznato da se radnje službenika obezbjedenja snimaju i ta radnja upoznavanja će biti snimljena, osim u situaciji kad to okolnosti ne omogućavaju i ako se time ugrožava ili odlaže izvršenje službenog zadatka.

Podzakonski akt

Član 192

Bliži način vršenja poslova iz člana 163 stav 1 ovog zakona, kao i primjene ovlašćenja u vršenju tih poslova propisuje Ministarstvo.

Postupanje po naredbi

Član 193

Kad neposredni rukovodilac službenika obezbjedenja izda naredbu za upotrebu sredstava prinude, službenik obezbjedenja je dužan da postupi po toj naredbi, osim ako bi njeno izvršenje predstavljalo krivično djelo.

Službenik obezbjedenja dužan je da upozori neposrednog rukovodioca ako je naredba iz stava 1 ovog člana suprotna zakonu ili drugom propisu ili ako bi njeno izvršenje predstavljalo krivično djelo.

Održavanje reda i bezbjednosti u saradnji sa policijom

Član 194

U slučaju težih oblika narušavanja reda i bezbjednosti u Upravi, kao i prilikom sprovođenja lica lišenih slobode i njihovog obezbjedjivanja van Uprave, starješina Uprave može zatražiti pomoć policije.

Po zahtjevu iz stava 1 ovog člana, policija je dužna da postupi.

2. Zvanja, oprema i službena legitimacija

Zvanja zaposlenih u Upravi

Član 195

Poslove obezbjeđenja iz člana 163 stav 1 ovog zakona vrše službenici obezbjeđenja u sljedećim zvanjima:

- 1) glavni zatvorski inspektor,
- 2) zapovjednik zatvorske policije,
- 3) savjetnik za bezbjednost,
- 4) stariji nadzornik zatvorske policije I klase,
- 5) stariji nadzornik zatvorske policije,
- 6) nadzornik zatvorske policije,
- 7) stariji zatvorski policajac I klase,
- 8) stariji zatvorski policajac,
- 9) zatvorski policajac.

Poslove tretmana i reintegracije zatvorenika vrše službenici u sljedećim zvanjima:

- 1) zatvorski načelnik za tretman,
- 2) koordinator za tretman zatvorenika,
- 3) samostalni službenik za tretman zatvorenika,
- 4) viši službenik za tretman zatvorenika,
- 5) savjetnik za tretman zatvorenika,
- 6) referent za tretman zatvorenika.

Poslove stručne obuke i rada zatvorenika vrše službenici u sljedećim zvanjima:

- 1) zatvorski načelnik za rad,
- 2) koordinator za rad zatvorenika,
- 3) zatvorski samostalni rukovodilac za rad,
- 4) zatvorski viši rukovodilac za rad,
- 5) zatvorski instruktor za rad I,
- 6) zatvorski instruktor za rad II.

Poslove zdravstvene zaštite pritvorenih lica i zatvorenika vrše službenici u sljedećim zvanjima:

- 1) zatvorski načelnik za zdravstvenu zaštitu,
- 2) zatvorski ljekar specijalista,
- 3) zatvorski ljekar,
- 4) zatvorski glavni medicinski tehničar,
- 5) zatvorski viši medicinski tehničar,
- 6) zatvorski medicinski tehničar.

Poslove stručnog osposobljavanja i usavršavanja službenika Uprave vrše službenici u sljedećim zvanjima:

- 1) zatvorski načelnik za obuku službenika,
- 2) zatvorski predavač I,
- 3) zatvorski predavač II.

Poslove utvrđivanja disciplinske i materijalne odgovornosti pritvorenih lica i zatvorenika, disciplinske odgovornosti zaposlenih u Upravi, kadrovske, kancelarijske, finansijske i poslove u vezi sa javnim nabavkama, poslove iz primjene informaciono komunikacionih tehnologija i bezbjednosti informatičkih podataka, unutrašnje kontrole i zajedničke poslove, vrše službenici Uprave u sljedećim zvanjima:

- 1) zatvorski načelnik,
- 2) zatvorski koordinator,
- 3) zatvorski samostalni službenik,
- 4) zatvorski viši službenik,
- 5) saradnik za bezbjednost,

- 6) zatvorski samostalni referent,
7) zatvorski viši referent.
Uslove za sticanje zvanja iz st. 1 do 6 ovog člana i nivoe zvanja propisuje Vlada Crne Gore.

Uniforme, vozila, naoružanje i posebna oprema

Član 196

U vršenju poslova iz člana 163 ovog zakona, službenici obezbjeđenja nose uniformu sa oznakama zvanja, koriste vozila, naoružanje i posebnu opremu.

Izgled uniforme, način nošenja i rokove trajanja uniforme, oznake zvanja, posebne oznake, vrste naoružanja, vozila i posebne opreme iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada Crne Gore.

Službena legitimacija i značka

Član 197

Službenici obezbjeđenja imaju službenu legitimaciju i službenu značku.

Službena legitimacija i službena značka izdaju se i starješini Uprave i pomoćniku starješine Uprave.

Službenu legitimaciju i službenu značku izdaje Uprava.

Službena legitimacija izdaje se na propisanom obrascu.

O izdatim službenim legitimacijama i službenim značkama Uprava vodi evidenciju na propisanom obrascu.

Sadržaj i obrazac službene legitimacije i izgled službene značke iz st. 1 i 2 ovog člana, kao i sadržaj i obrazac evidencije iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Službeno oružje

Član 198

Službenik obezbjeđenja dužan je i ovlašćen da nosi službeno oružje i municiju u toku radnog vremena, u skladu sa potrebama poslova na kojima je raspoređen, u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je to neophodno radi izvršenja službenog zadatka, a po procjeni, odnosno odobrenju starješine Uprave, službenik obezbjeđenja može nositi službeno oružje i municiju i van radnog vremena.

O procjeni, odnosno odobrenju iz stava 2 ovog člana, obavještava se policija.

Službenik obezbjeđenja kome je izdato odobrenje za nošenje službenog oružja van radnog vremena, dužan je da ga nosi na bezbjedan način, da preduzima sve mjere da to oružje ne dođe u posjed neovlašćenog lica, kao i da ne dođe do zloupotrebe tog oružja.

Ovlašćenja iz st. 1 i 2 ovog člana, kao i obaveze i odgovornosti iz stava 4 ovog člana, imaju i starješina i pomoćnik starješine Uprave.

3. Radni odnosi

Uslovi za zasnivanje radnog odnosa

Član 199

Pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa u državnim organima, lice koje zasniva radni odnos u zvanju iz člana 195 ovog zakona, mora ispunjavati i sljedeće posebne uslove, i to da:

- 1) protiv njega nije pokrenut krivični postupak za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 2) ne postoje bezbjednosne smetnje za zasnivanje radnog odnosa u Upravi;

3) je dostojno za obavljanje poslova u Upravi;

4) ima zdravstvenu sposobnost za obavljanje poslova na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno sa povećanim rizikom;

Pored uslova iz stava 1 ovog člana, lice koje zasniva radni odnos za obavljanje poslova obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika mora da ima položen stručni ispit za vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika i da ima posebnu psihičku i fizičku sposobnost za vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, lice može zasnovati radni odnos i bez položenog stručnog ispita za vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika, pod uslovom da taj ispit položi najkasnije u roku od jedne godine od dana zasnivanja radnog odnosa, odnosno od dana raspoređivanja.

Aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave mogu se utvrditi i drugi posebni uslovi za zasnivanje radnog odnosa u Upravi.

Postojanje bezbjednosne smetnje za zasnivanje radnog odnosa u Upravi utvrđuje se na osnovu bezbjednosne procjene pribavljene od strane Uprave policije i Agencije za nacionalnu bezbjednost.

Smatra se da nije dostojno za obavljanje poslova u Upravi lice koje je pravosnažno osuđeno za krivično djelo zlostavljanja, mučenja, kao i krivično djelo iz koristoljublja ili nečasnih pobuda, lice koje je kažnjeno za prekršaj javnog reda i mira sa elementima nasilja, lice čije dosadašnje ponašanje, navike ili sklonosti ukazuju na nepouzdanost za obavljanje poslova u Upravi.

Dostojnost iz stava 1 tačka 3 ovog člana utvrđuje se provjerom u skladu sa aktom koji donosi Ministarstvo.

Zdravstvena sposobnost iz stava 1 tačka 4 ovog člana utvrđuje se u skladu sa propisom kojim se uređuju vrsta, način, obim i rokovi za obavljanje zdravstvenih pregleda zaposlenih na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno sa povećanim rizikom.

Posebna psihička i fizička sposobnost iz stava 2 ovog člana utvrđuje se u skladu sa propisom koji donosi Ministarstvo.

Program, način, troškove i sastav Komisije za polaganje stručnog ispita iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Način zasnivanja radnog odnosa

Član 200

Radna mjesta u Upravi koja se ne popune raspoređivanjem popunjavaju se na osnovu internog oglasa unutar Uprave.

Interni oglas iz stava 1 ovog člana objavljuje se na oglasnoj tabli i internet stranici Uprave.

Rok za prijavu na interni oglas iz stava 1 ovog člana je osam dana od dana objavljivanja.

Na osnovu potpune i uredne dokumentacije Uprava sačinjava listu kandidata koji ispunjavaju uslove internog oglasa iz stava 1 ovog člana.

Kandidati koji ispunjavaju uslove internog oglasa iz stava 1 ovog člana podliježu provjeri znanja, kompetencija i vještina zavisno od kategorije radnog mjesta.

Provjera iz stava 5 ovog člana vrši se pisanim testiranjem i usmenim intervjuom i na drugi odgovarajući način, praktičnom provjerom znanja, kompetencija i vještina, na osnovu propisanih kriterijuma.

Provjeru iz stava 5 ovog člana vrši komisija koju obrazuje starješina Uprave, a po pravilu je čine rukovodilac organizacione jedinice u kojoj se vrši popuna radnog mjesta i dva stručna lica iz reda zaposlenih u Upravi iz odgovarajuće oblasti rada.

Komisija iz stava 7 ovog člana sačinjava izvještaj o provjeri znanja, kompetencija i vještina kandidata na osnovu kojeg starješina Uprave donosi odluku o izboru kandidata.

Protiv odluke iz stava 8 ovog člana može se izjaviti žalba Državnoj komisiji za žalbe obrazovanoj u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, u roku od osam dana od dana prijema odluke.

Ako se radno mjesto ne popuni na način iz stava 1 ovog člana, popuna radnog mjesta se vrši na osnovu internog oglasa, odnosno javnog oglasa u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika.

Bliži način sprovođenja provjere iz stava 5 ovog člana, kriterijume i način ocjenjivanja propisuje Ministarstvo.

Pripravnici

Član 201

Uprava može na osnovu javnog oglasa, u skladu sa planom potreba zapošljavanja, primiti u radni odnos jednog ili više pripravnika, radi obavljanja pripravnčkog staža i osposobljavanja za samostalno vršenje poslova u Upravi.

Plan iz stava 1 ovog člana utvrđuje starješina Uprave, za period od dvije godine.

Lice koje zasniva radni odnos radi obavljanja pripravnčkog staža i osposobljavanja za samostalno vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika u IV1 nivou kvalifikacije obrazovanja mora ispunjavati uslove iz člana 199 stav 1 ovog zakona i ne smije biti starije od 30 godina.

Lice koje zasniva radni odnos radi obavljanja pripravnčkog staža i osposobljavanja za samostalno vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika u V, VI i VII nivou kvalifikacije obrazovanja mora ispunjavati uslove iz člana 199 stav 1 ovog zakona.

Lica iz stava 3 i 4 ovog člana moraju imati i posebnu psihičku i fizičku sposobnost za vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika iz člana 199 stav 2 ovog zakona.

Javni oglas za prijem pripravnika objavljuje Uprava.

Starješina Uprave obrazuje komisiju od tri člana koja utvrđuje ispunjenost uslova za prijem u radni odnos pripravnika, vrši testiranje prijavljenih kandidata na javni oglas i na osnovu rezultata testiranja utvrđuje rang listu za izbor kandidata.

Odluku o prijemu pripravnika donosi starješina Uprave po redoslijedu sa rang liste iz stava 7 ovog člana.

Protiv odluke iz stava 8 ovog člana može se izjaviti žalba Državnoj komisiji za žalbe obrazovanoj u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, u roku od osam dana od dana prijema odluke.

Nakon obavljenog pripravnčkog staža i uspješno završenog programa stručnog osposobljavanja, pripravnik može zasnovati radni odnos na slobodno radno mjesto u Upravi bez javnog oglašavanja.

Način testiranja iz stava 7 ovog člana i program i način sprovođenja stručnog osposobljavanja pripravnika propisuje Ministarstvo.

Posebni slučajevi osposobljavanja i zapošljavanja u Upravi

Član 202

Zaposlenom u Upravi koji nakon zasnivanja radnog odnosa stekne viši nivo kvalifikacije obrazovanja može se odobriti da se osposobljava za samostalno vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika u stečenom nivou kvalifikacije obrazovanja.

Osposobljavanje iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa propisom iz člana 201 stav 11 ovog zakona.

Zaposleni u Upravi za vrijeme trajanja osposobljavanja iz stava 1 ovog člana ima pravo na zaradu koju je imao u posljednjem mjesecu vršenja poslova radnog mjesta na koje je bio raspoređen prije otpočinjanja osposobljavanja.

Nakon završenog osposobljavanja iz stava 1 ovog člana, zaposleni u Upravi nastavlja da obavlja poslove radnog mjesta u nivou kvalifikacije obrazovanja na kojem je bio raspoređen prije započinjanja osposobljavanja.

Lice iz stava 4 ovog člana može zasnovati radni odnos na slobodno radno mjesto u zvanju iz člana 195 stav 1 ovog zakona koje odgovara stečenom nivou kvalifikacije obrazovanja, bez javnog oglašavanja.

Zaposleni u Upravi koji zasnuje radni odnos u skladu sa stavom 5 ovog člana dužan je da ostane u radnom odnosu u zvanju u kojem je raspoređen najmanje tri godine od dana raspoređivanja.

U slučaju da lice koji zasnuje radni odnos u skladu sa stavom 5 ovog člana ne ostane u radnom odnosu u zvanju u kojem je raspoređen najmanje tri godine, dužan je da nadoknadi troškove osposobljavanja iz stava 1 ovog člana, kao i druge troškove nastale tokom tog osposobljavanja, u skladu sa ugovorom između Uprave i tog lica, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze.

4. Dužnosti i prava zaposlenih u Upravi

Poseban raspored rada

Član 203

Zaposleni u Upravi dužan je da u obavljanju poslova radi po posebnom rasporedu rada koji uključuje:

- prekovremeni rad;
- rad u smjenama;
- rad subotom, nedjeljom, u dane praznika i druge neradne dane;
- noćni rad;
- dvokratni rad;
- pripravnost;
- rad organizovan na poseban način.

U Upravi će se uvesti rad duži od ugovorenog radnog vremena (prekovremeni rad) ako se redovnom organizacijom rada i rasporedom radnog vremena ne može obezbijediti obavljanje poslova iz nadležnosti Uprave.

Odlaganje ili prekidanje godišnjeg odmora

Član 204

Zaposlenom u Upravi može se odložiti ili prekinuti korišćenje godišnjeg odmora radi izvršenja neodložnih službenih poslova.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, zaposleni u Upravi ima pravo na naknadu stvarnih troškova prouzrokovanih odlaganjem, odnosno prekidom godišnjeg odmora.

Stručno osposobljavanje i usavršavanje

Član 205

Zaposleni u Upravi imaju pravo i obavezu da se stručno usavršavaju za vršenje poslova svog radnog mjesta.

Stručno usavršavanje iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje Uprava.

Program i način sprovođenja stručnog usavršavanja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Zaposleni u Upravi imaju pravo i obavezu na posebno stručno osposobljavanje i usavršavanje u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika.

Stož osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem

Član 206

Starješini Uprave, pomoćniku starješine, kao i zaposlenima u Upravi koji vrše poslove iz člana 195 ovog zakona, staž osiguranja računa se sa uvećanim trajanjem.

Stepen uvećanja staža osiguranja zaposlenima iz stava 1 ovog člana utvrđuje Vlada Crne Gore.

Zdravstvena kontrola, provjera psihičkih i fizičkih sposobnosti i testiranje zaposlenih

Član 207

Zaposleni u Upravi upućuju se na zdravstvenu kontrolu jednom u tri godine, a starješina Uprave može, na sopstvenu inicijativu ili na predlog lica koje rukovodi zatvorom, odlučiti da se zdravstvena kontrola obavlja i ranije.

Službenici obezbjeđenja upućuju se na provjeru psihičkih i fizičkih sposobnosti jednom u tri godine, a starješina Uprave može, na sopstvenu inicijativu ili na predlog lica koje rukovodi zatvorom, odlučiti da se provjera psihičkih i fizičkih sposobnosti obavi i ranije.

U situaciji koja izaziva opravdanu sumnju u sposobnost zaposlenog da obavlja svoju dužnost zbog uticaja alkohola ili psihoaktivnih supstanci, starješina Uprave može izdati naredbu za testiranje zaposlenih u Upravi na alkohol i psihoaktivne supstance.

Troškovi provjere iz st. 1, 2 i 3 ovog člana padaju na teret Uprave.

Sindikalno, profesionalno i drugo organizovanje i djelovanje

Član 208

Zaposleni u Upravi ima pravo na sindikalno, profesionalno i drugo organizovanje i djelovanje, u skladu sa zakonom.

Službenik obezbjeđenja ne smije u službenoj uniformi prisustvovati stranačkim i drugim političkim skupovima.

Troškovi sahrane

Član 209

Zaposleni u Upravi koji u vršenju poslova ili povodom vršenja poslova svog radnog mjesta izgubi život sahraniće se o trošku Uprave.

Troškovi iz stava 1 ovog člana su:

1) troškovi prevoza posmrtnih ostataka do mjesta sahrane;

2) putni troškovi za dva pratioca;

3) troškovi pogrebne opreme i grobnog mjesta, ako porodica poginulog nema grobno mjesto.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, porodici koju je zaposleni u Upravi izdržavao pripada jednokratna novčana pomoć u iznosu od 24 prosječne neto zarade u Crnoj Gori, za mjesec koji je prethodio smrti, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

5. Disciplinska odgovornost zaposlenih u Upravi

Vrste povreda službene dužnosti

Član 210

Zaposleni u Upravi disciplinski je odgovoran za povrede službene dužnosti.

Povrede službene dužnosti su lakše i teže.

Lakše povrede službene dužnosti

Član 211

Pored povreda službene dužnosti utvrđenih propisima o državnim službenicima i namještenicima, lakše povrede službene dužnosti su:

- 1) nepropisno postupanje sa povjerenim sredstvima za rad;
- 2) nenamjensko korišćenje i postupanje sa povjerenim sredstvima za rad;
- 3) neuljudan odnos prema građanima, saradnicima ili zatvorenicima za vrijeme rada;
- 4) nenošenje ili neuredno nošenje službene uniforme, oružja i opreme;
- 5) neuredan lični izgled;
- 6) odbijanje ili izbjegavanje obaveza vezanih za profesionalnu obuku i usavršavanje;
- 7) povreda pravila i standarda utvrđenih Etičkim kodeksom službenika i namještenika Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

Disciplinski postupak za lakše povrede službene dužnosti

Član 212

Disciplinski postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti zaposlenog u Upravi za učinjenu lakšu povredu službene dužnosti pokreće se i vodi i disciplinske mjere se izriču u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika.

Teže povrede službene dužnosti

Član 213

Pored povreda službene dužnosti utvrđenih propisima o državnim službenicima i namještenicima, teže povrede službene dužnosti su:

- 1) unošenje ili pokušaj unošenja u Upravu stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru, u skladu sa ovim zakonom;
- 2) protivpravno pribavljanje imovinske ili neimovinske koristi za sebe ili drugog u vezi sa službom;
- 3) izdavanje naređenja čije bi izvršenje predstavljalo krivično djelo;
- 4) omogućavanje korišćenja ili direktno dostavljanje stvari pritvorenim licima ili zatvorenicima suprotno Pravilniku o bližem načinu izvršavanja pritvora ili Pravilniku o kućnom redu;
- 5) primanje stvari ili predmeta bilo koje vrste i vrijednosti od strane pritvorenog lica ili zatvorenika;
- 6) davanje podataka neovlašćenim licima;
- 7) preduzimanje ili nepreduzimanje bilo koje radnje kojom se onemogućava ili otežava funkcionisanje službe;
- 8) iznošenje neistinitih podataka o Upravi;
- 9) odbijanje izvršenja naređenja, neizvršavanje naređenja ili nepostupanje u skladu sa internim pravilima Uprave;
- 10) samovoljno napuštanje radnog mjesta, odnosno mjesta određenog za vršenje poslova obezbjeđenja;
- 11) neopravdano neodazivanje na poziv u slučaju pripravnosti za rad;
- 12) izdavanje ili izvršavanje naređenja kojim se protivpravno ugrožava bezbjednost lica ili imovine;
- 13) nepreduzimanje ili nedovoljno preduzimanje mjera za bezbjednost lica, imovine i povjerenih stvari;
- 14) svaka radnja, odnosno propuštanje radnje kojima se onemogućava, ometa ili otežava izvršavanje službenih zadataka;
- 15) nepreduzimanje ili nedovoljno preduzimanje mjera i radnji od strane neposrednog rukovodioca, u cilju utvrđivanja činjeničnog stanja, u vezi sa podnijetom

pritužbom ili prigovorom na postupanje službenika obezbjeđenja i drugih zaposlenih u Upravi;

16) ponašanje koje narušava odnose među službenicima obezbjeđenja i drugim zaposlenim u Upravi;

17) gubljenje službene legitimacije i službene značke, gubljenje ili oštećenje oružja, opreme ili sredstava sa kojima je službenik obezbjeđenja zadužen ili ih koristi u obavljanju službenih zadataka;

18) prikrivanje izvršenja teže povrede službenih dužnosti od strane neposrednog rukovodioca;

19) nepostupanje po naredbi neposrednog rukovodioca;

20) prekoračenje ovlašćenja u primjeni sredstava prinude.

Za teže povrede službene dužnosti iz stava 1 tač. 2, 3, 4, 5 i 18 ovog člana izriče se disciplinska mjera prestanak radnog odnosa.

Disciplinske mjere za teže povrede službene dužnosti

Član 214

Pored disciplinskih mjera za teže povrede službene dužnosti utvrđenih propisima o državnim službenicima i namještenicima, disciplinske mjere za teže povrede službene dužnosti su:

- 1) nemogućnost sticanja neposredno višeg zvanja u periodu od dvije do četiri godine;
- 2) raspoređivanje na drugo radno mjesto za koje je predviđeno neposredno niže zvanje, na vrijeme od jedne do dvije godine;
- 3) uslovni prestanak radnog odnosa.

Uslovni prestanak radnog odnosa podrazumijeva mogućnost prestanka radnog odnosa ako službenik u periodu od šest mjeseci od dana izricanja te mjere učini težu povredu službene dužnosti.

Disciplinski postupak za teže povrede službene dužnosti

Član 215

Disciplinski postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti zaposlenog u Upravi za učinjenu težu povredu službene dužnosti pokreće lice koje ovlasti starješina organa (u daljem tekstu: disciplinski tužilac), na predlog neposrednog rukovodioca organizacione jedinice u kojoj je raspoređen zaposleni u Upravi.

Disciplinski postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti zaposlenog u Upravi za učinjenu težu povredu službene dužnosti vodi i predlaže odluku disciplinska komisija, koju imenuje starješina Uprave.

Disciplinska komisija iz stava 2 ovog člana ima predsjednika i dva člana.

Predsjednik disciplinske komisije iz stava 2 ovog člana ima zamjenika.

Predsjednika, zamjenika predsjednika i članove disciplinske komisije iz stava 2 ovog člana određuje starješina Uprave iz reda zaposlenih u Upravi, pri čemu jedan član komisije mora biti predstavnik reprezentativnog sindikata.

Predsjednik, zamjenik predsjednika i član disciplinske komisije iz stava 2 ovog člana koji nije predstavnik reprezentativnog sindikata, moraju imati najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, pravni fakultet i najmanje tri godine radnog iskustva na pravnim poslovima.

Disciplinske mjere za teže povrede službene dužnosti rješenjem izriče starješina Uprave.

Protiv rješenja iz stava 7 ovog člana može se izjaviti žalba Državnoj komisiji za žalbe, u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Bliži način sprovođenja disciplinskog postupka za utvrđivanje disciplinske odgovornosti zaposlenih u Upravi za učinjenu težu povredu službene dužnosti, kao i

način vođenja evidencije o izrečenim disciplinskim mjerama za učinjenu težu povredu službene dužnosti, bliže se uređuje propisom koji donosi Ministarstvo.

Prestanak radnog odnosa po sili zakona

Član 216

Pored slučajeva prestanka radnog odnosa utvrđenih propisima o državnim službenicima i namještenicima i opštim propisima o radu, zaposlenom u Upravi prestaje radni odnos, ako:

1) ako ne položi stručni ispit za vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih lica i zatvorenika u predviđenom roku, osim ako je do toga došlo zbog bolesti ili iz drugih opravdanih razloga;

2) su mu izrečene disciplinske mjere za četiri lakše ili dvije teže povrede službene dužnosti ili za dvije lakše i jednu težu povredu službene dužnosti, u periodu od jedne godine;

3) je pravosnažno osuđen zbog krivičnih djela protiv službene dužnosti, krivičnog djela zlostavljanje, krivičnog djela mučenje, krivičnih djela učinjenih iz koristoljublja ili drugih niskih pobuda;

Prestanak radnog odnosa na lični zahtjev

Član 217

Izuzetno od uslova propisanih zakonom kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje, službenik obezbjeđenja i drugi zaposleni u Upravi kojem na lični zahtjev i uz saglasnost starješine Uprave prestane radni odnos, ima pravo na penziju, ako navrši najmanje:

- 1) 50 godina života i 30 godina staža osiguranja, od kojih najmanje deset godina efektivno provedenih na poslovima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem ili ako navrši 40 godina staža osiguranja;
- 2) 45 godina života i 15 godina efektivno provedenih na poslovima obezbjeđenja na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, a uslijed kojeg je izgubio trajno radnu sposobnost za obavljanje poslova obezbjeđenja, a ne može se rasporediti na drugo odgovarajuće radno mjesto u okviru Uprave.

Zaposlenom u Upravi iz stava 1 ovog člana penzija se određuje na način propisan zakonom kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje, s tim što se prilikom određivanja ličnog koeficijenta, ako je za njega povoljnije, lični koeficijent utvrđuje na osnovu zarade, odnosno, naknade zarade ostvarene u kalendarskoj godini koja prethodi godini ostvarivanja prava na penziju.

Iznos penzije određen prema stavu 2 ovog člana uvećava se za 30%, s tim što iznos te penzije ne može biti veći od najvišeg iznosa starosne penzije utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje.

U pogledu ostvarivanja, korišćenja i usklađivanja penzije koja pripada prema ovom članu primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje.

Zaposleni iz stava 1 tačka 1 ovog člana, pravo na penziju primjenom ovog člana, mogu ostvariti do 31. decembra 2028. godine.

VI. KONTROLA IZVRŠENJA I STRUČNI NADZOR

Vršenje kontrole i stručnog nadzora

Član 218

Kontrolu izvršenja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora, mjera bezbjednosti koje se izvršavaju u Upravi, kao i stručni nadzor nad izvršenjem kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje i mjera bezbjednosti zabrana

približavanja i udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje, vrši Ministarstvo, preko ovlašćenog službenog lica.

Postupanje ovlašćenog službenog lica u vršenju kontrole

Član 219

U vršenju kontrole iz člana 218 ovog zakona, ovlašćeno službeno lice može da:

- 1) pregleda prostorije u kojima borave zatvorenici i druge prostorije zatvora;
- 2) razgovara sa zatvorenicima radi utvrđivanja činjenica koje se odnose na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora;
- 3) vrši uvid u dokumentaciju koja se odnosi na izvršenje kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora.

Uprava je dužna da ovlašćenom službenom licu obezbijedi uslove za nesmetano vršenje kontrole iz stava 1 ovog člana.

Organizaciona jedinica Ministarstva nadležna za izvršenje dužna je da ovlašćenom službenom licu obezbijedi uslove za nesmetano vršenje stručnog nadzora iz člana 218 ovog zakona.

Bliži postupak vršenja stručnog nadzora iz člana 218 ovog zakona, propisuje Ministarstvo.

Postupanje ovlašćenog službenog lica u vršenju stručnog nadzora

Član 220

U vršenju stručnog nadzora iz člana 218 ovog zakona, ovlašćeno službeno lice može da:

- 1) pregleda prostorije u kojima osuđeni stanuje, odnosno prostor
- 2) razgovara sa zatvorenicima radi utvrđivanja činjenica koje se odnose na izvršenje kazne zatvora
- 3) vrši uvid u dokumentaciju koja se odnosi na izvršenje kazne zatvora

Organizaciona jedinica Ministarstva nadležna za izvršenje dužna je da ovlašćenom službenom licu obezbijedi uslove za nesmetano vršenje stručnog nadzora iz člana 218 ovog zakona.

Bliži postupak vršenja stručnog nadzora iz člana 218 ovog zakona, propisuje Ministarstvo.

Izveštaj o izvršenoj kontroli

Član 221

O izvršenoj kontroli ovlašćeno službeno lice sačinjava izveštaj, a primjerak izveštaja dostavlja starješini Uprave, radi upoznavanja.

U slučaju da su u izveštaju iz stava 1 ovog člana konstatovane nepravilnosti, starješina Uprave je dužan da se o tome izjasni u pisanoj formi, u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.

Mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti

Član 222

Na osnovu izveštaja ovlašćenog službenog lica i izjašnjenja starješine Uprave iz člana 221 ovog zakona, Ministarstvo nalaže otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Uprava je dužna da, bez odlaganja, postupi po nalogu iz stava 1 ovog člana.

Službena legitimacija ovlašćenog službenog lica

Član 223

Prilikom vršenja kontrole i nadzora iz člana 218 ovog zakona, ovlašćeno službeno lice dužno je da se legitimiše pokazivanjem službene legitimacije.

Legitimaciju iz stava 1 ovog člana izdaje Ministarstvo.

O izdatim legitimacijama iz stava 1 ovog člana Ministarstvo vodi evidenciju.
Sadržaj, obrazac i način izdavanja službene legitimacije iz stava 1 ovog člana, kao i sadržaj i način vođenja evidencije iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

VII. SARADNJA SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

Licenciranje nevladinih organizacija

Član 224

Nevladine organizacije koje žele da u okviru svoje djelatnosti pružaju usluge zatvorenici moraju biti registrovane kao pravna lica u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama i licencirane u skladu sa ovim zakonom.

Licencu iz stava 1 ovog člana izdaje Ministarstvo.

Licenca traje 2 godine i obnavlja se uz obavezno dostavljanje izvještaja o postignutim rezultatima i obavljenim aktivnostima.

Postupak i uslove za izdavanje licence propisuje Ministarstvo.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 225

Novčanom kaznom u iznosu od 200,00 eura do 1000,00 eura kazniće se za prekršaj lice kome je izrečena mjera bezbjednosti obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe alkohola i mjera bezbjednosti obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe psihoaktivnih supstanci, ako se ne javi zdravstvenoj ustanovi u koju je upućen na liječenje ili izbjegne to liječenje nepridržavanjem određenoj terapiji ili napusti započeto liječenje (član 150 stav 3).

Ako se kažnjeno lice podvrgne obaveznom liječenju, izrečena kazna iz stava 1 ovog člana može se opozvati.

Član 226

Novčanom kaznom u iznosu od 800,00 eura do 15 000,00 eura kazniće se za prekršaj zdravstvena ustanova određena za izvršenje mjere bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi, odnosno obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe alkohola ili obavezno liječenje lica sa poremećajem upotrebe psihoaktivnih supstanci, ako bez opravdanog razloga odbije da primi lice koje je upućeno na liječenje (član 144 stav 1, član 149 stav 1 i član 152 stav 1).

Novčanom kaznom od 50,00 eura do 800,00 eura kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj iz stava 1 ovog člana.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 227

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji

Član 228

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Raspoređivanje

Član 229

Zaposleni u Upravi koji se na dan stupanja na snagu ovog zakona zateknu na radu u Upravi nastavljaju sa radom u zvanjima koja su stekli po dosadašnjim propisima do donošenja rješenja o raspoređivanju u skladu sa aktom iz člana 228 ovog zakona.

Započeti postupci koji se odnose na osuđenog

Član 230

Postupci koji se odnose na upućivanje na izvršenje, odlaganje izvršenja kazni, prekid izvršenja kazni, disciplinsku i materijalnu odgovornost zatvorenika, kao i pritužbe, koji nijesu pravosnažno okončani do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti ("Službeni list CG", broj 36/15, 18/19, 145/21, 3/23 i 11/24 - Odluka US CG).

Započeti postupci koji se odnose na zaposlene u Upravi

Član 231

Postupci odlučivanja o pravima, obavezama i odgovornostima službenika obezbjeđenja i drugih zaposlenih u Upravi koji nijesu pravosnažno okončani do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se u skladu sa Zakonom o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti ("Službeni list CG", broj 36/15, 18/19, 145/21, 3/23 i 11/24 - Odluka US CG).

Prestanak važenja ranijeg zakona

Član 232

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti ("Službeni list CG", broj 36/15, 18/19, 145/21, 3/23 i 11/24 - Odluka US CG).

Stupanje na snagu

Član 233

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti sadržan je u odredbi člana 16 Ustava Crne Gore.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlog za donošenje ovog zakona proizilazi iz potrebe za modernizacijom sistema izvršenja krivičnih sankcija koji će biti baziran na najvišim međunarodnim standardima poštovanja ljudskih prava lica lišenih slobode. Praktična primjena važećeg Zakona ukazala je na potrebu izmjene postojećih zakonskih rješenja u cilju stvaranja uslova za efikasnije vršenje poslova iz nadležnosti Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, jačanje institucionalnih kapaciteta Uprave, resocijalizaciju pritvorenih lica i osuđenika, jačanje prevencije i zaštite od zlostavljanja i poštovanja ljudskih prava i u krajnjem smanjenja stope povratništva. Nova zakonska rješenja usklađena su sa međunarodnim standardima, primarno sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, Evropskim zatvorskim pravilima, kao i brojnim preporukama Komiteta ministara Savjeta Evrope i nadzornih tijela – komiteta Ujedinjenih nacija. Unapređenje pravnog i regulatornog okvira za izvršenje krivičnih sankcija u skladu sa standardima i najboljim praksama EU i unapređenje sistema upravljanja zatvorom, kroz uređivanje pitanja koja se odnose na prijem u radni odnos službenika Uprave, razvoj karijernog sistema, primjenu ovlašćenja i sredstava prinude, sa fokusom na veću resocijalizaciju i reintegraciju osuđenih lica, odražava evoluciju penoloških principa u savremenom društvu.

Zakonom o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti uređuje se izvršenje kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, prava i obaveze zatvorenika, službenički odnosi, odnosno prava, obaveze i ovlašćenja zaposlenih u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, kao i druga pitanja od značaja za izvršenje krivičnih sankcija.

Navedeno je u skladu i sa utvrđenim aktivnostima iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije za izvršenje krivičnih sankcija za period, koji je prateći dio Strategije za izvršenje krivičnih sankcija 2023-2026, a kao aktivnost koju treba preduzeti u cilju izgradnje funkcionalnijeg i održivog sistema izvršenja krivičnih sankcija.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Ne postoje odredbe primarnih i sekundarnih izvora prava Evropske unije, kao ni potvrđene međunarodne konvencije sa kojima je potrebno izvršiti usaglašavanje.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Imajući u vidu dinamiku poslova koji se vrše u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, te činjenicu da Uprava mora biti sposobna da se prilagođava, inovira i optimizuje svoje procese kako bi efikasno upravljala specifičnim aspektima izvršenja krivičnih sankcija, javila se potreba za uvođenjem radnih tijela koja će doprinijeti lakšem organizovanju i implementaciji zadataka i omogućiti bolji odgovor izazovima, unapređenju procedura i potreba koje se javljaju u okviru sistema izvršenja krivičnih sankcija.

Kvalitet uslova života u zatvoru ima direktan uticaj na resocijalizaciju zatvorenika i njihovu sposobnost da se reintegrišu u društvo, stoga novi zakon jasnije uređuje da uslovi života treba

da budu što je moguće približniji pozitivnim aspektima života u zajednici, a da ograničenja prava zatvorenika ne mogu biti proizvoljna, već minimalna, neophodna i srazmjerna cilju zbog kojeg su nametnuta.

U postupku izvršenja učestvuju različiti organi i institucije, pa kod činjenice da svako od njih treba da ima jasno definisane zadatke i odgovornosti kako bi se obezbijedila koordinacija i smanjila mogućnost grešaka, u praktičnoj primjeni važećeg propisa javila se potreba za unaprjeđenjem i definisanjem postupanja u svim fazama izvršenja.

Svakako najveći fokus novog zakona stavljen je na resocijalizaciju i reintegraciju osuđenih lica. Novi zakon teži integraciji osuđenika u društvo kroz rehabilitaciju i edukaciju, smanjujući time rizik od recidivizma. Resocijalizacija se odnosi na procese u kojima se osuđena osoba priprema za ponovni ulazak u društvo, uz usmjeravanje na promjene u njihovom ponašanju, vrijednostima i stavovima. Novi zakon obuhvata različite oblike resocijalizacije, a značajna novina ogleda se u uvođenju specijalizovanih programa tretmana i programa pripremanja zatvorenika za otpust, kao i otvaranju mogućnosti da se podzakonskim propisom detaljno uredi utvrđivanje i sprovođenje programa tretmana i reintegracije zatvorenika, vrste klasifikacionih grupa i bliži kriterijumi za razvrstavanje zatvorenika u odgovarajuću klasifikacionu grupu, kao i druga pitanja od značaja za klasifikaciju i reklasifikaciju zatvorenika i program tretmana.

Donošenje zakona koji se usmjerava na resocijalizaciju i reintegraciju ima dugoročne koristi, ne samo za samu osobu koja izdržava kaznu, već i za društvo u cjelini. Kroz bolje obrazovanje, rehabilitaciju i podršku, smanjuje se mogućnost recidivizma, a osuđenom licu se pruža šansa za novi početak. Na taj način, novi zakon ne samo da doprinosi smanjenju stope kriminala, već i stvaranju pravednijeg i inkluzivnijeg društva.

Pružanje zdravstvene zaštite u zatvorima predstavlja izazov zbog specifičnosti uslova, ali i obavezu koju država mora ispuniti prema zakonodavstvu i međunarodnim standardima. Zatvorenici imaju pravo na zdravstvenu zaštitu koja mora biti na istom nivou kao i za lica koja se nalaze na slobodi, bez diskriminacije zbog njihovog statusa. U tom pravcu uvedena je i novina da zatvorenik kome je uskraćeno pravo na zdravstvenu zaštitu, odnosno koji nije zadovoljan pruženom zdravstvenom uslugom ili postupkom zatvorskog ljekara ili medicinskog tehničara, može podnijeti prigovor organu državne uprave nadležnom za poslove zdravlja, čime se dodatno osigurava zdravstvena zaštita pritvorenih i osuđenih lica i njihovih ljudskih prava.

Pravo na rad zatvorenika i naknada za rad su važna pitanja u kontekstu izvršenja krivičnih sankcija, jer se rad smatra jednim od ključnih elemenata resocijalizacije, ali i sredstvom za obezbjeđenje osnovnih potreba zatvorenika. Uvođenje novina u vezi s pravom na rad zatvorenika i naknadom za rad predstavlja balans između pravičnosti, motivacije i ekonomske situacije. Svakako definisanje instituta punog i nepunog radnog vremena za zatvorenike i visine minimalne neto zarade za puno radno vrijeme, predstavlja najznačajniju novinu, koja dodatno osigurava prava zatvorenika.

Značajna je i novina koja se odnosi na pravo na korišćenje telefona o trošku Uprave u situacijama kada zatvorenik nema mogućnosti da snosi troškove telefoniranja. Na ovaj način omogućiće se svim zatvorenicima pravo na korišćenje zatvorskog telefona, te održavanje socijalnih kontakata, a što je od izuzetne važnosti za njihov emocionalni i socijalni oporavak.

Uređeno je i postupanje sa stvarima čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru, a što uključuje identifikaciju i oduzimanje stvari, te sankcionisanje lica koja pokušaju da unesu stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru. Na ovaj način dodatno se obezbjeđuje sigurnost zatvorskog sistema i zaštita integriteta Uprave, te smanjuje rizik od kriminalnih aktivnosti unutar zatvora.

Radna grupa je prepoznala opravdanost predloga zatvorenika za uvođenje novog instituta brisanja iz evidencije disciplinskih mjera izrečenih zatvoreniku u disciplinskom postupku.

Brisanje disciplinskih mjera predstavlja važan proces koji omogućava rehabilitaciju i ponovni početak zatvorenicima koji su pokazali napredak u svom ponašanju i odnosu prema pravilima ponašanja u Upravi. Postupak brisanja je jasan, pravičan i zasnovan na objektivnim kriterijumima. Ovaj institut će imati značajan uticaj na život zatvorenika, njegovu šansu za reintegraciju u društvo, kao i uslovni otpust.

Propisan je i sadržaj izvještaja koji dostavljaju Uprava i Ministarstvo pravde sudu u postupku odlučivanja o molbi za uslovni otpust, kao i rok za donošenje odluke o uslovnom otpustu. Na ovaj način omogućiće se da izvještaj obuhvati sve relevantne informacije o ponašanju zatvorenika, njegovoj rehabilitaciji, društvenoj podršci i drugim okolnostima koje pokazuju da je postignuta svrha kažnjavanja, dok će se definisanjem roka za donošenje odluke dodatno obezbijediti efikasnost, pravičnost i transparentnost postupka.

Detaljnije je uređen postupak izvršenja kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, kao i postupak izvršenja mjera bezbjednosti zabrana približavanja i udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje, pa je u tom smislu uređeno i postupanje organa nadležnog za izvršenje u situacijama kada je osuđeno lice nedostupno za izvršenje.

Novina u zakonu su zvanja za zaposlene u Upravi koji vrše poslove disciplinske i materijalne odgovornosti službenika, pritvorenika i zatvorenika, kadrovske, kancelarijske, finansijske i poslove javne nabavke, poslove iz informaciono komunikacionih tehnologija i bezbjednost podataka, unutrašnje kontrole i zajedničke poslova, kao i za lice koje koordinira zaposlenima koji vrše poslove stručne obuke i rada zatvorenika. Povećana složenost zatvorskog sistema, ne samo u smislu sigurnosti, već i u kontekstu zaštite ljudskih prava zatvorenika, kao i prava zaposlenih, uslovlila je potrebu za uvođenjem novih zvanja u zatvorski sistem, čime će se omogućiti modernizacija, unapređenje profesionalnosti i povećanje efikasnosti, kao i bolje usmjeravanje stručnosti i specijalizacije među zaposlenima.

Zatvorski sistem prepoznao je potrebu za uvođenjem dodatnih uslova za zasnivanje radnog odnosa u Upravi, što će zasigurno dovesti do sigurnijeg, efikasnijeg i humanijeg zatvorskog sistema. Dodatne bezbjednosne provjere garantovaće da lica koja zasnivaju radni odnos u Upravi nemaju kriminalnu prošlost i nijesu povezana sa kriminalnim grupama, te da svojim radom ne mogu ugroziti integritet zatvorskog sistema, dok će dodatne zdravstvene provjere omogućiti da zaposleni budu lica koja mogu da izdrže fizičke i mentalne izazove, specifične za rad u zatvoru.

Razvoj i zadržavanje kvalifikovanog kadra u zatvorskom sistemu, posebno u kontekstu visokih zahtjeva i stresa s kojima se zaposleni suočavaju, zahtijeva primjenu stimulativnih i podržavajućih mjera. U tom smislu zakon uvodi nove i posebne slučajeve osposobljavanja i zasnivanja radnog odnosa u Upravi. Na ovaj način će se smanjiti migracija kadra iz zatvorskog sistema u druge sektore i motivisati kadar da se školuje, unaprijedi svoje vještine i ostane u sistemu doprinoseći njegovom efikasnijem funkcionisanju.

Visok nivo stresa, fizički napor i emocionalni izazovi dugoročno mogu umanjiti kvalitet života i imati posljedice na zdravlje, uključujući i mentalne i fizičke probleme. Uvođenje staža osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem za sve zaposlene u zatvorskom sistemu, kao i povoljniji uslovi za odlazak u penziju, omogućiće zaposlenima da ranije ostvaruju prava na penziju i druge oblike socijalne zaštite, ali će s druge strane, kao stimulativne mjere, biti korisni za zadržavanje iskusnog kadra koji je već akumulirao specifična znanja i vještine.

Zakon na drugačiji način tretira i disciplinsku odgovornost zaposlenih u Upravi za težu povredu službene dužnosti, pa se u tom smislu uvode pored postojećih, nove teže povrede službene dužnosti, nove disciplinske mjere, kao i to da disciplinski postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti zaposlenog u Upravi za učinjenu težu povredu službene dužnosti vodi i predlaže odluku Disciplinska komisija, koju imenuje starješina Uprave. Imajući u vidu veliki broj zaposlenih u Upravi, te nadležnosti Disciplinske komisije koju imenuje Vlada Crne Gore, kao i kratke rokove za vođenje postupka i izricanje mjere, novim predlogom zakona bi se svakako

postigla veća efikasnost i obezbijedilo da ne dolazi do zastare vođenja postupka i neadekvatne sankcije za teže povrede službene dužnosti.

Za službenike obezbjeđenja u vršenju poslova obezbjeđenja, zaštite objekata i imovine Uprave, kao i za starješinu Uprave i pomoćnika kada vrše navedene poslove, uvode se i detaljno razrađuju nova ovlašćenja, a neka od njih su samo dobila zakonski oblik, dok su faktički i ranije bila u primjeni. Takođe, uvodi se i snimanje radnji službenika obezbjeđenja Uprave, čime će se omogućiti veća sigurnost, odgovornost i transparentnost u procesu izvršenja krivičnih sankcija. U vršenju poslova obezbjeđenja, a u skladu sa potrebama poslova na kojima je raspoređen, propisana je mogućnost da, kada to zahtjevaju opravdane situacije kao npr. obezbjeđivanje lica lišenog slobode tokom liječenja u drugom gradu, službenik obezbjeđenja, kao i starješina Uprave i pomoćnik, mogu nositi službeno oružje van radnog vremena, uz obavezu da ga nose na bezbjedan način, da preduzimaju sve mjere da to oružje ne dođe u posjed neovlašćenog lica, kao i da ne dođe do zloupotrebe tog oružja.

Zakon prepoznaje i potrebu za uvođenjem stručnog nadzora nad izvršenjem kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje i mjera bezbjednosti zabrana približavanja i udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje, na koji način se pruža dodatna zaštita u ostvarivanju prava osuđenih lica tokom postupka izvršenja izrečenih krivičnih sankcija.

Po prvi put se uvodi i licenciranje nevladinih organizacija koje žele da u okviru svoje djelatnosti pružaju usluge zatvorenicima, čime će se dodatno garantovati da ta organizacija ispunjava osnovne profesionalne standarde, da posjeduje odgovarajuće stručno znanje u oblastima rehabilitacije i resocijalizacije, kao i zaštite ljudskih prava i da je u krajnjem sposobna da doprinese efikasnosti penološkog sistema.

V SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva u Budžetu Crne Gore za 2025. godinu.